

T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

**OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ OKUL YÖNETİCİSİ,
ÖĞRETMEN VE VELİLERLE KARŞILIKLI BEKLENTİ VE
SORUNLARI**

Yüksek Lisans Tezi

ÖZGE KURNAZ

AMASYA
Eylül – 2023

T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

**OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ OKUL YÖNETİCİSİ,
ÖĞRETMEN VE VELİLERLE KARŞILIKLI BEKLENTİ VE
SORUNLARI**

Hazırlayan
Özge KURNAZ

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan BOZKURT

AMASYA-2023

TEZ ONAY SAYFASI

Özge KURNAZ tarafından hazırlanan “Okul Psikolojik Danışmanlarının Okul Yöneticisi, Öğretmen ve Velilerle Karşılıklı Beklenti ve Sorunları” başlıklı bu çalışma, 28/08/2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jürimiz tarafından Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri AnaBilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak **oy birliği** ile başarılı bulunarak kabul edilmiştir.

Jüri

İmza

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan BOZKURT

Üye : Prof. Dr. Adem BAYAR

Üye : Doç. Dr. Yaşar BARUT

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım. 28/08/2023

Doç. Dr. Hasan YERKAZAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN SAYFASI

Tezimin içerdığı yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksinin ortaya çıkması durumunda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

28/08/2023

Özge Kurnaz

ÖZET

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ OKUL YÖNETİCİSİ, ÖĞRETMEN VE VELİLERLE KARŞILIKLI BEKLENTİ VE SORUNLARI

Özge KURNAZ

Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, Ağustos / 2023

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan BOZKURT

Bu araştırmanın amacı okul psikolojik danışmanlarının okul yöneticisi, öğretmen ve velilerle karşılıklı beklenti ve sorunlarını ayrıntılı bir şekilde incelemektir. Psikolojik danışmanların bakış açısından beklenti ve sorunlar incelendikten sonra okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve velilerin bakış açısından beklenti ve sorunlar incelenerek karşılaştırılması ve çözüm önerileri ile işbirliğinin artırılarak rehberlik hizmetlerinin daha sağlıklı, verimli yürütülmesi ve psikolojik danışmanların motivasyonunun artırılması hedefi ile çalışma yapılmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemi amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan benzeşik örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2022/2023 eğitim öğretim yılında Amasya ili Merzifon ilçesinde görev yapan psikolojik danışmanlar, okul yöneticileri, öğretmenler ve okullarda öğrencisi bulunan veliler olmak üzere 4 farklı gruptan olan 20 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak psikolojik danışmanlara sorulan 4 farklı grupta 3er açık uçlu sorudan 12 açık uçlu soru ve okul yöneticisi, öğretmen ve velilere sorulan 4er açık uçlu soru bulunan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcılar ile görüşmeler yüz yüze gerçekleşmiştir. Katılımcıların görüşmelere katılmasında gönüllülük esasına dikkat edilmiş, soruları içten ve samimi bir şekilde cevaplamaları istenmiştir. Her bir görüşme ortalama 20-30 dakika aralığında sürmüştür. Yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen veriler betimleyici bakış açısına göre analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda veriler analiz edildiğinde psikolojik danışmanlar okul yöneticileri, öğretmenler ve velilerden farklı beklentiler içinde olsalar da psikolojik danışmanların iletişim ve işbirliğini önemsedikleri ve olumsuz bakış açısı ile önyargıların değişmesi gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Okul yöneticilerinin psikolojik danışmanlardan beklentilerini öğrenciler ile ilgili bilgi alışverişinin sağlanması, rehberlik programının

hazırlanması ve uygulanması, sınıf rehber öğretmenleri ile etkili iletişim ve işbirliği içinde olunması, psikolojik danışmanların kişisel sürekli gelişim içinde olmaları, psikolojik danışmanların sorunlara çözüm üretmesi ve okul başarısına katkı sağlaması olarak ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler psikolojik danışmanlardan beklentilerini; işbirliği içinde hareket edilmesi, öğrenciler ile ilgili fikir alışverişi yapılması ve psikolojik danışmanlar tarafından yol gösterilmesi, psikolojik danışmanların etkili dinleyici ve anlatıcı olması, akademik başarıya ve okul ortamına katkı sağlanması olarak ifade etmişlerdir. Veliler psikolojik danışmanlardan beklentilerini; ihtiyaç duyulan zamanlarda psikolojik yardım sağlanması, öğrenciler için doğru yönlendirme yapılması ve veliler ve öğrenciler için bilgilendirmeler yapılması olarak ifade etmişlerdir.

Katılımcıların karşılıklı sorunları ifade ettikleri veriler incelendiğinde; genel olarak psikolojik danışmanlar ile okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler arasındaki sorunlarda iletişim eksikliği, görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi, psikolojik danışmanlara karşı oluşan önyargı ve olumsuz tutum katılımcılar tarafından ifade edilen sorunlarda öne çıkan sorunlardır. Okul yöneticilerinin psikolojik danışmanlar ile yaşadıkları sorunları; görev tanımında netlik olmaması ve rol karmaşası, okul yönetiminin rehberlik hizmetleri ile ilgili bilgi eksikliği ve farklı bakış açıları olarak ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler psikolojik danışmanlar ile yaşadıkları sorunları; iletişim eksikliği, geri dönüt yetersizliği ve fazla olan form ve evrak işleri olarak ifade etmişlerdir. Veliler psikolojik danışmanlar ile yaşadıkları sorunları; iletişim eksikliği, ailenin bilinçli olmaması ve velilerin çocukları konusunda yanlış algılara sahip olmaları olarak ifade etmişlerdir.

Çalışmada okul psikolojik danışmanı ile okul yöneticileri, öğretmenler ve velilerin karşılıklı beklenti ve sorunları değerlendirilerek analiz edilmiş ve işbirliğinin arttırılması ile sorunların çözülmesi için çeşitli çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: psikolojik danışman, okul yöneticisi, öğretmen, veli, beklenti, sorunlar.

ABSTRACT

EXPECTATIONS AND PROBLEMS OF SCHOOL PSYCHOLOGICAL ADVISORS WITH SCHOOL ADMINISTRATOR, TEACHER AND PARENTS

Özge KURNAZ

Amasya University, Institute of Social Sciences

Department of Educational Sciences, M.A., August / 2023

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Erdoğan BOZKURT

The aim of this research is to examine in detail the mutual expectations and problems of school counselors with school administrators, teachers and parents. After examining the expectations and problems from the point of view of the psychological counselors, the expectations and problems from the point of view of school administrators, teachers and parents were examined and compared, and a study was conducted with the aim of increasing the cooperation with the solution proposals, making the guidance services more healthy and efficient and increasing the motivation of the psychological counselors.

Qualitative research method was used in the research. The sample of the study was determined by homogeneous sampling, which is one of the purposeful sampling methods. The study group of the research consists of 20 people from 4 different groups, including psychological counselors, school administrators, teachers and parents who have students in schools, working in the Merzifon district of Amasya in the 2022/2023 academic year. As a data collection tool in the research, a semi-structured interview form with 12 open-ended questions from 3 open-ended questions in 4 different groups and 4 open-ended questions asked to school administrators, teachers and parents was used. Interviews with the participants took place face to face. Participation in the interviews was done on a voluntary basis and they were asked to answer the questions sincerely and sincerely. Each interview lasted an average of 20-30 minutes. The data obtained as a result of the studies were analyzed from a descriptive point of view.

When the data is analyzed as a result of the research, it is seen that although psychological counselors have different expectations from school administrators, teachers and parents, psychological counselors care about communication and cooperation and think that negative perspectives and prejudices should be changed. The expectations of school administrators from psychological counselors are providing information exchange about

students, preparation and implementation of guidance program, effective communication and cooperation with class counselors, continuous personal development of psychological counselors, psychological counselors producing solutions to problems and contributing to school success. is seen. Teachers' expectations from psychological counselors; acting in cooperation, exchanging ideas about students and being guided by psychological counselors, being effective listeners and narrators of psychological counselors, contributing to academic success and school environment. Parents' expectations from psychological counselors; providing psychological help when needed, providing correct guidance for students, and providing information for parents and students.

When the data in which the participants expressed mutual problems are examined; In general, the problems between psychological counselors and school administrators, teachers and parents, lack of communication, failure to fulfill their duties and responsibilities, prejudice and negative attitudes towards counselors are the problems expressed by the participants. Problems of school administrators with psychological counselors; It is seen that the lack of clarity in the job description and role confusion, the lack of information about the school administration's guidance services and different perspectives. Teachers' problems with psychological counselors; lack of communication, lack of feedback, and excessive forms and paperwork. Parents' problems with psychological counselors; They expressed it as lack of communication, lack of awareness of the family, and parents' having wrong perceptions about their children.

In the study, the mutual expectations and problems of school counselors, school administrators, teachers and parents were evaluated and analyzed, and various solutions were proposed to solve the problems by increasing cooperation.

Keywords: psychological counselor, school administrator, teacher, parent, expectation, problems.

ÖNSÖZ

Öncelikle çalışmamı yürütürken bana destek olan, değerli bilgi ve fikirlerini paylaşarak geribildirimler veren, sabrını esirgemeyen, her zaman ilgi ve hoşgörüsüyle yaklaşan değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan BOZKURT'a teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimime katkısı olan bütün hocalarıma, araştırma verilerinin toplanmasında katkısı olan tüm psikolojik danışmanlara, okul yöneticilerine, öğretmenlere ve velilere teşekkür ederim.

Bütün eğitim hayatım boyunca destekleriyle her zaman yanımda olan babam M.Orhan ÜNVER'e ve annem Zehra TÜRE'ye, yüksek lisans eğitimim sırasında kaybettiğim canım abim Oğuz ÜNVER'e her şey için teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca ve hayatımın her anında benimle birlikte yürüyen, sevgisini, desteğini, sabrını her zaman hissettiğim yol arkadaşım, canım eşim M. Mustafa KURNAZ'a çok teşekkür ederim.

Tez sürecim boyunca karnımda büyüyen canım oğlum Ahlas Alp için de tezimin güzel bir anı olmasını dilerim...

Özge KURNAZ

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN SAYFASI.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	x
KISALTMALAR DİZİNİ	xii

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Araştırmanın Amacı	5
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	6

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Rehberlik Anlayışı ve Rehberliğin İlkeleri.....	7
2.2. Psikolojik Danışmanın Okul Rehberliğindeki Görevleri	9
2.3. Okul Müdürünün Rehberlikle İlgili Görevleri	11
2.4. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin ve Diğer Öğretmenlerin Rehberlikle İlgili Görevleri	13
2.5. Velilerin Rehberlikle İlgili Görevleri	15
2.6. Psikolojik Danışmanların Yaşadıkları Sorunlar	15
2.7 Psikolojik Danışmanlardan Beklentiler	17
2.8. Araştırma Konusu ile İlgili Yapılan Literatür Taraması	18

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM.....	22
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	22
3.2. Araştırma Grubu.....	22
3.3. Veri Toplama Araçları.....	23
3.4. Verilerin Toplanması.....	24
3.5. Verilerin Analizi.....	25

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR	28
4.1. Psikolojik Danışmanlar Açısından Beklenti ve Sorunlar	28
4.1.1. Psikolojik Danışmanların Okul Yöneticilerinden Beklentileri	28
4.1.2. Psikolojik Danışmanların Öğretmenlerden Beklentileri	30
4.1.3. Psikolojik Danışmanların Velilerden Beklentileri	33
4.2.1. Okul Yöneticileri ile Rehberlik Servisi Arasındaki İşbirliğini Arttırma.....	34
4.2.2. Öğretmenler ile Rehberlik Servisi Arasındaki İşbirliğini Arttırma	36
4.2.3. Veliler ile Rehberlik Servisi Arasındaki İşbirliğini Arttırma.....	38
4.3.1. Psikolojik Danışmanlar ile Okul Yöneticileri Arasındaki Yaşanan Sorunlar..	40
4.3.2. Psikolojik Danışmanlar ile Öğretmenler Arasındaki Yaşanan Sorunlar.....	41
4.3.3. Psikolojik Danışmanlar ile Veliler Arasındaki Yaşanan Sorunlar.....	43
4.4.1. Psikolojik Danışmanlar ile Okul Yöneticileri Arasındaki Yaşanan Sorunların Çözülmesi için Öneriler	45
4.4.2. Psikolojik Danışmanlar ile Öğretmenler Arasındaki Yaşanan Sorunların Çözülmesi için Öneriler	46
4.4.3. Psikolojik Danışmanlar ile Veliler Arasındaki Yaşanan Sorunların Çözülmesi için Öneriler	48
4.5. Okul Yöneticileri Açısından Beklenti ve Sorunlar.....	49
4.5.1. Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışmanlardan Beklentileri	49
4.5.2. Okul Yöneticileri ile Psikolojik Danışmanlar Arasındaki İş Birliğinin Artması	51
4.5.3. Okul Yöneticileri ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunlar	52

4.5.4. Okul Yöneticileri ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik	54
4.6. Öğretmenler Açısından Beklenti ve Sorunlar	56
4.6.1. Öğretmenlerin Psikolojik Danışmanlardan Beklentileri	56
4.6.2. Öğretmenler ile Psikolojik Danışmanlar Arasındaki İş Birliğinin Arttırılması .	57
4.6.3. Öğretmenler ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunlar	58
4.6.4. Öğretmenler ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik	60
4.7. Veliler Açısından Beklenti ve Sorunlar.....	62
4.7.1. Velilerin Psikolojik Danışmanlardan Beklentileri	62
4.7.2. Veliler ile Psikolojik Danışmanlar Arasındaki İş Birliğinin Arttırılması	63
4.7.3. Veliler ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunlar	64
4.7.4. Veliler ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik.....	66
V. BÖLÜM	
5.TARTIŞMA.....	68
VI. BÖLÜM	
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	73
6.1. Sonuç	73
6.2. Öneriler.....	78
6.2.1. Eğitim-Öğretim Uygulayıcılarına Öneriler	78
6.2.2. Gelecekte Yapılacak Araştırmalar İçin Araştırmacılara Yönelik Öneriler	78
KAYNAKÇA	80
EKLER	86
Ek 1.Veri Toplama Aracı	87
ÖZ GEÇMİŞ.....	89

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler	23
Tablo 2. Katılımcıların Okul Yöneticilerinden Beklentileriniz Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi	28
Tablo 3. Katılımcıların Okuldaki Diğer Öğretmenlerden Beklentileriniz Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	31
Tablo 4. Katılımcıların Okul Yöneticilerinden Beklentileriniz Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi	33
Tablo 5. Katılımcıların Okul Yöneticileri İle Rehberlik Servisi Arasındaki İşbirliği Nasıl Arttırılabilir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	35
Tablo 6. Katılımcıların Okuldaki Diğer Öğretmenler İle Rehberlik Servisi Arasındaki İşbirliği Nasıl Arttırılabilir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi	36
Tablo 7. Katılımcıların Veliler İle Rehberlik Servisi Arasındaki İşbirliği Nasıl Arttırılabilir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	38
Tablo 8. Katılımcıların Okul Yöneticileri İle Yaşadığınız Sorunlar Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi	40
Tablo 9. Katılımcıların Okuldaki Diğer Öğretmenler İle Yaşadığınız Sorunlar Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	42
Tablo 10. Katılımcıların Veliler İle Yaşadığınız Sorunlar Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi	44
Tablo 11. Katılımcıların Okul Yöneticileri İle Yaşadığınız Sorunların Çözümü İle İlgili Nasıl Önerilerde Bulunabilirsiniz? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	45
Tablo 12. Katılımcıların Okuldaki Diğer Öğretmenler İle Yaşadığınız Sorunların Çözümü İle İlgili Nasıl Önerilerde Bulunabilirsiniz? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi	47
Tablo 13. Katılımcıların Veliler İle Yaşadığınız Sorunların Çözümü İle İlgili Nasıl Önerilerde Bulunabilirsiniz? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi	48
Tablo 14. Katılımcıların Okul Psikolojik Danışmanlarından Beklentileriniz Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	49
Tablo 15. Katılımcıların Okul Yöneticileri İle Psikolojik Danışmanlar Arasındaki İş Birliği Nasıl Arttırılabilir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	51

Tablo 16. Katılımcıların Okul Yöneticileri İle Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunlar Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	53
Tablo 17. Katılımcıların Okul Yöneticileri İle Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunların Çözümü İle İlgili Nasıl Önerilerde Bulunabilirsiniz? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi	54
Tablo 18. Katılımcıların Okul Psikolojik Danışmanlarından Beklentileriniz Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	56
Tablo 19. Katılımcıların Öğretmenler İle Psikolojik Danışmanlar Arasındaki İş Birliğini Nasıl Arttırılabilir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	57
Tablo 20. Katılımcıların Öğretmenler İle Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunlar Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	59
Tablo 21. Katılımcıların Öğretmenler İle Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunların Çözümü İle İlgili Nasıl Önerilerde Bulunabilirsiniz? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi	60
Tablo 22. Katılımcıların Okul Psikolojik Danışmanlarından Beklentileriniz Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	62
Tablo 23. Katılımcıların Veliler İle Psikolojik Danışmanlar Arasındaki İş Birliğini Nasıl Arttırılabilir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi	63
Tablo 24. Katılımcıların Veliler İle Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunlar Nelerdir? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	65
Tablo 25. Katılımcıların Veliler İle Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunların Çözümü İle İlgili Nasıl Önerilerde Bulunabilirsiniz? Sorusuna Yönelik Verdikleri Cevapların Analizi.....	66

KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar	Açıklama
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
RPDHY	Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği
PDR	Psikolojik Danışma ve Rehberlik
RPD	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
RAM	Rehberlik Araştırma Merkezi

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

İnsanlar çok eski zamanlardan bu yana sıkıntı yaşadığı konularda, farklı bir durumla karşılaştığında uzman birinden yardım almaya ve başkasının kendisine çözüm yolu sunarak yol göstermesine ihtiyaç duyar. Psikolojik danışma hizmeti, problemlerine etkili çözümler bulabilmeleri için insanlara yardımcı olmayı hedefler (Tan, 2000).

Kuzgun (2014)'a göre rehberliğin 3 önemli işlevi vardır. Bunlardan birincisi ve en önemlisi, rehberliğin kişilerin özelliklerini doğru değerlendirmelerine yardım edecek yaşantılar edinmelerini sağlaması ve bu yaşantılarının anlamına yönelik düşünme alışkanlığı kazanarak kendilerini tanımalarına, isteklerini ve imkânlarını doğru değerlendirmelerine yardımcı olmasıdır. Rehberliğin ikinci işlevi ise bireylere seçeneklerini bilerek tanınması ve araştırması için gerekli tutum ve davranışları kazandırmasıdır. Bu konuda güçlük yaşayan kişi rehberlik hizmetlerinden yararlanarak yardım alabilir. Rehberliğin üçüncü işlevi de daha çok psikolojik danışmaya yönelik olarak kişilerin karar verme, sosyal uyum, meslek seçimi, kariyer gelişimi, aile içi iletişimi geliştirme, bir organda olan özrün yarattığı engelleri aşma gibi sorunların çözümüne yönelik geliştirilen özel teknikleri içerir.

Rehberlik 20. Yüzyılın başlarında ABD'de ortaya çıkmıştır. Ülkemizde psikolojik danışma ve rehberlik çalışmalarının başlangıcı ve gelişimine baktığımızda ise; çalışmalar John Ruffi ve arkadaşlarının Türk eğitimcilerine 1950'li yıllarda rehberlik konulu konferanslar vermesiyle başlayarak 1953-1954 yıllarında Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji ve Özel Eğitim bölümlerinde ilk olarak bağımsız bir 'Rehberlik' dersi olarak verilmesiyle devamlılık göstermiştir (Altun ve Camadan, 2013; Bilgin, 2000). 1955 yılında özel eğitim ihtiyacı olan çocukların belirlenerek tedavisi ve farklı kurumlara yerleştirilmesi amacıyla "Psikolojik Servis Merkezi" açılmıştır. Rehberlik lisansüstü eğitim programı, Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesinde ve Boğaziçi Üniversitesi'nde 1967 yılında bulunmaktadır. 1970li yıllarda da 8'inci Milli Eğitim Şurası'nda rehberlik, bazı ortaöğretim programlarında "üniversiteye, mesleğe" yöneltme çalışmaları olarak belirtilmiştir (Bilgin, 2000). O günlerden bu günlere kadar rehberlik, öğrenci kişilik hizmetlerinin merkezinde yer alarak öğrencilerin sosyal, kültürel, sağlık özel eğitim alanlarında başvurdukları bir hizmet olmuştur (Yeşilyaprak, 2006).

Psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti çeşitli kurumlarda verilebilmekle birlikte ülkemizde çoğunlukla okullarda verilmektedir (Korkut, 2007). Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR), okullarda psikolojik danışmanlar tarafından verilen, öğrencilerin eğitsel, sosyal ve mesleki gelişimleri ile ilgilenen, hedefler belirlemelerine ve sorunlarını çözmelerine yardımcı olan, farkındalık oluşturarak kişinin ihtiyaç ve imkânlarını tanımasını sağlayarak kişinin kendini gerçekleştirmesini hedefleyen profesyonel ve sistemli yardım sürecidir (Çil ve ark., 2014). Ülkemizde PDR hizmetleri öğretim faaliyetleri ile ayrıştırılamamakta ve psikolojik danışmanlar ile öğretmenlerin görevleri birbirine karıştırılmaktadır. Öğretmenlik ile psikolojik danışmanlık birbirinden farklı alanlardır ve psikolojik danışma profesyonel bir süreç olduğu için öğretmenlerin veremeyeceği bir hizmettir. Öğretmenlerin görevi; öğretim programını uygulayıp öğrencinin başarısını değerlendirerek akademik gelişimine katkıda bulunmak iken psikolojik danışmanların görevi; öğrencilerin duygusal, sosyal, mesleki ve kişisel yönden sağlıklı bir birey olarak gelişmesine katkıda bulunmaktır (Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği, 2011).

Psikolojik danışmanların okullarda gelişimsel, önleyici, iyileştirici ve destek hizmetlere ilişkin görevleri bulunmaktadır. Gelişimsel ve önleyici hizmetler kapsamında, öğrencilere bireyi tanıma teknikleri uygulayıp sonuçlarını değerlendirerek geribildirimlerde bulunurlar. Öğrencileri kendilerine uygun olan üst eğitim kurumuna, alana, mesleğe ve sosyal-kültürel faaliyetlere yönlendirmeleri de bu hizmet kapsamındaki görevleri arasındadır. İyileştirici ve destek hizmetler kapsamında ise, öğrencilerin duygusal, düşünsel, davranışsal boyuttaki gelişimlerini sağlarlar. Öğrencilerin yaşamını olumsuz etkileyen olaylar ve durumlar karşısında (doğal afet, şiddet, istismar, salgın hastalık vb.) sosyal ve psikolojik destek sağlarlar. Sınıf rehberlik programlarının hazırlanması aşamasında sınıf rehber öğretmenlerine müşavirlik yaparlar (MEB, 2020).

Psikolojik danışmanların yürüttüğü çalışmaların etkin bir şekilde yürütülmesinden birincil derecede sorumlu olan ve psikolojik danışmanların çalışmalarına destek olması gereken kişi okul müdürüdür (Yeşilyaprak, 2016). Eğitimde istenen başarının sağlanabilmesi ve okul rehberlik hizmetlerinin etkili olabilmesi için okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve veliler arasında işbirliği ve ortak bir anlayış bulunması gerekmektedir. Bu konuda okul psikolojik danışmanlarının yanı sıra okul yönetiminin,

öğretmenlerin ve velilerin de önemli rol ve sorumlulukları vardır ve yürütülen çalışmalara katılımları oldukça önemlidir (Camadan ve Sezgin, 2012).

1.1. Problem Durumu

Rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi okulda oluşacak anlayış birliğine bağlıdır. Rehberlik etkinlikleri ve çalışmaları sadece psikolojik danışmanın çabalarıyla yürütülecek çalışmalar değildir. Okul yöneticilerinin, okuldaki diğer öğretmenlerin, velilerin ve çevredeki kaynakların işbirliğine ihtiyaç duyulur. Sonuç olarak okullarda rehberlik çalışmalarının sağlıklı ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için anlayış birliğinin sağlanması ve işbirliği içerisinde çalışılması gerekmektedir. Çalışmaların yürütülmesi için gerekli ortam ve işbirliğinin sağlanmadığı durumlarda başarısızlık ile karşılaşılması muhtemeldir (Tan ve Baloğlu, 2006).

Öğrencilerin sağlıklı, kendine ve topluma yararlı bireyler olarak yetişebilmeleri için okullarda yürütülen eğitim ve rehberlik çalışmalarında okul yöneticileri, psikolojik danışmanlar, öğretmenler, veliler ve diğer personeller yani okulun bütünü uyum ve işbirliği içinde çalışmalıdır. Böylece öğrencilerde istenen davranış değişiklikleri sağlanabilir. Ayrıca okulda bulunan bütün personelin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin anlayış ve ilkeleri ile temel kavramları konusunda bilgilendirilmesi oldukça önemlidir. Yeterli bilgi olmadığı zaman okul yöneticileri ve okuldaki diğer öğretmenler yapılan çalışmaları olması gerektiği gibi algılayarak değerlendiremezler (Özgüven, 1999). Bu durum da psikolojik danışmanlara ve okullarda yaptıkları çalışmalara karşı olumsuz algılara ve tutumlara sebep olabilir.

1.2. Problem Cümlesi

Okullarda bulunan rehberlik hizmetlerinde okul yöneticilerinin, psikolojik danışmanların ve diğer öğretmenlerin konumlarına göre farklı görev ve sorumlulukları vardır. Okul müdürünün ve okul yönetiminin rehberlik hizmetlerinin yürütülmesindeki sorumlulukları ve önemi oldukça büyüktür. RPDHY (MEB, 2020)'nin 18. Maddesinde de belirtildiği üzere okul müdürü rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesinden birinci derecede sorumludur. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin şekilde yürütülebilmesi için uygun ortamı ve gerekli fiziksel şartları sağlar. Okuldaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesi için psikolojik danışman, sınıf rehber öğretmenleri, öğrenciler ve veliler

arasında iş birliğini sağlar. Bu nedenlerle okul müdürünün ve okul yönetiminin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri konusunda yeterli bilgiye sahip olması ve yapılan çalışmaların önemini kavramış olmaları oldukça önemlidir. Türküm (2003), rehberlik hizmetlerine yöneticilerin bakış açısı ve tutumlarının okullardaki rehberlik ve psikolojik danışma çalışmalarını önemli ölçüde etkilediğini, Yeşilyaprak (2000), okul yönetiminin benimsediği ve sahiplendiği rehberlik hizmetlerinin hedeflerine daha yüksek oranda ulaşacağını ifade etmiştir.

RPDHY (MEB, 2020)'nin 23. Ve 24. Maddelerine baktığımızda sınıf rehber öğretmeni ve okuldaki diğer öğretmenlerin rehberlik programı ile ilgili bulunan birçok görevinin yanında rehberlik çalışmalarına destek sağlama ve rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle iş birliği yapma görevi ve sorumluluğu bulunmaktadır.

Yönetmeliğe baktığımızda, RPDHY (MEB, 2020)'de rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunun görevleri arasında okullarda, öğrenciler, aileler, idareciler ve öğretmenler arasında etkili iletişim kurulabilmesi için yapılacak çalışmaları belirleme görevi bulunmaktadır. Yönetmeliğin birçok maddesinde de okul- aile işbirliğinin öneminden ve bunun için yapılması gereken çalışmalardan bahsedilmektedir. Okul-aile arasındaki işbirliği rehberlik hizmeti kapsamında konsültasyon (müşavirlik) ile gerçekleştirilebilir. Müşavirlik, psikolojik danışmanın okulda öğrencinin eğitiminden sorumlu olan kişilerle öğrencinin yararı için ortak çalışmasıdır (Akman, 2002). Dolayısıyla konsültasyon hizmeti okul yönetimi ve okuldaki öğretmenlerin yanında aileleri de içererek aileyi sürece dahil etmeyi ve okul ile aile işbirliğini sağlamayı amaçlar. Aileye sunulan doğrudan yardım çocuğa sunulan dolaylı bir hizmettir. Ebeveynler tutumlarının öğrenciye olan etkisinin, çocukla aralarındaki iletişimin, yetiştirme tarzlarının, ebeveynlik yeterliliklerinin farkına varır. Öğrencinin eğitiminden ve gelişiminden sorumlu olan okul ve aile kurumlarının bir araya gelmesi, işbirliği içinde olması oldukça önem arz etmektedir (Aslan ve Güven, 2017).

Bu nedenlerden dolayı, okullarda başarının sağlanmasının ve rehberlik hizmetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesinin okullarda sağlanacak ortak anlayış ve işbirliğine bağlı olduğu düşünülerek “ Okul Psikolojik Danışmanlarının Okul Yöneticisi, Öğretmen Ve Velilerle Karşılıklı Beklenti Ve Sorunları” konusu bu çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Okullarda psikolojik danışmanlar pek çok zorlukla karşılaşmaktadır. Bu zorluklardan bazıları; okul yöneticilerinden ve okuldaki diğer öğretmenlerden destek görememeleri ve rol karmaşası yaşamalarıdır (Parmaksız ve Gök, 2018). Okul yöneticileri ve öğretmenlerin önyargılı tutumları, rehberlik hizmetleri hakkında bilgi ve işbirliği eksikleri, net bir görev tanımının olmaması, rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin yeterince tanınmaması vb. durumlar psikolojik danışmanların karşılaştıkları zorlukların nedenleri arasında yer almaktadır (Tuzgöl-Dost ve Keklik, 2012). Okullarda psikolojik danışmanların karşılaştıkları bu zorluklar psikolojik danışmanların tükenmişlik yaşamasına neden olmaktadır (Akten, 2007).

Bu anlamda araştırmanın amacı, psikolojik danışmanların etkili çalışmalarına ve rehberlik hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesine yardımcı olmak amacıyla okul psikolojik danışmanlarının okul yöneticisi, öğretmen ve velilerle karşılıklı beklenti ve sorunlarını derinlemesine incelemektir. Çalışmada bu amaca yönelik aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır. Katılımcılara göre;

- Okul psikolojik danışmanlarının okul yöneticilerinden, okuldaki diğer öğretmenlerden ve velilerden beklentileri nelerdir? Okul Yöneticilerinin, öğretmenlerin ve velilerin psikolojik danışmanlardan beklentileri nelerdir? (Karşılıklı Beklenti)
- Psikolojik danışmanlar ile okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler arasındaki işbirliği nasıl arttırılabilir?
- Psikolojik danışmanlar ile okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler arasında yaşanan sorunlar nelerdir?
- Psikolojik danışmanlar ile okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?

1.4. Araştırmanın Önemi

Yapılan araştırma ile okul psikolojik danışmanlarının okul yöneticisi, öğretmen ve velilerle karşılıklı beklenti ve sorunlarının belirlenmesi sağlanarak rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin sağlıklı ve verimli bir şekilde yürütülmesinde ve okul ortamında ortak anlayış ve işbirliği sağlanmasında yapılması gerekenlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın verileri önceden alanda bu konu ile ilgili yapılmış benzer çalışma verileri ile birlikte değerlendirilerek psikolojik danışmanların daha etkili ve verimli çalışmasına, rehberlik hizmetlerinin kalitesinin ve eğitimde başarının artmasına yardımcı olacaktır.

Alan yazına bakıldığında okul psikolojik danışmanlarının rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde karşılaştıkları zorluklar, psikolojik danışmanlar ile yöneticiler ve öğretmenler arasındaki ilişkiler, yöneticilerin psikolojik danışmanları algılamaları, psikolojik danışmanların bakış açıları ile psikolojik danışma ve rehberlik alanının sorunları, yöneticilerin ve öğretmenlerin psikolojik danışma hizmetinden beklentileri, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, öğrenci ve okul rehber öğretmenin görüşlerinin incelenmesi vb. konulu araştırmalar bulunmaktadır. Fakat bütün bu başlıkları kapsayan ve velileri de içererek karşılıklı beklenti ve sorunları inceleyen “Okul Psikolojik Danışmanlarının Okul Yöneticisi, Öğretmen Ve Velilerle Karşılıklı Beklenti Ve Sorunları” konulu bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle araştırma konusunun alan yazında özgün olduğu ve alan yazına oldukça katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırma 2022-2023 yılı Amasya Merzifon ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı’nda görev yapan okul yöneticileri, psikolojik danışmanlar ve öğretmenler ile öğrencileri hali hazırda okumakta olan veliler ile sınırlıdır.

- Bu araştırmada elde edilen veriler araştırmaya katılan okul yöneticilerinin, psikolojik danışmanların, öğretmenlerin ve velilerin verdikleri yanıtlar ile sınırlıdır.

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Rehberlik Anlayışı ve Rehberliğin İlkeleri

Okullarda rehberlik çalışmalarının amacına ulaşması için; rehberlik hizmetleri konusunda birlikte çalışan psikolojik danışmanların, okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve velilerin rehberliğin ilkelerini bilerek, benimseyerek, rehberlik hizmetleri ile ilgili üzerlerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeleri gerekir. Ayrıca psikolojik danışmanlar, okul yöneticileri, öğretmenler ve velilerin ortak bir rehberlik anlayışına sahip olarak rehberlik hizmetlerini bir takım çalışması şeklinde yürütmeleri oldukça önem taşımaktadır. Psikolojik danışma ve rehberlik çalışmaları ancak bu şekilde amacına ve başarıya ulaşabilir (Özgüven, ve ark., 2002). Okullarda psikolojik danışmanların yanında yöneticilerin, öğretmenlerin, velilerin ve hatta bütün çalışan ve çalışmayanların yani herkesin ortak bir rehberlik anlayışına sahip olması rehberlik hizmetlerinin niteliğinin artmasını sağlarken daha sağlıklı bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunarak sadece okul içine değil bütün yaşama fayda sağlar (Korkut, 1997).

Okuldaki rehberlik çalışmalarından sorumlu psikolojik danışman, okul yöneticisi, öğretmen ve velilerin ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmaları ve rehberlik anlayışının temel ilkelerini benimsemeleri okul rehberlik programının temel taşı olarak görülür (Özgüven ve ark., 2002). Rehberlik anlayışını açıklamanın en kolay ve etkili yolu rehberliğin ilkelerini açıklamaktır (Korkut, 1997). Rehberliğin ilkelerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Rehberliğin temelinde, insan hak ve sorumluluklarıyla yakından ilgili, demokratik ve insancıl bir anlayış vardır.
2. Rehberlik anlayışı, her türlü çalışmasıyla öğrenciyi merkeze alan bir eğitim anlayışını öngörür.
3. Rehberlik yardımının esası, öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri, kendilerini tanımaları ve sorunlarına uygun çözüm yolları bulmada kendi kendine yeter duruma gelmelerine yardım etmektir.
4. Rehberlik, öğrencilerin bir bütün olarak gelişmelerine ve kendini gerçekleştirmelerine yardım etmelidir.

5. Rehberlik uygulamalarında öğrenciyle ilgili herkesin ortak anlayış ve işbirliği içinde olması gerekir.

6. Rehberlik uygulamaları her okulun amaç ve özellikleriyle öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun alanlarda yoğunlaştırılmalıdır.

7. Rehberlik, eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Rehberlik ve eğitim karşılıklı olarak birbirine bağımlıdır.

8. Rehberlik hizmetlerinde bireysel farklara saygı esastır.

9. Rehberlik hizmetleri planlı, programlı, örgütlenmiş bir biçimde ve profesyonel düzeyde sunulmalıdır.

10. Rehberlik hizmetlerinde süreklilik, gönüllülük ve danışan-danışman ilişkisinde gizlilik esastır (Özgüven, ve diğerleri, 2002).

11. Her birey yardıma gereksinim duyar ve yardım almalıdır.

12. Her bireyin doyurulması gereken gereksinimleri vardır.

13. Her bireyin büyüme, gelişme süreci içinde gereksinmelerini doyurma yollarını öğrenme zorunluluğu ve ödevleri vardır.

14. Rehberlik, bireyin kendi kendisini tanıması ve kabullenmesi süreçlerini içerir.

15. Rehberlik sistematik olarak ve birinci derecede bireyin bireysel gelişmesi ile ilgilidir.

16. Rehberliğin uyguladığı ana model bireye has davranışsal süreçlerde oluşur ve Rehberlik ve Psikolojik Danışma kurucu, yapıcı bir süreç olarak bireyi başarıya götürür.

17. Rehberlik sürekli, dizi niteliğinde, "eğitsel" bir süreçtir.

18. Rehberlik, uygulamalarında akılcı bir yol izler (Özoğlu,2007).

Bu temel ilkeler kapsamında psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini olması gerektiği gibi başarılı bir şekilde yürütebilmek için öğrencinin merkezde olduğu çağdaş bir eğitim sunulması gerekir. Çağdaş eğitim anlayışına göre öğrencinin bir bütün olarak gelişmesi için öğrencinin etkileşimde olduğu herkesin (psikolojik danışmanların, okul

yöneticilerinin, öğretmenlerin ve velilerin) ortak bir anlayış ve işbirliği içinde olması önemlidir. Ayrıca bu kişilerin rehberlik hizmetlerinin amacına uygun yürütülmesi ve başarıya ulaşması için rehberliğin ilkelerini bilmeleri, hepsine uymaları, doğru ve ortak bir rehberlik anlayışına sahip olması gereklidir (Özgüven ve ark., 2002).

Okullarda yürütülen rehberlik hizmetlerinde ve rehberlik çalışmalarında, psikolojik danışmanların, okul yöneticilerinin, sınıf rehber öğretmenlerinin ve diğer öğretmenler ile öğrenci velilerinin farklı görev ve sorumlulukları bulunmaktadır (Yılmaz, 2010).

2.2. Psikolojik Danışmanın Okul Rehberliğindeki Görevleri

Rehber öğretmen/Psikolojik danışman: Eğitim-öğretim kurumları ile Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (RAM) psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini veren, okul rehberlik ve psikolojik danışma programını hazırlayan ve uygulayan personeldir (MEB, 2020). Psikolojik danışmanlar okullarda rehberlik hizmetlerinin ve psikolojik danışma çalışmalarının yürütülmesinden sorumludur. Bu sorumluluklar kapsamında öğrencilere, psikolojik danışma hizmeti sunarlar, öğrencilerin kişisel, sosyal, eğitsel ve mesleki ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar yaparlar, öğrenci velileri ile çalışırlar, idare ve öğretmenlere müşavirlik hizmeti verirler (Gündüz, 2012).

Psikolojik danışmanların okullarda gelişimsel ve önleyici, iyileştirici, destek hizmetler kapsamında olmak üzere üç alanda görevleri vardır. Bunlardan psikolojik danışmanların gelişimsel ve önleyici hizmetler kapsamındaki görevlerine baktığımızda;

- Sınıf rehberlik programında bulunan, rehberlik alanında özel bilgi ve beceriye ihtiyaç duyulan etkinlikleri yaparlar.
- Bireyi tanıma tekniklerini uygulayıp değerlendirirler ve öğrencilere geribildirimler sunarak bunları ilgili kişilerle paylaşırlar. Bireyi tanıma teknikleri geliştirme çalışmalarına katılabilirler.
- Öğrencilerin ihtiyaç duydukları bilgileri (sosyal-duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanlarında) bireysel ve grup çalışmaları yoluyla ya da yayın hazırlama yöntemi ile öğrencilerle paylaşırlar.
- Bireyi tanıma ve bilgi verme hizmetleri ile öğrenciyi uygun olan eğitim kurumuna, alana, staja, mesleğe, sosyal ve kültürel etkinliklere yönlendirirler ve sonrasında da öğrencinin durumunu izlemeye devam ederler.
- Merkezi sınavların tercih dönemlerinde görevlidirler.

Psikolojik danışmanların iyileştirici hizmetler kapsamındaki görevlerine baktığımızda;

- Öğrencilerin akademik, kariyer ve sosyal-duygusal gelişimlerinin desteklenerek kendilerini keşfetmeleri, gelişmeleri, iyileşmeleri ve kapasitelerinin güçlenmesi amacıyla bireysel ve grupta psikolojik danışma uygulamaları yaparlar.
- Psikososyal destek hizmetleri kapsamında; doğal afetler, kaza, ihmal, istismar, intihar, şiddet, savaş, göç, salgın hastalıklar gibi zorlayıcı yaşam olaylarında öğrenciye, ailesine ve öğretmenlere sosyal ve psikolojik destekte bulunurlar. Danışmanlık tedbiri uygulanan çocuk ve bakımini üstlenen kişiye yardımcı olurlar. Çocuğun herhangi bir eğitim kurumu ile bağlantısı yoksa il veya ilçe milli eğitim müdürlüğü çocuğun ikametinin olduğu bölgeden psikolojik danışman görevlendirir. Bu görevlendirmelerde dengeli bir dağılım gözetilir.
- Bireyin ihtiyaç durumunda yardım alabileceği daha yetkin uzman kişi, kurum ya da kuruluşlara sevkini gerçekleştirirler.

Psikolojik danışmanların destek hizmetler kapsamındaki görevlerine baktığımızda;

- Öğrencinin etkileşimde olduğu öğretmen, veli, okul yöneticisi ve diğer kişilerin kendilerini geliştirmeleri, ortak bir rehberlik anlayışı oluşturmaları amacıyla çalışmalarda bulunurlar. Sınıf rehber öğretmenlerine, sınıf rehberlik programlarının hazırlanması ve uygulanması ve sınıf içi rehberlik uygulamalarının geliştirilmesinde müşavirlikte bulunurlar.
- Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını hazırlarlar.
- Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı kapsamında kendi haftalık programlarını hazırlarlar.
- Sınıf rehber öğretmenlerinin hazırlayarak rehberlik servisine iletmış olduğu risk altındaki öğrencileri birleştirerek okulun risk haritasını oluştururlar.
- Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı doğrultusunda uyguladığı çalışmaları e-rehberlik sistemine işleyerek, aynı zamanda danışma süreci ile ilgili gerekli kayıtları tutar ve dosyaları gerektiği gibi saklarlar.
- Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını sene boyunca okul yöneticileri ve öğretmenler ile işbirliği içinde uygulayarak ders yılı sonunda programla ilgili gerekli değerlendirmeleri yaparlar.

- Araştırma, izleme ve değerlendirme çalışmaları yaparak gerektiğinde okullarda yürütülen projelere katılabilirler.
- Doğal üyesi olduğu kurum ve komisyonlara katılarak rehberlik ve psikolojik danışma kapsamındaki görevlerini yaparlar. RAM'ın düzenlediği toplantı, etkinlik, proje ve ekip çalışmalarında bulunurlar. Ortak bir amaç ve sorumluluk ile öğrencinin yararına veli, öğretmen, yönetici ve diğerleriyle işbirliği içindedirler.
- Bireysel ya da grupta yapılan çalışmalarda öğrencinin devamsız olmaması için okul idaresi ve öğretmeni ile iş birliği yaparlar.
- Okul rehberlik ve psikolojik danışma programının daha etkili olmasını sağlamak, kendisini ve mesleki bilgilerini geliştirmek, güncel mesleki bilgileri edinerek daha nitelikli hizmet verebilmek için kongre, konferans, panel ve hizmet içi eğitimlere katılırlar ve gerekirse hizmet içi eğitimler de verirler.
- Okul yöneticisinin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili vereceği diğer görevleri yaparlar.
- Psikolojik danışmanlar merkezi sınavlarda görev alabilirler ve belleticilik yapabilirler. Fakat nöbet tutamazlar (MEB, 2020).

2.3. Okul Müdürünün Rehberlikle İlgili Görevleri

Okuldaki tüm eğitim-öğretim çalışmalarından sorumlu olan okul müdürü rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesinden de birinci derecede sorumlu olan kişidir. Okuldaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin ve çalışmalarının başarıyla yürütülmesi ve verimli olabilmesi için okul müdürünün bu hizmetler hakkında bilgi sahibi olması, rehberlik hizmetlerinin anlam ve önemini benimsemiş olması oldukça önemlidir (Bakırcıoğlu, 1994). Okullardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin başarılı olması, okul müdürünün liderlik etmesi ve rehberlik çalışmaları ile hizmetlerine ilgili olması ile doğrudan bağlantılıdır. Okul müdürü rehberlik hizmetlerinin uygulanması ile doğrudan sorumlu ve bu hizmetler ile uygulamalarının her aşamasıyla ilgilenmekle görevlidir. (Kepçeoğlu, 1999). Okul yöneticileri tarafından sahiplenilen ve benimsenen rehberlik hizmetleri ve çalışmaları büyük ölçüde belirledikleri ve ulaşmak istedikleri hedeflerine ulaşır (Yeşilyaprak, 2000).

Okul müdürünün rehberlik hizmeti ile ilgili görev ve sorumlulukları şunlardır:

- Okul müdürü rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesinden birinci derecede sorumlu olan kişidir.

- Rehberlik hizmetlerinin etkili bir biçimde verilebilmesi için gereken fiziksel şartları, araç gereçleri ve çalışma ortamını sağlamakla sorumludur. Okulda birden fazla psikolojik danışman görev yapıyorsa fiziksel imkânların el verdiği ölçüde psikolojik danışmanlara ayrı odalar verilir.

- Okulda rehberlik hizmetlerinin etkili olabilmesi için psikolojik danışmanlar, öğretmenler, veliler ve öğrenciler arasında iş birliği olmasını sağlar.

- Okulda birden çok psikolojik danışman varsa bir tanesini koordinatör psikolojik danışman yapar ve gerektiğinde bu kişiyi değiştirir.

- Okulda birden fazla psikolojik danışman varsa ortak sorumluluklar haricinde sınıf ve öğrenci sayılarına göre iş bölümü yapar.

- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunun başkanıdır.

- Okulun belirlenen özel hedefinin e-Rehberlik sistemine girişini yapar.

- Okul rehberlik ve psikolojik danışma programının psikolojik danışmanlar tarafından hazırlanmasını sağlar.

- Hazırlanan programı sistem üzerinden onaylayarak bağlı bulunan RAM'a ulaşmasını sağlar.

- Okul yıllık rehberlik programı ile haftalık programın uygulanma durumunu sistem üzerinden takip eder.

- Rehberlik hizmetleri kapsamında yapılan çalışmaların zamanında sisteme işlenmesini izler.

- Öğretmenler kurulunda belirlenen sınıf rehber öğretmenlerini zorunlu olan bir durum olmadığında değişmemesine dikkat ederek belirler.

- Sınıf rehberlik planlarını onaylar ve planın uygulanmasını takip eder.

- Ders programında yer alan rehberlik saatlerinde rehberlik uygulamalarının yapılması için gerekli önlemleri alır.

- İdarecilere, öğretmenlere, ailelere ve öğrencilere ihtiyaç durumunda eğitimler verilmesi halinde gerekli ortam ve desteği sağlar.

- Sınıf rehber öğretmenlerinin iş birliği ile psikolojik danışmanların hazırladığı okul risk haritalarını bağlı bulunan RAM'a iletir.

- Danışmanlık tedbiri olan çocuklara ve ailelerine psikolojik danışmanın sunduğu hizmetlerin uygulanmasını sağlar (MEB, 2020).

2.4. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin ve Diğer Öğretmenlerin Rehberlikle İlgili Görevleri

Okullarda sınıf öğretmenleri rehberlik hizmetleri için çok önemlidir (Powers & Boes, 2013). Psikolojik danışmanlar öğrenciler ile ilgili ayrıntılı bilgiyi sınıf rehber öğretmenlerinden edinebilir. Öğrenci ile ilgili bilgiye sınıf öğretmeninden ulaşabilmesi psikolojik danışman açısından hem çok değerlidir hem de zaman anlamında tasarruf sağlar. Bu nedenle psikolojik danışmanlar ile sınıf rehber öğretmenleri arasındaki iletişim çok önemlidir (Keith & Garrett, 1998).

Öğretmenler okulun en işlevsel unsurlardır. Öğretmenler, öğrenciler ile doğrudan iletişim içindedirler ve bu nedenle psikolojik danışmanlar ile öğretmenlerin ortak bir anlayış ve işbirliği içinde olması oldukça önemlidir. Rehberlik hizmetlerinin etkili ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için öğretmenlerin ve psikolojik danışmanların karşılıklı beklentilerini ve görevlerini belirlemiş olmaları ve gerçekçi, olumlu bir algıya sahip olmaları gerekmektedir (Erdemir ve ark., 2019). Hem sınıf rehber öğretmenlerinin hem de diğer öğretmenlerin rehberlik hizmetleri ile ilgili görev ve sorumlulukları incelenecektir.

Sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlikle ilgili görevleri şunlardır:

- Sınıf rehberlik planını hazırlayarak okul idaresine onaylatır ve planın bir örneğini rehberlik ve psikolojik danışma servisine verirler. Plan çerçevesinde gerekli uygulamaları yaparlar.
- Sınıf rehberlik programı çerçevesinde bulunan etkinlikleri sınıflarında uygularlar.
- Okul rehberlik ve psikolojik danışma programında değerlendirilmek üzere öğrencilerinin ihtiyaçlarını belirleyerek rehberlik servisine iletirler.
- Okul rehberlik programının kapsamındaki etkinliklerin uygulanmasında rehberlik servisi ile işbirliği içindedirler.
- Sınıfında risk altındaki öğrencilerin bilgilerinin bir örneğini rehberlik servisi ile paylaşırlar.

- Psikolojik danışman ile işbirliği içerisinde bireyi tanıma tekniklerinden uzmanlık gerektirmeyenleri sınıfında uygulayarak sonucunu rehberlik servisi ile paylaşırlar.

- Sınıfa yeni katılan ya da uyum sorunu yaşayan öğrencilerin sınıfa ve okula uyumu konusunda psikolojik danışman ile işbirliği yaparlar.

- Öğrencilerini ilgi, yetenek, değer, başarı ve kişiliklerine göre seçmeli derslere, sosyal ve kültürel etkinliklere, öğrenci kulüplerine psikolojik danışman ile işbirliği içinde yönlendirirler.

- Risk altındaki öğrencileri fark etmesi durumunda destek almaları için psikolojik danışmana gerekli bilgilendirmeyi yaparlar.

- Öğrencinin akademik başarısını arttırmasına yönelik çalışmalarında psikolojik danışman ile işbirliği içinde hareket ederler.

- Sınıfında yaptığı rehberlik çalışmalarını içeren raporu dönem sonlarında okul idaresi ile paylaşırlar.

- Sınıfında her açıdan desteklenmeye ihtiyaç duyan öğrencilerini rehberlik servisine yönlendirerek psikolojik danışman ile işbirliği yaparlar.

- Okullarında psikolojik danışmanın olmadığı durumlarda sınıf rehber öğretmenleri öğrenciyi RAM'a yönlendirirler.

- Okul idaresinin rehberlik hizmeti ile ilgili vereceği görev ve sorumlulukları yerine getirirler (MEB, 2020).

Diğer öğretmenlerin rehberlikle ilgili görevleri şunlardır:

- Diğer öğretmenler psikolojik danışmanın planlaması ile gerektiği durumlarda ve zamanlarda rehberlik çalışmalarını desteklerler.

- Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı kapsamında bulunan etkinliklerin uygulanmasında psikolojik danışmanlar ile işbirliği içinde hareket ederler.

- Derslerine girdikleri sınıflarda desteklenme ihtiyacı duyan öğrencileri sınıf rehber öğretmeni ile işbirliği içinde psikolojik danışmana yönlendirirler. Okullarında psikolojik danışmanın olmaması durumunda öğrenciyi RAM'a yönlendirirler.

- Okul idaresinin rehberlik hizmeti ile ilgili vereceği görev ve sorumlulukları yerine getirirler (MEB, 2020).

2.5. Velilerin Rehberlikle İlgili Görevleri

Öğrenciler için velileri ve okulları birbirlerini etkileyen ve eğitimleri konusunda oldukça önemli olan iki kurumdur. Öğrencinin eğitim hayatında başarılı olabilmesi için okul ile velinin iş birliği içinde olması gerekir (Can, 2002). Okul ve veli arasındaki iş birliği rehberlik hizmetleri ve rehberlik servisi açısından değerlendirildiğinde dolaylı bir hizmet olan konsültasyon (müşavirlik) ile sağlanabilir. Müşavirlik, psikolojik danışmanın öğrencinin eğitim ve yetişmesinden sorumlu olan kişiler ile öğrencinin faydasına olacak şekilde ortak çalışmalar yürütmesi anlamına gelmektedir. Müziğe ilgisi ve yeteneği olan bir öğrencinin güzel sanatlar lisesine ya da konservatuara yönlendirilmesi için öğrenci velisi ile görüşülmesi ya da sınıfın uyumunu bozan bir öğrencinin öğretmenleri ve velisi ile görüşülerek yapılması gerekenler ile ilgili ortak bir anlayış ve iş birliği sağlanması veli ile yapılan müşavirlik çalışmalarına örnek verilebilir (Akman, 2002).

Öğrenci velisi ile müşavirlik süreci, aile ile okulun ve psikolojik danışmanların iş birliği içinde, ortak bir anlayışla takım halinde çalışmasını sağlar ve psikolojik danışman aileye doğrudan, öğrenciye ise dolaylı olarak bir rehberlik hizmeti sunmuş olur. Müşavirlik çalışmaları ile veliler, ebeveyn tutumlarının öğrencinin eğitimi ve gelişimi üzerindeki etkileri, öğrenci ile olan iletişimleri, çocuk yetiştirme biçimleri ve ebeveynlik yetenekleri konusunda bilinçlenmiş olurlar. Bu nedenle öğrencinin eğitimi ve gelişiminden sorumlu olan okul ve velilerin aile konsültasyonu ile bir araya gelmeleri, rehberlik hizmetlerine katılımları, iş birliği içinde olmaları, ortak bir anlayışla bir takım çalışması içinde hareket etmeleri oldukça önemlidir (Aslan ve Güven, 2017).

Yönetmeliğe baktığımızda da, velilerin rehberlik hizmetlerine katılımının ve görevlerinin okul ve psikolojik danışmanları ile iş birliği içinde olmaları, ortak bir anlayış içinde olmaları ve öğrencilerin yararına rehberlik çalışmalarına katılımları kapsamında incelendiğini görmekteyiz (MEB, 2020).

2.6. Psikolojik Danışmanların Yaşadıkları Sorunlar

Psikolojik danışmanların sorumluluklarının yanında bazı sorunlarla karşılaşmaları da olasıdır. Bu sorunlar; iş ortamındaki kaynakların yetersiz olması, yeterli süpervizyon desteği alınamaması, mesleki rol ve görevler konusunda yaşanan belirsizlikler, öğrenci mevcudunun fazla olmasından kaynaklı zorluklar, evrak işlerinin fazlalığı, idare ve öğretmenlerin psikolojik danışmanlara karşı olumsuz bakış açıları ile rehberlik

hizmetlerine yönelik yetersiz bilgiye sahip olunması gibi sorunlardır. Bu durumda okullarda çalışan psikolojik danışmanların sorumluluklarının yanında karşılaştıkları sorunlarla baş etmeleri gerektiği ve bu sorunların da başka sorunlar doğurabileceği söylenebilir (Dönmez ve Sarı, 2021). Okul ortamında okul psikolojik danışmanlarının stres yaşamasına sebep olan ve tükenmişlik duygusuna kaynak oluşturabilecek birçok sebep bulunmaktadır. Bu sebepler; rol ve sorumluluklarındaki belirsizlik, iş yükü fazlalığı ve okul idaresi ile diğer öğretmenlerin olumsuz bakış açıları vb. gibi nedenlerdir (Arslan, 2018; Bozgeyikli, 2011).

Okul psikolojik danışmanının okuldaki etkililiği ve rehberlik servisinin çalışmalarının verimliliği ile kalitesi, psikolojik danışmanların iyilik hali; ailenin, toplumun ve okul idaresi ile diğer öğretmenler olmak üzere okul içerisindeki bütün çalışanların işbirliği, olumlu bakış açıları ve algıları ile artar (Meşeci ve ark., 2007). Öğrencilerin ruhsal yönden sağlıklı bir şekilde eğitim hayatına devam etmesi, sonrasında topluma yararlı bireyler olarak kazandırılmasında rehberlik faaliyetlerin önemi ve bu faaliyetlerin icrasında tüm etken unsurların eşgüdümlü bir şekilde çalışması gerekmektedir (Özgüven, 1999). Psikolojik danışmanların görevleri doğrultusunda işlerini yerine getirmeleri konusunda okul idaresinin, psikolojik danışmanın ve rehberlik hizmetlerinin önemini bilerek ve bu hizmetlere önderlik yaparak istenilen noktaya ve belirlenen hedeflere ulaşmasında oldukça önemli bir yeri vardır. Okul müdürleri ve okul idaresinin bu konuya bakış açısı çok önemlidir (Yeşilyaprak, 2000). Literatürdeki diğer çalışmalarda da okullarda uygun bir rehberlik anlayışının benimsenmesi ve okul idaresi ile diğer öğretmenlerin rehberlik servisini desteklemesinin önemli olduğundan bahsedilmiştir (Kuzgun, 2000; Yalçın ve ark., 2018; Yeşilyaprak, 2000). Bu nedenle okullarda idareciler ve diğer öğretmenler psikolojik danışmanlara karşı olumsuz bakış açılarına sahip olduğunda ve psikolojik danışmanlar meslektaşlarından yeterli sosyal desteği alamadıklarında bazı sıkıntılar yaşayabilmekte ve bu sıkıntıların sonucunda da tükenmişlik duygusu ile karşı karşıya kalma ihtimalleri artmaktadır.

Psikolojik danışmanlar çalışmış oldukları kurumlarda çoğunlukla fazla bir iş yükü ile karşılaşmakta ve bu durum da stresli bir yaşam sürmelerine sebep olabilmektedir. Psikolojik danışmanların danışanları ile ilgilenmeleri duygusal, fiziksel ve zihinsel zorluklarla karşılaşmaları ile yoğun stres altına girmelerine sebep olabilmektedir. Aynı zamanda psikolojik danışmanların çalıştıkları iş ortamında karşılaştıkları yüksek

performans beklentileri, yetersiz fiziksel kaynak, yetersiz sosyal destek, çalışmaları konusunda yetersiz geribildirim, rol ve sorumluluk belirsizliği gibi faktörler de psikolojik danışmanların tükenmişlik yaşamasına sebep olabilmektedir (Osborn, 2004).

Okullarda çalışan psikolojik danışmanlar, okullarda diğer branştaki öğretmenlerden çok daha fazla sorunla karşılaşır (Koçak Bıçak ve Ottekin Demirbolat, 2019). Bu sorunlar psikolojik danışmanların işbirliği içinde olması ve uyumlu bir ortam içinde çalışması gereken okul yöneticileri, öğretmenler ya da veliler arasında olabilir. İşbirliğinin sağlanarak ortak bir anlayış içinde rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi için bu grupların (psikolojik danışman, okul yöneticisi, öğretmen, veli) karşılıklı beklenti ve sorunlarının derinlemesine incelenmesi önemlidir.

2.7 Psikolojik Danışmanlardan Beklentiler

Okul yöneticileri, psikolojik danışma ve rehberlik programının uygulanmasında ilk sorumlu organdır. Bu sorumluluğun paylaşılması ve rehberlik hizmetlerinin sağlıklı yürütülmesi için, okul yöneticileri psikolojik danışmanlarla iş birliği içinde olmalıdır. Okul yöneticileri, okul psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerine ilişkin olumlu algı ve tutumlara sahip olduğunda psikolojik danışma hizmetleri etkili olmaktadır. Okul yöneticileri rehberlik hizmetlerini gerekli görmekte ve okulun rehberlik hizmetleri konusunda başarılı olması gerektiğini kabul etmektedir. Ancak diğer bazı araştırmalar gösteriyor ki, okul yöneticileri, psikolojik danışmanların görev tanımlarında olmayan görevleri yerine getirmesi gerektiğini savunmaktadır. Kısacası, okul yöneticilerinin okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin algıları ve görevleri ile okul psikolojik danışmanlarının misyonları büyük ölçüde değişmektedir ve yöneticiler arasında fikir birliği yoktur. Bu konu hakkında algıları araştırmak değerlidir ve okul yöneticilerinin psikolojik danışmanlara yönelik görüşleri okulun verimliliğini ve etkililiğini artırmak için önemlidir (Karataş ve Kaya, 2015).

Okul psikolojik danışmanları, okul yöneticileri ile birbirlerinin sorumlulukları ve bakış açılarına saygı duyarak işbirliği içinde öğrencilerin endişelerini ve okul sorunlarını ele almaya hazır olmalıdır. Okulların görev ve sorumlulukları ile okulun bilinirliği için ebeveynlerle çalışma sorumluluğu, öğretmenler ve topluluk grupların öğrencilere daha etkili hizmet verebilmesi için psikolojik danışmanlar ve okul yöneticileri genellikle onları birincil olarak kabul etmeye yönlendirir (Coy, 1999). Bu iki grup arasındaki farklılıklar çatışmaya yol açabilir ve hem okul psikolojik danışmanları hem de okul yönetimi için

enerji kaybına ve zamanın etkisiz kullanımına neden olabilir. Ancak bu zorluklara rağmen iki grup arasındaki işbirlikçi yaklaşım verimli iletişime yol açabilir ve öğrencinin akademik, kişisel ve sosyal gelişimini etkileyen etkili, verimli programlar ve hizmetler verilebilir (Shoffner & Williamson, 2000).

2.8. Araştırma Konusu ile İlgili Yapılan Literatür Taraması

Literatürde psikolojik danışmanların yöneticiler, öğretmenler ve veliler ile yaşadıkları sorunlara baktığımızda; Can (2010), araştırmasında fiziki koşulların yetersizliğini, uygulamada ve özlük hakları ile etik kurallarda yaşanan belirsizliği sorunlar arasında gösterirken; Hamamcı ve arkadaşları (2004) da aynı şekilde okul yöneticilerinin rehberlik hizmetleri için gerekli fiziki şartları sağlamamasını, Bakıoğlu ve GayıkAsyalı (2005), psikolojik danışmanların ilgilendiği öğrenci sayısının fazla olmasını ve yeterli psikolojik danışmanın olmamasını sorun olarak belirtmiştir. Tan (1990), psikolojik danışmanlara yönlendirilen problemlerin hemen çözüleceğine dair yanlış inanışların sorun olduğunu, Stickel (1990) ve Tan (2012), psikolojik danışmanların görevlerinin net olmamasının sorun olduğunu, Avcı (2010), danışmanlara alanları dışında verilen görevlerin okullarda sorun oluşturduğunu ifade etmiştir. Özyürek ve arkadaşları (2007), rehberlik anlayışında ortak bir tutum olmadığını ve mesai saatlerinin belirsiz olduğunu, Yüksel-Şahin (2008), okul yöneticilerinin ve okuldaki diğer öğretmenlerin psikolojik danışmanlara ve rehberlik hizmetlerine yeterince destek vermediğini ve yeterli işbirliğinin sağlanamadığını ifade etmiştir.

Literatürde yapılan araştırmalarda psikolojik danışmanların okul yöneticileri ve öğretmenlerden beklentilerine baktığımızda; kendilerine ve rehberlik hizmetlerine karşı yanlış algıya sahip olmamalarını ve işbirliği içinde olmayı bekledikleri görülmektedir. Yanlış algıların sebebi olarak da okul yöneticileri ve öğretmenlerin rehberlik hizmetleri hakkında bilgisiz olmalarını ve psikolojik danışmanların görev ve sorumluluklarının net ifade edilmemesini göstermişlerdir (Koçak Bıçak ve Ottekin Demirbolat, 2019).

Literatürde araştırma konusuna benzer yapılan çalışmalar incelendiğinde; Kepçeoğlu (1999)'nun 1984 ve 1986 yıllarında okullarda rehberlik hizmetlerini değerlendirmek ve bulunan sorunları belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada, okul yöneticilerinin, psikolojik danışmanların ve öğretmenlerin rehberlik hizmetlerini farklı algıladıklarını, aralarındaki işbirliğinin yeterli düzeyde olmadığını ifade ettikleri, görev ve sorumluluklar konusunda netlik olmadığı ve bilgi eksikleri olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Benzer şekilde

Pişkin (1989) de çalışmasında, yönetici ve öğretmenlerin rehberlik hizmetlerini yeterli düzeyde desteklememeleri ve iş birliği içinde olmamaları sebebiyle psikolojik danışmanların rehberlik çalışmalarını gerektiği gibi yapamadığını ifade etmiştir. Başaran (2008)'ın çalışmasında da yöneticiler ve sınıf rehber öğretmenleri ilköğretim kurumlarında rehberlik hizmetlerinin iş birliği içerisinde yürütülmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Sürücü ve Yavuz (2013) ise araştırmalarında okullarda rehberlik hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için okul yöneticileri ve psikolojik danışmanlar arasında işbirliği ve ortak bir tutum olması gerektiğini belirtmişlerdir. Psikolojik danışmanlar ile okul yöneticileri arasında okul yöneticilerinin görevi olan rehberlik hizmetleri için fiziki ortamın sağlanması konusunda ve iletişim konusunda bazı sorunlar yaşandığını ifade etmişlerdir.

Bakırcıoğlu (1994) araştırmasında okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve öğrencilerin rehberlik servisinden beklentilerinin farklı olduğunu ifade etmiştir. Aktepe (2008) de çalışmasında okul yöneticilerinin bazı görev ve sorumluluklarını yerine getirse de psikolojik danışmanlardan idari işlere yardım etmesi ve gizlilik ilkesini ihlal ederek öğrencilerle ilgili bilgileri paylaşması gibi isteklerde bulunduklarını belirtmiştir. Aynı şekilde Aydın ve arkadaşları (2011)'nın ilköğretim okullarında okul yöneticileri ve psikolojik danışmanlar arasında yaşanan çatışmaları inceledikleri çalışmada ise psikolojik danışmanlar okul yöneticilerinin görev kapsamlarını tam olarak bilmediklerinden dolayı kendilerine görevleri dışında olan işler yaptırmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Özabacı ve arkadaşları (2008), Stockton ve Güneri (2011) ile Aydın ve arkadaşları (2011)'nin yaptığı çalışmalarda da yöneticilerin psikolojik danışmanlara idari işleri yapmaları konusunda baskı uyguladığı görülmektedir. Karataş ve Polat (2013) da benzer şekilde yaptıkları çalışmada okul sınıf mevcutlarının fazlalığı, fiziki şartların yetersiz olması, zaman yetersizliği ve okul yöneticileri ile işbirliğinin yeterli düzeyde olmaması nedeniyle rehberlik hizmetlerinin yeterince verimli olamadığını ifade etmişlerdir. Gündüz ve arkadaşları (2014) araştırmalarında öğrenci sayısına uygun olarak okullarda görev yapan psikolojik danışmanların arttırılması gerektiğini belirterek bu durumun yöneticilerin ve psikolojik danışmanların performansını etkilediği gibi rehberlik hizmetlerinin niteliği için de önemli olduğunu ifade etmişlerdir.

Literatürde son yıllarda araştırma konusuna benzer yapılan çalışmalar incelendiğinde; Parmaksız ve Gök (2018) çalışmalarında psikolojik danışmanların

alışmalarını yürütürken karşılaştıkları güçlükleri araştırmış, en fazla işbirliği konusunda sorun yaşadıklarını sonrasında ise denetim eksikliği konusunda sorunlar yaşandığını belirtmişlerdir. Bengisoy ve zdemir (2019) yaptıkları araştırmada PDR lisans eğitiminde üniversitelerin standardizasyonun olmayışını, görev tanımının net olmayışını, rehber öğretmenlerden ve PDR servislerinden gerçekçi olmayan beklentiler olmasını ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)’nın sistem ve işleyişinden kaynaklanan sorunlar olduğunu ortaya koymuşlardır. Yorgun ve arkadaşları (2019), okul psikolojik danışmanlarının evrak işleri, bireysel görüşmeler, görev dışı verilen işler, zorunlu projeler ve krize müdahale çalışmalarının zamanlarının önemli bir kısmını kapsadığını bu nedenle rehberlik hizmetlerinin veriminin düştüğünü ifade etmişlerdir. Bıçak ve Demirbolat (2019), okul psikolojik danışmanlarının okul yöneticileri ve öğretmenlerden beklentilerini araştırdıkları çalışmada psikolojik danışmanlar, okul yöneticilerinin psikolojik danışmanlardan sorumlulukları dışında farklı iş taleplerinde bulunduklarını ifade etmiş, yöneticilerin kendilerine rehberlik hizmetlerinde destek olmalarını beklediklerini ve kendilerine yönelik yanlış algılarını değiştirmelerini beklediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerden ise işbirliği ve yine aynı şekilde mesleğe yönelik yanlış algılarının değişmesini beklemektedirler. Can ve Nikolayidis (2020)’in yaptıkları araştırmada okul rehberlik hizmetlerinin daha etkili ve verimli yürütülebilmesi için yasal düzenlemeler yapılması ve velilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin bilgilendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Tuzgöl Dost (2020), araştırmasında velilerle yapılan konsültasyon çalışmalarının önemi üzerinde durmuş ve veliler ile sınıf ğretmenlerinin iş birliğinin gerekli ve önemli olduğunu belirtmiştir. Veli, okul yöneticileri ve öğretmenlerin rehberlik hizmetlerine olan desteğinin yetersiz olduğunu, görev ve sorumlulukların uygun şekilde yerine getirilmemesi ve iş yükünün fazla olmasının, yeterli fiziksel ve donanımsal imkânın sağlanmamasının karşılaşılan önemli sorunlar olduğunu ifade etmiştir. Grgan (2020), okul rehberlik hizmetlerinde karşılaşılan sorunları; yönetmelik ve sorumluluklarla ilgili sorunlar, ailelerle ilgili sorunlar, rehberlik anlayışının yerleşememesi ile ilgili sorunlar, psikolojik danışman eğitimi ile ilgili sorunlar, motivasyon eksikliği sorunları olarak beş başlıkta incelemiştir. Sönmez ve arkadaşları (2023), tarama yöntemiyle yaptıkları çalışmada, fiziksel koşul ve imkânlardan kaynaklı sorunlar kapsamında; rehberlik servisinin bulunmaması, mevcut rehberlik servisindeki fiziksel ve donanımsal yetersizlik ve toplantı ve sunum yapılabilecek bir ortamın bulunmaması gibi sorunları vurgulamışlardır. Bu çalışmaların dışında farklı bir bakış açısı olarak zyrek ve Yiğit (2022), velilerin rehberlik hizmetlerine ilişkin

görüşlerini inceledikleri çalışmada, velilerin rehberlik hizmetlerine ve psikolojik danışmanlara karşı yaptıkları çalışmalar kapsamında olumlu tutum içinde oldukları görülmektedir. ,

Karataş ve Kaya (2015), okul yöneticilerinin, psikolojik danışma ve rehberlik programının uygulanmasında ilk sorumlu organ olduğunu belirtmiştir. Bu sorumluluğun paylaşılması için, okul yöneticilerinin psikolojik danışmanlar ile iş birliği içinde olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Yöneticilerin okul psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerine ilişkin algıları ve psikolojik danışmanlarla koordinesi olumlu olduğunda ve olumlu tutumlara sahip olduğunda psikolojik danışma hizmetleri etkili olmaktadır (Karataş ve Kaya, 2015).

Literatürde yurtdışında bu konuda yapılan çalışmalar incelendiğinde; Shoffner Williamson (2000) nın yaptığı çalışmaya göre, okul psikolojik danışmanları, okul müdürleri ile kendi mesleklerinde birbirlerinin sorumlulukları ve bakış açılarına saygı duyarak işbirliği içinde öğrencilerin endişelerini ve okul sorunlarını ele almaya hazır olmalıdır. Okulların görev ve sorumlulukları ile okulun bilinirliği için ebeveynlerle çalışma sorumluluğu öğretmenler ve topluluk gruplarının öğrencilere daha etkili hizmet verebilmesi için psikolojik danışmanlar ve okul müdürleri genellikle onları birincil olarak kabul etmeye yönlendirir. Rehberlik programının sunumunun ölçülen etkinliği ve psikolojik danışmanların performansı yoluyla hesap verebilirliğin gösterilmesi, öğrencilerin, ebeveynlerin, öğretmenlerin, idarecilerin ve genel halkın kaliteli kapsamlı rehberlik programlarından yararlanmaya devam etmesini sağlamaya yardımcı olur (Gysbers & Henderson, 1988).

Araştırma konusu hakkında yurtiçi ve yurtdışı literatür taraması yapıldığında, okul idaresi ile psikolojik danışmanlar arasında en çok görev dışı sorumluluklar verilmesi ve psikolojik danışman rollerinin netleşmemesi sorun olarak dikkat çekici bir şekilde benzerlik taşımaktadır (Bardhoshi & Duncan, 2009; House & Hayes, 2002).

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde sırayla araştırmanın yöntemi, araştırma grubu, verilerin toplanması, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin analizi ve geçerlilik-güvenilirlik detaylı olarak açıklanmaktadır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada, sosyal bir olguyu ayrıntılı bir şekilde incelemek ve derinlemesine anlamlandırmak ihtiyacından dolayı nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, algıların ve olayların doğal ortamlarında bütüncül ve gerçekçi bir şekilde bir süreç izlenerek ortaya konduğu, doküman analizi, görüşme, gözlem gibi nitel yöntemlerle verilerin toplandığı araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2018). . Kuş (2003)'a göre: “Nitel araştırmaların temel karakteristiği, araştırma öznelerinin bakış açılarını, anlam dünyalarını ortaya koyma, dünyayı araştırma öznelerinin gözleriyle görmedir.”

Nitel araştırma yöntemi, konunun ‘ne kadar, ne kadar iyi’ olduğunu belirtmekten çok konuya dair geniş bir bakış açısı edinmeyi hedefler (Büyüköztürk ve ark., 2012). Nitel araştırma yöntemi kullanılan araştırmalarda betimlemeler sayılar ile değil cümleler ile ifade edilir (Gliner ve ark., 2015). Araştırılan konunun derinlemesine ve ayrıntılı incelenmesini sağlayarak elde edilen verilerin sınırlandırılmadan analiz edilmesine fırsat sağladığı belirtilmiştir (Patton, 2014).

Nitel araştırma yöntemi, olaylara doğal ortamında odaklanarak, tümevarımcı bir yaklaşım izler. Düşünceleri olduğu gibi ortaya koyarak araştırmacıya esneklik sağlar. Bu nedenle avantajlı bir yöntem olarak bilinir, (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırmaya katılan psikolojik danışmanların, okul yöneticilerinin ve velilerin isimleri ve kurumları çalışmada gizli tutulmuştur.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan benzeşik örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Örnekleme 4 farklı gruptan olan 20 kişi oluşturmaktadır. Katılımcıların demografik özellikleri tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

	Katılımcı Grubu	Eğitim Düzeyi	Cinsiyet	Yaş	Kademe	Kıdem Yılı
Katılımcı 1	Psikolojik Danışman	Lisans	Kadın	28	Anaokulu	6-10
Katılımcı 2	Psikolojik Danışman	Lisans	Kadın	29	RAM	6-10
Katılımcı 3	Psikolojik Danışman	Lisans	Kadın	28	Ortaokul	6-10
Katılımcı 4	Psikolojik Danışman	Lisans	Erkek	32	Lise	6-10
Katılımcı 5	Psikolojik Danışman	Lisans	Kadın	30	İlkokul	6-10
Katılımcı 6	Okul Yöneticisi	Lisans	Erkek	54	Ortaokul	20 ve üstü
Katılımcı 7	Okul Yöneticisi	Lisans	Erkek	33	Ortaokul	11-15
Katılımcı 8	Okul Yöneticisi	Y. Lisans	Erkek	44	İlkokul	20 ve üstü
Katılımcı 9	Okul Yöneticisi	Lisans	Erkek	51	Ortaokul	20 ve üstü
Katılımcı 10	Okul Yöneticisi	Y. Lisans	Erkek	42	Ortaokul	16-20
Katılımcı 11	Öğretmen	Lisans	Kadın	37	Ortaokul	11-15
Katılımcı 12	Öğretmen	Lisans	Kadın	40	Ortaokul	16-20
Katılımcı 13	Öğretmen	Y. Lisans	Kadın	37	Ortaokul	11-15
Katılımcı 14	Öğretmen	Lisans	Erkek	41	Ortaokul	16-20
Katılımcı 15	Öğretmen	Y. Lisans	Kadın	37	Ortaokul	16-20
Katılımcı 16	Veli	Y. Lisans	Kadın	41	Ortaokul	-
Katılımcı 17	Veli	Lise	Kadın	38	Ortaokul	-
Katılımcı 18	Veli	Lise	Kadın	39	Ortaokul	-
Katılımcı 19	Veli	Lise	Kadın	46	Ortaokul	-
Katılımcı 20	Veli	Lisans	Kadın	43	Ortaokul	-

Tablo 1'e göre katılımcıların 7'si erkek, 12'si kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Katılımcıların 5'i yüksek lisans mezunu, 12'si lisans, 3'ü lise mezunudur. Katılımcıların çalıştığı ya da öğrencisini okuttuğunu kademeye bakıldığında 2'si İlkokul, 15'i ortaokul, 1'i Lise, 1'i Ortaokul ve 1'i RAM 'dır. Katılımcıların kıdem yılına bakıldığında 5'i 6-10, 3'ü 11-15, 4'ü 16-20, 3'ü 20 üstü senedir görev yapmaktadırlar.

3.3. Veri Toplama Araçları

Okul psikolojik danışmanlarının okul yöneticisi, öğretmen ve velilerle karşılıklı beklenti ve sorunlarını ortaya çıkarmak için araştırmacı tarafından psikolojik danışmanlara, öğretmenlere ve velilere olmak üzere ayrı ayrı 4 maddelik açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmış ve veriler analiz edilmiştir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme araştırmanın hedefine ulaşmasını kolaylaştırarak katılımcıyı araştırılan konuya çeker ve istenilen bilgiye ulaşmayı amaçlar.

Ayrıca görüşmeler yapılırken kullanılan araç ve kaynaklar kapsam alanı içinde bir değere sahiptir (Galetta & Cross, 2013). Yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile hayat tecrübeleri, değerler, fikirler, inançlar, yorumlar ve duygusal tepkiler gibi gözlenmesi zor olan durumları anlamak amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Görüşme soruları oluşturulurken çalışmanın amacı göz önünde bulundurularak çalışma konusu ile ilgili literatür taraması yapılmış, benzer çalışmalar incelenmiştir. Sonrasında görüşme sorularının anlaşılabilirliği konusunda üç Türkçe öğretmeninden fikir alınmış, görüşleri doğrultusunda sorular en anlaşılabilir hale getirilmiştir. Sonrasında da araştırma sorularının içeriği ve sıralaması ile ilgili danışman akademisyenin görüş ve önerileri alınarak sorular üzerinde son düzenlemeler tamamlanmıştır. En sonunda ise görüşme formlarıyla 2 psikolojik danışman, 2 öğretmen, 2 okul yöneticisi ve 2 veli ile pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama esnasında soruların anlaşılabilir olup olmadığına, verilen cevapların çalışmanın amacına uygun olup olmadığına ve herhangi bir nedenden dolayı soruların katılımcıları rahatsız edip etmediğine önem verilmiştir. Pilot uygulamadan sonra elde edilen veriler ile sorular son haline getirilmiştir.

Görüşme sorularının düzenlemeleri bitip de son haline getirildikten sonra katılımcılar ile yüz yüze bir araya gelinerek araştırmanın konusu ve amacı tekrar anlatılmış, gönüllülük esasıyla samimi ve içten cevap vermeleri talep edilmiştir. Böylece açık bir iletişim ortamı oluşturulmuştur. Her bir görüşme ortalama 20-30 dakika sürmüştür. Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar izinleri alınarak ses kaydı alınmış, görüşme sonrasında da kelimesi kelimesine yazıya dökülmüştür.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın konusuna ve amacına yönelik olarak öncelikle ayrıntılı literatür taraması yapılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin bu araştırma için uygun olduğuna karar verilmiştir. Teknik belirlendikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve gerekli görüş ve öneriler alınarak son haline getirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu öncesinde kişilerin kimliğinin gizli tutularak etik açıdan sorun oluşturmayacak şekilde demografik bilgilerini edinmeyi amaçlayan demografik bilgi formu da oluşturulmuş ve akademisyen görüş ve önerisi alınarak düzenlemeler yapılmıştır. Hazırlanan demografik bilgi formunda eğitim düzeyi, yaş, cinsiyet, kıdem yılı ve okutulan kademe bilgileri bulunmaktadır.

Gönüllü olan 2 psikolojik danışman, 2 öğretmen, 2 okul yöneticisi ve 2 veli ile ön görüşme yapılmış, ön görüşmeye katılan katılımcılar ile görüşmenin yapılacağı tarih ve saat önceden kararlaştırılmış, görüşme esnasında ses kaydı yapılacağı bilgisi önceden verilerek onayları alınmıştır. Hazırlanan 4 ayrı görüşme formunda da sorular belirli bir düzen ve sıralama ile katılımcılara yöneltilmiştir. Görüşme esnasında araştırmacının etkisinin en az düzeyde olmasına dikkat edilmiştir. Görüşme sonlarında ses kayıtları incelenmiş ve olduğu gibi yazıya dökülmüştür. Yapılan ön görüşmeler ve uzman görüşleri değerlendirilerek yarı yapılandırılmış görüşme formları son halini almıştır.

Araştırmaya katılan psikolojik danışmanlar, öğretmenler, okul yöneticileri ve veliler ile iletişime geçilerek araştırmanın konusu, amacı ve yürütme şekli hakkında bilgiler verilmiştir. Katılımcılara gönüllülüğün esas olduğu ve görüşme esnasında ses kaydı alınacağı bilgisi de önceden iletilmiştir. Ayrıca katılımcıların bilgilerinin gizli tutularak isim ve kurum bilgisinin verilmeyeceği kod isim üzerinden verilerin aktarılacağı da söylenmiştir.

Görüşmeler tanışma ve sohbet ile başlayarak araştırmacı ve katılımcı arasında samimi bir ortam oluşturulmuş ve katılımcıların düşüncelerini çekinmeden ifade edebilecekleri güven ortamı oluşturulmasına özen gösterilmiştir. Görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiş ve sorulara verilen cevaplar elde edilen ses kayıtlarından birebir yazıya aktarılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmaya ilişkin veriler 2022 yılı Kasım ayı ile 2023 yılı Mart ayları arasında psikolojik danışmanlar, öğretmenler, okul yöneticileri ve veliler ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler önceden hazırlanan 4 ayrı görüşme formu çerçevesinde gerçekleşmiştir.

Akademisyen görüşü alınarak görüşme sorularının geçerliliği sağlanmıştır. 2 psikolojik danışman, 2 öğretmen, 2 okul yöneticisi ve 2 veli ile de ön görüşmeler yapılarak soruların anlaşılabilirliği teyit edilmiştir. Uzman görüşleri ve ön görüşmeler sonunda yarı yapılandırılmış görüşme soruları son halini almıştır.

Görüşmeler öncesinde katılımcılar ile iletişim kurularak araştırma konusu, amacı ve süreci hakkında bilgiler verilmiştir. Katılımcılar ile kararlaştırılan tarih, saat ve yerde

görüşmeler gerçekleşmiştir. Görüşmeler katılımcıların izni ile ses kaydı alınmış ve sonrasında cevapları birebir yazıya dökülmüştür. Katılımcıların isimleri açıkça belirtilmemiş gizlenerek cevapları kod isimler ile aktarılmıştır. Her görüşme 20-30 dakika sürmüştür.

Ses kaydı alınan veriler katılımcılar kodlanarak yazıya dökülmüştür. Betimsel analiz tekniği ile veriler analiz edilmiştir. Betimsel analiz tekniğinde sık sık doğrudan alıntılar kullanılarak ortaya çıkan temalar ve örüntüler kapsamında elde edilen bulgular açıklanır ve yorumlanır. Bu nedenlerle çalışmada betimsel analiz tekniği kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018) .

Bu amaçla toplanan veriler şu aşamalarla analiz edilmiştir:

- İlk olarak veri analizi için bir çerçeve oluşturmak amacıyla görüşme soruları planlanmıştır. Bu çerçeve kapsamında verilerin sunulacağı temalar belirlenmiştir.
- Oluşturulan çerçeve kapsamında veriler düzenlenerek çerçeveye uymayan veriler araştırma dışı tutulmuştur.
- Veriler düzenlenerek anlaşılabilir olması sağlanmış ve doğrudan anlatımlar ile desteklenerek ifade edilmiştir.
- Sonrasında bulgular açıklanmış, bulgular arasındaki neden-sonuç ilişkileri incelenerek açıklanmıştır.

Yapılan bu işlemlerden sonra katılımcılardan alınan ses kayıtlarının yazıya dönüştürülmüş hali katılımcıların kendisi ile paylaşarak teyit edilmiştir. Katılımcının onayı alındıktan sonra analiz aşamasına geçilmiştir.

Nitel araştırmalar, geçerlik ve güvenirlik bakımından nicel araştırmalardan farklıdır. Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirliği sağlamak için literatüre bağlı bazı yollar bulunmaktadır. Geçerlik nitel araştırmalarda iç ve dış geçerlik olarak ikiye ayrılır. Dış geçerliği sağlamak için; araştırmayı yapan kişinin konumunu açık olarak tanımlaması, araştırmada veri toplanan katılımcıların net bir şekilde tanımlanması, veri toplama ve analiz yöntemlerinin ayrıntılı bir şekilde belirtilmesi gereklidir. İç geçerliği sağlamak için; katılımcılardan toplanan verilerin yorum olmadan olduğu gibi verilmesi, yorumlamanın sonrasında yapılması, araştırmanın birden fazla araştırmacı ile yapılması, verilerin analizinin birden fazla araştırmacı ile yapılması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Dış ve iç geçerliği sağlamaya yönelik ifade edilen bu yöntemler yapılan bu araştırma sürecinde uygulanmıştır.

Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki soruların hazırlanması aşamasında danışman akademisyenden uzman kanısı alınmıştır. Araştırmaya katılan katılımcılar Amasya Merzifon ilçesinde bulunmaktadır ve demografik özellikleri açık bir şekilde belirtilmiştir. Bu durum da benzer bir araştırmanın farklı bir araştırmacı tarafından aynı katılımcı grubuna yapılabilmesine imkân sağlamaktadır ve araştırmanın güvenilirliğini kanıtlar niteliktedir. Araştırma verileri ses kaydı alınarak toplanmış ve sonrasında olduğu gibi yazıya geçirilerek katılımcıların onayı alınmıştır. İçerik analizi sağlanması dış geçerliği sağlar. İç geçerlik için ise katılımcılardan elde edilen veriler yorumlanmadan tablolara dökülerek araştırmada verilmiş sonrasında yorumlanmıştır. Araştırma araştırmacılar tarafından analiz edilmiştir.

.

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde okul psikolojik danışmanlarının okul yöneticisi, öğretmen ve velilerle karşılıklı beklenti ve sorunlarına ilişkin elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırma için psikolojik danışman, öğretmen, veli ve okul yöneticileri ile görüşmeler yapılarak sorular yöneltmiştir. Araştırmada yapılan görüşme sorularına uygun olarak bulgular 4 alt başlıkta incelenmiştir.

4.1. Psikolojik Danışmanlar Açısından Beklenti ve Sorunlar

4.1.1. Psikolojik Danışmanların Okul Yöneticilerinden Beklentileri

Araştırmanın Psikolojik Danışmanlara sorulan birinci görüşme sorusu: “Okul yöneticilerinden beklentileriniz nelerdir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okul yöneticilerinden beklentilerine yönelik düşüncelerini; 1. Psikolojik danışmanlık ve rehberliğe yönelik bakış açısının değişmesi, 2. Etik davranış, 3. Bireysel mesleki eğitimler konusunda desteklenmesi, 4. Psikolojik danışmanlıkların branş dışı etkinlik veya işlerle meşgul edilmemesi şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 4 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların “Okul yöneticilerinden beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Psikolojik danışmanlık ve rehberliğe yönelik bakış açısının değişmesi	1	20
2	Etik davranış	1	20
3	Bireysel mesleki eğitimler konusunda desteklenmesi	1	20
4	Psikolojik Danışmanlıkların branş dışı etkinlik veya işlerle meşgul edilmemesi	2	40
Toplam		5	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Okul yöneticilerinden beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları, %20 oranında Psikolojik danışmanlık ve rehberliğe yönelik bakış açısının değişmesi, %20 etik davranış, %20 Bireysel mesleki

eğitimler konusunda desteklenmesi, %20 oranında psikolojik danışmanlıkların branş dışı etkinlik veya işlerle meşgul edilmesi şeklinde analiz edilmiştir.

4.1.1.1. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğe Yönelik Bakış Açısının Değişmesi

Psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin insan sağlığının korunması ve ileriye dönük daha büyük problemlerin oluşmasının önlenmesi için günümüzde önemi kanıtlanmıştır. Araştırmaya katılan psikolojik danışmanların %20 si okul yöneticilerinizden beklentiniz sorusuna psikolojik danışmanlık ve rehberliğe yönelik bakış açısının değişmesi olarak cevaplamıştır. Bu bağlamda bir katılımcı ; “...Gerektiğinde rehberlik servisinin fikrini alması, fikirlerini sorması. Rehberlik anlayışına saygılı olması...” sözleriyle rehberlik anlayışının desteğinin kullanılmasını ifade etmiştir (K3).

Bu konu ile ilgili başka bir katılımcı: “...Psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanına yönelik bilgi sahibi olmaları...” şeklinde günümüzde psikolojik danışmanlığın öğrencilerin eğitim-öğretim süresi boyunca önemli bir basamak taşı olduğunu vurgulamıştır (K2).

Bu sonucu destekler nitelikte başka bir katılımcı: “...Bölümümle ilgili konularda bana güvenmesi ve her görüşmemden sonra görüşme içeriğini sormaması, rehberlik servisinin okuldaki sorunları hızlı bir şekilde sihirli değnek gibi çözmesini beklememesi...” şeklinde psikolojik danışman-danışan gizliliği konusu ile danışma sürecinin belli bir zaman alacağı şeklinde ifade etmiştir (K1).

4.1.1.2. Etik Davranış

Etik, ahlaki olanın özünü ve temellerini araştıran bilim, insan davranışları ile ilgili problemleri inceleyen felsefe dalı olarak; yöneticilerin etik değerlere uymalarına, eylem ve işlemlerinde adil davranmalarına her türlü insan teşkili yapıda olması gerektiği gibi eğitim-öğretim kurumlarında da yeni nesillere örnek olacak şekilde dikkat edilmelidir. Araştırmaya katılan psikolojik danışmanların %20 si okul yöneticilerinizden beklentiniz nedir sorusuna etik davranılması yönünde cevaplamıştır. Bu bağlamda bir katılımcı; “...Bireysel görüşmelerim sırasında gizliliğe önem vermesi ve görüşmeyi bölerek odaya girmemesi, Öğrenci ve öğretmenlerle iletişimimde araya koyduğum sınır veya samimiyeti sorgulamaması...” şeklinde ifade etmiştir (K1).

Bu ifadeyi destekler nitelikte bir başka katılımcı: “...Rehberlik anlayışına saygılı olması. Merhametli, anlayışlı, ilgili, sorumluluk sahibi, disiplinli olması, liyakate önem

veren ,adaletli davranan, işbirlikçi, fikirlere saygı duyan, fikirleri ve projeleri destekleyen, makamdan ziyade okul ortamını yuvası gibi gören ve sahiplenilen özellikleri olmasını...” şeklinde etik bir yönetim anlayışını ifade etmiştir (K4).

4.1.1.3. Bireysel Mesleki Eğitimler Konusunda Desteklenmesi

Psikolojik danışmanlar tarafından her eğitim-öğretim yılı başında hazırlanan çerçeve programlar okulun sınıf düzeylerine, okulun türüne ve öğrencilerin ihtiyaçlarına göre hazırlanmaktadır. Psikolojik danışmanların çerçeve programı kapsamında uygulanacak faaliyetlerin ve etkinliklerin uygulanması esnasında okul yönetimi başta olmak üzere tüm öğretmen ve çalışanlar tarafından desteklenmesi çok önem arz etmektedir. Bu konu kapsamında bir katılımcı: “...Yapılacak olan çalışmalar konusunda maddi ve manevi destekleyici olması...” şeklinde ifade etmiştir (K5).

Bu durumu destekler nitelikte bir başka katılımcı: “...Bölümümle ilgili seminer, eğitim vb. içeriklere katılım sağlayacağımda buna saygı duyması...” şeklinde mesleki gelişimin desteklenmesi yönünde beklentisini ifade etmiştir (K1).

4.1.1.4. Psikolojik Danışmanların Branş Dışı Etkinlik veya İşlerle Meşgul Edilmemesi

Araştırmaya katılan katılımcıların ortak kanısı psikolojik danışmanlık dışında kendilerinden talep edilen ekstra işler olmasıdır. Araştırmaya katılan psikolojik danışmanların %40 ı okul yöneticilerinizden beklentiniz nedir sorusunu psikolojik danışmanların branş dışı etkinlik veya işlerle meşgul edilmemesi olarak cevaplamıştır Bu kapsamda çalışmaya katılan bir katılımcı: “...Rehberlik anlayışına saygılı olması. Rehberliğin doğası dışında işler yüklememesi...” şeklinde bu durumu vurgulamıştır (K3).

Bu konuyu destekler nitelikte bir başka katılımcı: “...Rehberliğin görev ve sorumlulukları dışında olan angarya işleri tarafımıza yüklenmemesi...” şeklinde bahsetmiştir (K5).

4.1.2. Psikolojik Danışmanların Öğretmenlerden Beklentileri

Araştırmanın psikolojik danışmanlara sorulan ikinci görüşme sorusu: “Okuldaki öğretmenlerden beklentileriniz nelerdir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların öğretmenlerden beklentilerine yönelik düşüncelerini; 1. Rehberlik servisine yapılan yanlış yönlendirmelerin sonlanması, 2. Formlar ve etkinliklere gereken özenin gösterilmesi, 3. Rehberlik hizmetlerine saygı duyulması ve olumsuz bakış açılarının

değişmesi, 4. İş birliği ve iletişime yatkınlık şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 4 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 3. Katılımcıların “Öğretmenlerden beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Rehberlik servisine yapılan yanlış yönlendirmelerin sonlanması	1	20
2	Formlar ve etkinliklere gereken özenin gösterilmesi	1	20
3	Rehberlik hizmetlerine saygı duyulması ve olumsuz bakış açılarının değişmesi	1	20
4	İş birliği ve iletişime yatkınlık	2	40
Toplam		5	100

Tablo 3’te görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Öğretmenlerden beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları: %40 oranında işbirliği ve iletişime yatkınlık, %20 Rehberlik servisine yapılan yanlış yönlendirmelerin sonlanması, %20 Formlar ve etkinliklere gereken özenin gösterilmesi, %20 oranında rehberlik hizmetlerine saygı duyulması ve bakış açılarının değişmesi şeklinde analiz edilmiştir.

4.1.2.1. Rehberlik Servisine Yapılan Yanlış Yönlendirmelerin Sonlanması

Rehberlik servisine yapılan yanlış yönlendirmelerin sonlanması beklentisine yönelik bir katılımcı: “...Velilerle aralarında olan, içten büyüttükleri ve alındıkları olayları 'artık sen ilgilen ne yaparsan yap' tarzında profesyonel olmayan şekilde rehberliğe yönlendirmemeleri...” şeklinde ifade etmiştir (K1).

Bu konuya ilişkin başka bir katılımcı: “...Dersten öğrenci almak zorunda kalınca görüşme konusunda anlatılan konular kadar kıymetli olabileceğini düşünmeleri...” şeklinde aynı konuya katıldığını iletmiştir (K2).

Bu konuyu destekler nitelikte başka bir katılımcı: “...Kendilerini aşan konularda bilmeden öğrenciyle görüşmesi, gerektiğinde yönlendirme yapması...” şeklinde ifade etmiştir (K3).

4.1.2.2. Formlar ve Etkinliklere Gereken Özenin Gösterilmesi

Okul psikolojik danışmanları tarafından oluşturulan çerçeve plan kapsamında sınıf öğretmenlerinden istenilen formlar ve etkinliklere gereken özenin gösterilmesi beklentisine ilişkin bir katılımcı: “...Rehberlikle ilgili konularda sınıf rehber öğretmenin yapması veya doldurması gereken etkinlik ve formları dikkate alarak içtenlikle yapmaları...” şeklinde ifade etmiştir (K1).

Bir başka katılımcıysa: “...Kendi sorumluluklarında olan işleri öncelikle kendi yapmaları. Bizim kendilerinden isteğimiz şeylerin bizim şahsi isteklerimiz olmadığını anlamaları...” şeklinde bu konuya katıldığını ifade etmiştir (K5).

4.1.2.3. Rehberlik Hizmetlerine Saygı Duyulması ve Bakış Açılarının Değişmesi

Okul psikolojik danışmanları tarafından verilen rehberlik hizmetine karşı öğretmenler tarafından saygı duyulması ve olumsuz bakış açılarının değişmesi, araştırmaya katılan psikolojik danışmanların %20si tarafından cevap olarak analiz edilmiştir. Bu konuya ilişkin bir katılımcı: “...Rehberliği normal branş öğretmenliği ile aynı kefeye koyup sürekli kıyas etmemesi, rehberliği gereksiz veya kolay görmeyip saygı duyması...” şeklinde ifade etmiştir (K3).

Bu cevabı destekler nitelikte bir başka katılımcıysa: “...Uyumlu, anlayışlı, işbirlikçi, görev dağılımını ayarlayan, sorumluluk bilincine sahip, empatik anlayışa sahip, destekleyici, iletişim yeteneğini kullanabilen empatisi yüksek hoşgörülü ve merhametli bir birey olmasını ve daha bilinçli hareket etmelerini...” şeklinde cevabını vermiştir (K4).

4.1.2.4. İş Birliği ve İletişime Yatkınlık

Okul psikolojik danışmanları öğretmenler ile eşgüdümlü çalışması, etkinliklerin uygulanması, risk haritasındaki öğrencilerin takibinde sürekli veri alışverişinde bulunabilmesi, rehberlik servisine öğrencilerin gerektiğinde yönlendirilmesi gibi konuların sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi adına öğretmenler ile iş birliği ve sıkı bir iletişim söz konusu olmalıdır. Araştırmaya katılan psikolojik danışmanların %40 ı tarafından cevap olarak iş birliği ve iletişime yatkınlık cevabı verilmiştir. Bu konuya ilişkin bir katılımcı: “...Uyumlu, anlayışlı, işbirlikçi, görev dağılımını ayarlayan, sorumluluk bilincine sahip, empatik anlayışa sahip, destekleyici, iletişim yeteneğini kullanabilen empatisi yüksek hoşgörülü ve merhametli bir birey olmasını ve daha bilinçli hareket etmelerini....” şeklinde ifade etmiştir (K4).

Bu konuyu destekler nitelikte başka bir katılımcı: “...İş birliğine ve iletişime yatkın olmaları...” şeklinde ifade etmiştir (K5).

4.1.3. Psikolojik Danışmanların Velilerden Beklentileri

Araştırmanın psikolojik danışmanlara sorulan üçüncü görüşme sorusu: “Velilerden beklentileriniz nelerdir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların velilerden beklentilerine yönelik düşüncelerini; 1. Velilerin görüşme, seminer ve etkinliklere zamanında ve birlikte katılımı, 2. Psikolojik danışman tarafından verilen önerilere gerekli önemin verilmesi, 3. İşbirliğine ve iletişime açık olmaları şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 4. Katılımcıların “Velilerden beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Velilerin görüşme, seminer ve etkinliklere zamanında ve birlikte katılımı	6	46
2	Psikolojik Danışman tarafından verilen önerilere gerekli önemin verilmesi	2	15
3	İşbirliğine ve iletişime açık olmaları	5	39
Toplam		13	100

Tablo 4’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Velilerden beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları, %46 oranında velilerin görüşme, seminer ve etkinliklere zamanında ve birlikte katılımı, %15 Psikolojik danışman tarafından verilen önerilere gerekli önemin verilmesi, %39 oranında işbirliğine ve iletişime açık olmaları şeklinde analiz edilmiştir.

4.1.3.1. Velilerin Görüşme, Seminer ve Etkinliklere Zamanında ve Birlikte Katılımı

Okul psikolojik danışmanlarının velilerden beklentileri konusunda katılımcıların %40’ı tarafından velilerin görüşme, seminer ve etkinliklere zamanında ve birlikte katılımı şeklinde cevap vermişlerdir. Bu konuyla ilgili bir katılımcı: “...Görüşmeye anne ve baba olarak birlikte gelmeleri, rehberlik servisinin yapacağı tüm seminer ve etkinliklere katılım sağlamaları ve en azından branş dersleri kadar önem vermeleri...” şeklinde cevap vermiştir (K1).

Bu konuyu destekler nitelikte başka bir katılımcıysa: “...Sorumluluk sahibi, katılımcı olmaları, olaylara farklı bakış açılarından değerlendirip çocuklar için daha bilinçli olmaları, iyi bir örnek olmaları...” şeklinde ifade etmiştir (K4).

4.1.3.2. Psikolojik Danışman Tarafından Verilen Önerilere Gerekli Önemin Verilmesi

Okul psikolojik danışmanlarının veliler ile görüşmelerinde psikolojik danışman tarafından verilen öneri ve görüşlere gerekli değerin verilmesi konusunda aynı fikirde oldukları görülmektedir. Bu konu ile bir katılımcı: “...Görüşmelerden sonra önerilenlerin çocuklarının iyiliği için olduğunu anlamaları, çocukların yanında konuşulmaması gereken konulara hassasiyet göstermeleri, çocuklarının sergilemiş olduğu bazı olumsuz davranışların ömür boyu devam etmeyeceğini bilerek büyük tepkiler vermemeleri gerektiği, çocukların sadece akademik anlamda değil, sosyal, duygusal ve ahlaki anlamda da gelişimlerini daha çok önemsemeleri, çocukların evde biricik olmasına rağmen okulda birçok çocukla aynı olduğu ve bunu çocuklarının fark etmelerini sağlamaları...” şeklinde cevap vermiştir (K1).

Bir başka katılımcı ise: “...Kendilerine sunduğumuz önerileri tavsiyeleri uygulamaları...” şeklinde ifade etmiştir (K5).

4.1.3.3. İşbirliğine ve İletişime Açık Olmaları

Okul psikolojik danışmanları için işbirliği ve iletişimde açıklık veliler ile görüşmelerinde çok önemlidir. Bu konuyu destekler nitelikte bir katılımcı: “...Sorumluluk sahibi, katılımcı olmaları, olaylara farklı bakış açılarından değerlendirip çocuklar için daha bilinçli olmaları, iyi bir örnek olmaları...” şeklinde cevaplamıştır (K4).

Bir başka araştırma katılımcısıysa: “...Öğrenciyle ilgili durumlara gerçekçi bir gözle bakarak durumu kabul edebilmeleri, iletişime açık...” olarak konuyu desteklemiştir (K2).

4.2.1. Okul Yöneticileri ile Rehberlik Servisi Arasındaki İşbirliğini Arttırma

Araştırmanın psikolojik danışmanlara sorulan dördüncü görüşme sorusu: “Okul yöneticileri ile rehberlik servisi arasındaki işbirliği nasıl arttırabilir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okul yöneticileri ile işbirliğini arttırmaya yönelik düşüncelerini; 1. Okul yöneticilerinin yapılan işler hakkında bilgilendirilmesi, 2. Sağlıklı bir iletişim kanalının kurulması, 3. Destekleyici, sahiplenici, değer veren bir tutum içinde

olmak şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 5 Katılımcıların “Okul yöneticileri ile rehberlik servisi arasındaki işbirliği nasıl arttırabilir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Okul yöneticilerinin yapılan işler hakkında bilgilendirilmesi	4	57
2	Sağlıklı bir iletişim kanalının kurulması	2	29
3	Destekleyici, sahiplenici, değer veren bir tutum içinde olmak	1	14
Toplam		7	100

Tablo 5’te görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Okul yöneticileri ile rehberlik servisi arasındaki işbirliği nasıl arttırabilir?” sorusuna yönelik cevapları, %57 oranında okul yöneticilerinin yapılan işler hakkında bilgilendirilmesi, %29 Sağlıklı bir iletişim kanalının kurulması, %14 oranında destekleyici, sahiplenici, değer veren bir tutum içinde olmak şeklinde analiz edilmiştir.

4.2.1.1. Okul Yöneticilerinin Yapılan İşler Hakkında Bilgilendirilmesi

Okul yöneticileri ile rehberlik servisi arasındaki işbirliğini arttırmak adına araştırmaya katılan bir katılımcı: “...Her iki tarafın da okulda çocuklar için en iyisini yapmak istediği anlaşılmalı ve her çocuk için en doğru kararı verebilmek için işbirliği yapılmalıdır. Öğretmenler konuşularak rehberlik servisine öğrenci yönlendirilirken okul yönetiminin bilmesi gereken konular anlatılmalı ve okul yöneticilerine de bu konularda bilgi vermeleri istenebilir. Böylece bu konularda okul yöneticileri ve rehberlik servisi işbirliği içerisinde olabilir...” şeklinde değerlendirmiştir (K1).

Bir başka katılımcı: “...Birbirinden sürekli haberdar olup ara ara okul ve durumlar hakkında istişare edilmeli. Yöneticilere rehberlik ile ilgili eğitim verilip tanıtılmalı...” şeklinde cevap vermiştir (K3).

4.2.1.2. Sağlıklı Bir İletişim Kanalının Kurulması

Okul yöneticileri ile rehberlik servisi arasındaki işbirliğini arttırmanın en temel koşulu sağlıklı iletişimdir. Bu konu hakkında bir katılımcı: “...İlk olarak sağlıklı bir iletişim bağı oluşturarak...” olarak soruyu cevaplamıştır (K2).

4.2.1.3. Destekleyici, Sahiplenici, Değer Veren Bir Tutum İçinde Olmak

Okul yöneticileri ile rehberlik servisi arasındaki işbirliğini arttırmak için destekleyici, sahiplenici, değer veren bir tutum içinde olmak analizine istinaden bir katılımcı: “...Kurum kültürünü koruyarak, rehberlik servisinin karşılaştığı zorluklar da destekleyici, sahiplenici, fıkirlere önem veren, rehberlik servisinin uygulamalarına destekleyici ve çalışmasına daha uygun ortamın hazırlanması, yapılan ve yapılacak çalışmalar ile ilgili idarenin bilgilendirilmesi ve iyi niyetli olunması...” olarak yanıtlamıştır (K2).

4.2.2. Öğretmenler ile Rehberlik Servisi Arasındaki İşbirliğini Arttırma

Araştırmanın Psikolojik Danışmanlara sorulan beşinci görüşme sorusu: “Öğretmenler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliği nasıl arttırılabilir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okuldaki diğer öğretmenler ile işbirliğini arttırmaya yönelik düşüncelerini; 1. Öğretmenlerle rehberlik hizmeti ile ilgili yapılan işler hakkında bilgi alışverişi yapmak, 2. Sağlıklı bir iletişim ortamı oluşturulması, 3. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayrılması şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 6. Katılımcıların “Öğretmenler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliği nasıl arttırılabilir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Öğretmenlerle rehberlik hizmeti ile ilgili yapılan işler hakkında bilgi alışverişi yapmak	3	33
2	Sağlıklı bir iletişim ortamı oluşturulması	4	44
3	Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayrılması	2	23
Toplam		9	100

Tablo 6’da görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Öğretmenler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliği nasıl artırılabilir?” sorusuna yönelik cevapları, %33 oranında öğretmenlerle rehberlik hizmeti ile ilgili yapılan işler hakkında bilgi alışverişi yapmak, %44 Sağlıklı bir iletişim ortamının oluşturulması, %23 oranında sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayrılması şeklinde analiz edilmiştir.

4.2.2.1. Öğretmenlerle Rehberlik Hizmeti ile İlgili Yapılan İşler Hakkında Bilgi Alışverişi Yapmak

Öğretmenler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliğini arttırmak için yapılan işler hakkında bilgi alışverişi yapmak analizine istinaden bir katılımcı: “... Öğrencilere yapılacak olan etkinlik ve seminerlerle ilgili öğretmenlere bilgi verilmeli ve sınıf rehberlik planlarında uygulanacak olan seminerlerde konuşulmalı. Sınıf rehber öğretmenleri ve okul rehber öğretmeni birbirine bu konularda fikir paylaşımı yapıp, bu etkinlikleri daha iyi hangi şekilde geliştirilebileceği konuşulabilir. Böylece bu süreçte işbirliği hep devam etmiş olur...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Araştırmaya katılan bir diğer katılımcı ise: “...Öğrenciler ile ilgili birbirlerinden haberdar olup kendi aralarında istişare etmeliler. Rehberlik servisinin yaptığı etkinlikler sonrasında gizliliğe uyarak ancak yine de sınıf rehber öğretmenine bilgi vermeli...” şeklinde bu konuyu desteklemiştir (K3).

Konuyu destekler nitelikte diğer katılımcı ise: “...Öğretmenlerle aramızda bir farklılık hissi oluşturmada hepimizin amacının öğrenci faydası olduğunu yaptığımız çalışmalarla öğretmenlerimize yansıtmak...” şeklinde yanıtlamıştır (K2).

4.2.2.2. Sağlıklı Bir İletişim Ortamı Oluşturulması

Öğretmenler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliğini arttırmak için sağlıklı bir iletişim ortamı tesis edilmesi konusuna istinaden bir katılımcı: “... Öğretmenlerle aramızda bir farklılık hissi oluşturmada hepimizin amacının öğrenci faydası olduğunu yaptığımız çalışmalarla öğretmenlerimize yansıtmak. Okul ortamında sağlıklı bir iletişim ortamının oluşturulması...” şeklinde konuya değinmiştir (K2).

4.2.2.3. Sosyal ve Kültürel Faaliyetlere Daha Fazla Zaman Ayrılması

Öğretmenler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliğini arttırmak için sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayrılması gerekmektedir. Bu konuya ilişkin bir katılımcı: "...Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla yer verip iletişimin iyi yapılması, öğretmenlerin daha yakından birbirini tanımaları ve okulda saygının ön planda olduğu bir ortam sağlanarak..." şeklinde konuya değinmiştir (K4).

Bir başka araştırma katılımcısı ise: "...Sosyal faaliyetlere daha fazla zaman ayrılabilir..." şeklinde düşüncesini belirtmiştir (K5).

4.2.3. Veliler ile Rehberlik Servisi Arasındaki İşbirliğini Arttırma

Araştırmanın psikolojik danışmanlara sorulan altıncı görüşme sorusu: "Veliler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliği nasıl arttırılabilir?" sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların veliler ile işbirliğini arttırmaya yönelik düşüncelerini; 1. Yapılan seminer ve görüşmelere velilerin tam katılım sağlaması, 2. Okul-Veli iletişiminin güçlendirilmesi, 3. Rehberlik servisini sadece problem durumlarında başvurulacak bir yer olarak görmemek şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 7. Katılımcıların "Veliler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliği nasıl arttırılabilir?" sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Yapılan seminer ve görüşmelere velilerin tam katılım sağlaması	3	43
2	Okul-Veli iletişiminin güçlendirilmesi	3	43
3	Rehberlik servisini sadece problem durumlarında başvurulacak bir yer olarak görmemek	1	14
Toplam		7	100

Tablo 7’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların "Veliler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliği nasıl arttırılabilir?" sorusuna yönelik cevapları, %43 oranında yapılan seminer ve görüşmelere velilerin tam katılım sağlaması, %43 Okul-Veli

iletişiminin güçlendirilmesi, %14 oranında rehberlik servisini sadece problem durumlarında başvurulacak bir yer olarak görmemek şeklinde analiz edilmiştir.

4.2.3.1. Yapılan Seminer ve Görüşmelere Velilerin Tam Katılım Sağlaması

Veliler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliğini arttırmak için yapılan seminer ve görüşmelere tüm velilerin önem vererek tam katılımının sağlanması gerekmektedir. Bu konuya ilişkin bir katılımcı: "...Bunun için öncelikle veliler ve okul rehberlik servisinin düzenli olarak görüşüyor olması gerekmekte. Eğer yapılan seminer ve görüşmelere veliler tam katılım sağlarsa işbirliği yapılmış olur..." şeklinde konuya değinmiştir (K1).

Bir başka katılımcı: "...Rehberlik servisinin veliler ile iletişim halinde olması ile..." şeklinde yanıtlamıştır (K3).

Öğrenciler ve velileri ile iletişimin sürekli sıcak tutulması gerektiğini söyleyen bir başka katılımcı psikolojik danışman ise: "...Veli seminerleri, ev ziyaretleri, öğrencinin durumu hakkında daha samimi ve içten çözüm üretmek için konuşma ile hem ailenin hem de öğrenci ile ilgili doğru bilgilere sahip olmak ve bu bilgileri doğru şekilde kullanmak , ortak paydada buluşarak..." şeklinde cevap vermiştir (K4).

4.2.3.2. Okul-Veli İletişiminin Güçlendirilmesi

Veliler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliğinin artmasına ilişkin bir katılımcı: "...İşbirliğinin artması içinse çocuklarla ilgili bireysel olarak yapılan görüşmelerden sonra velilerin düzenli aralıklarla görüşmeye gelmeleri ve gidişat hakkında bilgi verip yeniden konuşulması iş birliğini artırabilir..." şeklinde iletişimin devamlılığına işaret etmiştir (K1).

Bir başka katılımcı: "...Okul veli iletişimin güçlenmesine fayda sağlayacak her alan da olarak kendimizi daha da iyi ifade ederek işbirliğimizi artırabiliriz..." şeklinde yanıtlamıştır (K2).

4.2.3.2. Rehberlik Servisini Sadece Problem Durumlarında Başvurulan Bir Yer Olarak Görmemek

Veliler ile rehberlik servisi arasındaki işbirliğinin artmasına ilişkin bir katılımcı: "...Rehberlik servisinin sadece problem durumlarında gidilmesi gereken bir yer olmadığının, yapılan seminer ve etkinlik çalışmalarının çoğunlukla önleyici koruyucu çalışmalar olduğunun farkına varmalarını sağlayacak çalışmalar yapılabilir..." şeklinde cevap vermiştir (K5).

4.3.1. Psikolojik Danışmanlar ile Okul Yöneticileri Arasındaki Yaşanan Sorunlar

Araştırmanın psikolojik danışmanlara sorulan yedinci görüşme sorusu: “Okul yöneticileri ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okul yöneticileri ile yaşadıkları sorunlara yönelik düşüncelerini; 1. Rehberlik servisinin ilgisi olmayan işler ve sorumluluklar beklmeleri, 2. RPD Hizmetleri ile ilgili görev ve sorumluluklarını yerine getirmemeleri, 3. Gizlilik ilkesine önem verilmemesi, rehber öğretmene karşı olumsuz tutum ve ön yargı şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 8. Katılımcıların “Okul yöneticileri ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Rehberlik servisinin ilgisi olmayan işler ve sorumluluklar beklmeleri	4	44
2	RPD Hizmetleri ile ilgili görev ve sorumlulukları yerine getirmemeleri	3	33
3	Gizlilik ilkesine önem verilmemesi, rehber öğretmene karşı olumsuz tutum ve ön yargı	2	23
Toplam		9	100

Tablo 8’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Okul yöneticileri ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları, %44 oranında rehberlik servisinin ilgisi olmayan işler ve sorumluluklar beklmeleri, %33 RPD Hizmetleri ile ilgili görev ve sorumlulukları yerine getirmemeleri, %23 oranında gizlilik ilkesine önem verilmemesi, rehber öğretmene karşı olumsuz tutum ve ön yargı şeklinde analiz edilmiştir.

4.3.1.1. Rehberlik Servisinin İlgisi Olmayan İşler ve Sorumluluklar Beklemeleri

Araştırma kapsamında katılımcılara okul yöneticileri ile yaşadıkları sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: “...Özel işlerinde de rehberlik servisinden sürekli yardım istenmesi, Okul müdürlerinin ve müdür yardımcısının yapması gereken işleri rehber

öğretmene yüklemeye çalışılması ve bunu 'çok tecrüben oluyor senin için iyi oluyor' şeklinde karşısındakini saf görerek söylemesi..." şeklinde eleştirel bir cevap vermiştir (K1).

Bir başka katılımcı ise bu konuyu destekler nitelikte: "...Gereksiz tüm işlerde rehberlik servisini kullanmaları..." şeklinde yanıtlamıştır (K4).

Bu konu hakkında bir başka katılımcıysa: "...Rehberlik servisi ihtiyaçlarını karşılamaya karşı isteksizlerdi. Boş ders doldursun, içinde rehberlik yazan herhangi bir yazı geldiyse konu bizle ilgili olmasa bile hemen rehberlik servisine yönlendirilsin gibi sorunlar yaşanmışlığı var..." şeklinde desteklemiştir (K5).

4.3.1.2. RPD Hizmetleri ile İlgili Görev ve Sorumlulukları Yerine Getirmemeleri

Araştırma kapsamında katılımcılara okul yöneticileri ile yaşadıkları sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: "...Yürütme komisyonuna katılmamak, rehberlik iş ve işlemlerini sadece psikolojik danışmana bırakmak..." şeklinde yanıtlamıştır (K2).

4.3.1.3. Gizlilik İlkesine Önem Verilmemesi, Rehber Öğretmene Karşı Olumsuz Tutum Ve Ön Yargı

Araştırma kapsamında katılımcılara okul yöneticileri ile yaşadıkları sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: "...Görüşmelerin gizliliğine önem vermemesi ve sürekli her görüşmeyi sorması, öğrencileri tanımamasına rağmen sanki tüm öğrencileri çok iyi analiz etmiş gibi davranması, istediği ve yaptırdığı bir şeyi daha sonra ben demedim şeklinde söylemesi, rehber öğretmenin çok rahat şartlar altında çalıştığını ve mesai saatlerini sürekli dile getirmesi..." şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bir başka katılımcı ise bu konuyu destekler nitelikte: "...Rehberliğin alanına giren bazı konularda rehber öğretmenin haberi olmadan öğrenci ile görüşülüp müdahale edilmiş olması..." şeklinde yanıtlamıştır (K3).

4.3.2. Psikolojik Danışmanlar ile Öğretmenler Arasındaki Yaşanan Sorunlar

Araştırmanın psikolojik danışmanlara sorulan sekizinci görüşme sorusu: "Öğretmenler ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?" sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okuldaki diğer öğretmenler ile yaşadıkları sorunlara yönelik düşüncelerini; 1. Rehberlik servisine karşı önyargı ve olumsuz tutum ile iletişim eksikliği, 2. RPD Hizmetlerine yapılan yanlış yönlendirmeler ve gizlilik ilkesine önem verilmemesi, 3.

Görev ve sorumluluklarını yerine getirmeme şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 9. Katılımcıların “Öğretmenler ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Rehberlik servisine karşı önyargı ve olumsuz tutum ile iletişim eksikliği	4	44
2	RPD hizmetlerine yapılan yanlış yönlendirmeler ve gizlilik ilkesine önem verilmemesi	3	33
3	Görev ve sorumluluklarını yerine getirmeme	2	23
Toplam		9	100

Tablo 9’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Öğretmenler ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları, %44 oranında rehberlik servisine karşı önyargı ve olumsuz tutum ile iletişim eksikliği, %33 RPD hizmetlerine yapılan yanlış yönlendirmeler ve gizlilik ilkesine önem verilmemesi, %23 oranında görev ve sorumluluklarını yerine getirmeme şeklinde analiz edilmiştir.

4.3.2.1. Rehberlik Servisine Karşı Önyargı ve Olumsuz Tutum ile İletişim Eksikliği

Araştırma kapsamında katılımcılara öğretmenler ile yaşadıkları sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: “...Rehber öğretmenin okuldaki en rahat öğretmen olduğunu söylemeleri ve rehber öğretmen odasında otururken onlar ise sınıfta etkinlik yaptırırken bununla ilgili gülerek laf söylemeleri, Sınıf rehber öğretmenin yapması gereken işleri sanki rehber öğretmenin işi ama onlara yaptırılıyormuş gibi hissettirmeleri, öğretmenlere gönderilen formlara 'boş vaktim olursa yaparım' şeklinde önemsemeyerek cevaplar vermeleri...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bir başka katılımcı ise bu konuyu destekler nitelikte: “...Rehber öğretmenin odasında oturup çay kahve içen boş zaman geçiren bir branş olduğu algısı...” şeklinde yanıtlamıştır (K3).

4.3.2.2. RPD Hizmetlerine Yapılan Yanlış Yönlendirmeler ve Gizlilik İlkesine Önem Verilmemesi

Araştırma kapsamında katılımcılara öğretmenler ile yaşadıkları sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: “...Bir veliyle veya çocukla ilgili konuyu kişiselleştirip, içselleştirmeleri ve artık görüşmek ve uğraşmak istemeyip rehberliğe yönlendirmeleri, Veli görüşmelerimden önce rehberlik servisine gelip 'o kadın laf anlamıyor biraz sert konuş olur mu' tarzında uygun ve etik olmayan önerilerde bulunmaları...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bir başka katılımcı ise bu konuyu destekler nitelikte: “...Öğrenci ile yapılan görüşmelerin detayları hakkında meraklı bir yaklaşım içinde bulunmaları...” şeklinde yanıtlamıştır (K2).

Bu konuyu katılan bir başka katılımcı: “...Problem durumlarında kendileri müdahale etmeden problemi çözmeye çalışmadan direkt rehberlik servisine yollayan bir kesim var. Bunun tam tersi problem olma ihtimali olmasına karşın başıma iş açılmasın diye yönlendirmeyen bir kesim var...” şeklinde cevap vermiştir (K5).

4.3.2.3. Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirmeme

Araştırma kapsamında katılımcılara öğretmenler ile yaşadıkları sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: “...Etkinlikler, etkinlik raporları vb. şeyleri idare değil de rehberlik servisi istediye uzun zaman peşinde koşmak durumunda kalıyoruz dönüş alamıyoruz...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

Bir başka katılımcı ise bu konuyu destekler nitelikte: “...genel olarak iletişim eksikliği ve ilgisizlik var...” şeklinde yanıtlamıştır (K2).

4.3.3. Psikolojik Danışmanlar ile Veliler Arasındaki Yaşanan Sorunlar

Araştırmanın psikolojik danışmanlara sorulan dokuzuncu görüşme sorusu: “Veliler ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların veliler ile yaşadıkları sorunlara yönelik düşüncelerini; 1. Problemlerin hemen çözülmesini beklemleri ve çözüme yeterince destek olmamaları, 2. Yapılan seminer ve görüşmelere katılmamaları, 3. Sunulan önerilere önem vermemeleri ve iletişim eksikliği şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 10. Katılımcıların “Veliler ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Problemlerin hemen çözülmesini beklemeleri ve çözüme yeterince destek olmamaları	5	36
2	Yapılan seminer ve görüşmelere katılmamaları	3	22
3	Sunulan önerilere önem vermemeleri ve iletişim eksikliği	6	42
Toplam		14	100

Tablo 10’da görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Veliler ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları, %36 oranında problemlerin hemen çözülmesini beklemeleri ve çözüme yeterince destek olmamaları, %22 Yapılan seminer ve görüşmelere katılmamaları, %42 oranında sunulan önerilere önem vermemeleri ve iletişim eksikliği şeklinde analiz edilmiştir.

4.3.3.1. Problemlerin Hemen Çözülmesini Beklemeleri ve Çözüme Yeterince Destek Olmamaları

Araştırma kapsamında katılımcılara veliler ile yaşadıkları sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: “...Öğrenciyle ilgili -kendi üzerine düşen sorumluluğu görmeden- olması gerekenden fazla sorumluluk alınmasını istemeleri...” şeklinde soruyu cevaplamıştır (K3).

Bu konuya katılan bir başka katılımcı: “...Görüşme sonrasında okul rehberlik servisine herhangi bir dönütte bulunmamaları, rehberlik servisinin gözlemleri sonucu açıklanan konuları ve özellikle yanlış anne-baba tutumundan kaynaklanan konularda bunları kabullenmek istememeleri, çocuğun 5 yaşına kadar evde alışmış ve göstermiş olduğu davranışların bir hafta içinde çözülmesini beklemeleri...” şeklinde cevap vermiştir (K1).

4.3.3.2. Yapılan Seminer ve Görüşmelere Katılmamaları

Araştırma kapsamında katılımcılara veliler ile yaşadıkları sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: “...Etkinlik, seminer vb. katılım çok az. Hep bizden bekliyorlar. Kendilerine

sunulan önerileri uygulamaya karşı isteksiz ya da ilgisizler. Sihirli değnek misali çabuk çözüm bekliyorlar...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

Bir başka katılımcı ise bu konuyu destekler nitelikte: “...Devamı gereken görüşmelere katılmamaları, problemin çözüm ayağında destek olmamaları...” şeklinde yanıtlamıştır (K2).

4.3.3.3. Sunulan Önerilere Önem Vermemeleri ve İletişim Eksikliği

Araştırma kapsamında katılımcılara veliler ile yaşadıkları sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: “...Anne ve babanın görüşmeye çağrıldığında genelde sadece annenin gelmesi...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bir başka katılımcı ise bu konuyu destekler nitelikte: “...İlgisizlik, sevgisizlik ve sorumluluktan kaçma...” şeklinde yanıtlamıştır (K4).

4.4.1. Psikolojik Danışmanlar ile Okul Yöneticileri Arasındaki Yaşanan Sorunların Çözülmesi için Öneriler

Araştırmanın psikolojik danışmanlara sorulan onuncu görüşme sorusu: “Okul yöneticileri ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okul yöneticileri ile yaşadıkları sorunların çözümüne yönelik düşüncelerini; 1. Saygı ve etkili iletişim, 2. Görev ve sorumluluk bilinci, 3. Bilgilendirici eğitimler verilmesi şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 11. Katılımcıların “Okul yöneticileri ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Saygı ve etkili iletişim	4	50
2	Görev ve sorumluluk bilinci	1	12
3	Bilgilendirici eğitimler verilmesi	3	38
Toplam		8	100

Tablo 11’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Okul yöneticileri ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik

cevapları, %50 oranında saygı ve etkili iletişim, %12 Görev ve sorumluluk bilinci, %38 oranında bilgilendirici eğitimler verilmesi şeklinde analiz edilmiştir.

4.4.1.1. Saygı ve Etkili İletişim

Araştırma kapsamında katılımcılara okul yöneticileri ile yaşadıkları sorunların çözümü ile ilgili öneriler sorulduğunda bir katılımcı: “...Öncelikle iki tarafında birbirinin mesleğine saygı duyması gerektiğini düşünüyorum. Birbirlerinin hangi işleri yapmaları gerektiğini bilip onların bölümüne girmeyen konularda iş yükü yüklemeleri gerektiğini düşünüyorum...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bir başka katılımcı ise bu konuyu destekler nitelikte: “...Kendimizi daha açık ve anlaşılır şekilde ifade etmek ve gerektiğinde hayır deme yetisine sahip olmak...” şeklinde yanıtlamıştır (K4).

4.4.1.2. Görev ve Sorumluluk Bilinci

Araştırma kapsamında katılımcılara okul yöneticileri ile yaşadıkları sorunların çözümü ile ilgili öneriler sorulduğunda bir katılımcı: “...Bölümümüze yönelik farkındalık artırılabilir...” şeklinde yanıtlamıştır (K3).

4.4.1.3. Bilgilendirici Eğitimler Verilmesi

Araştırma kapsamında katılımcılara okul yöneticileri ile yaşadıkları sorunların çözümü ile ilgili öneriler sorulduğunda bir katılımcı: “...Okul yöneticilerine ayrıca bir eğitim verilmesini ve okul rehber öğretmeninin okulda bulunma amacı, neler yapması gerektiği vb. konularında bilgi verilmesi gerektiğini düşünüyorum...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

Bu konuyu başka katılımcıysa: “...Etkili iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar planlanması...” şeklinde vurgulamıştır (K2).

4.4.2. Psikolojik Danışmanlar ile Öğretmenler Arasındaki Yaşanan Sorunların Çözülmesi için Öneriler

Araştırmanın psikolojik danışmanlara sorulan on birinci görüşme sorusu: “Öğretmenler ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okuldaki diğer öğretmenler ile

yaşadıkları sorunların çözümüne yönelik düşüncelerini; 1. Psikolojik danışmanın çalışma şartları ve RPD hizmetleri ile ilgili bilgilendirici eğitimler yapılması, 2. Etkili iletişim ve iş birliği şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 2 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 12. Katılımcıların “Öğretmenler ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Psikolojik danışmanın çalışma şartları ve RPD hizmetleri ile ilgili bilgilendirici eğitimler yapılması	2	40
2	Etkili iletişim ve iş birliği	3	60
Toplam		5	100

Tablo 12’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Öğretmenler ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik cevapları, %40 oranında psikolojik danışmanın çalışma şartları ve RPD hizmetleri ile ilgili bilgilendirici eğitimler yapılması, %60 Etkili iletişim ve iş birliği şeklinde analiz edilmiştir.

4.4.2.1. Psikolojik Danışmanın Çalışma Şartları ve RPD Hizmetleri ile İlgili Bilgilendirici Eğitimler Yapılması

Araştırma kapsamında katılımcılara öğretmenler ile yaşadıkları sorunların çözümü ile ilgili öneriler sorulduğunda bir katılımcı: “...Sınıf rehber öğretmenlerine okul rehber öğretmenin çalışma saatlerinin MEB tarafından planlandığını ve neden ayrı bir odaları olmasının sebebinin özel ve bireysel görüşmeler için olduğunu ve bunun gerekli olduğunun anlatılması gerektiğini, sınıf rehber öğretmenlerine de bu konuda bir seminer verilebileceğini düşünüyorum...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Başka bir katılımcı ise: “...Bölümümüze yönelik farkındalık arttırılabilir...” şeklinde konuyu desteklemiştir (K5).

4.4.2.2. Etkili İletişim ve İş Birliği

Araştırma kapsamında katılımcılara öğretmenler ile yaşadıkları sorunların çözümü ile ilgili öneriler sorulduğunda bir katılımcı: “...Daha fazla vakit geçirmek ve onların genel

durumu hakkında bilgi sahibi olup işbirliğine açık olmalarını sağlamak...” şeklinde yanıtlamıştır (K4).

Bu konuyu başka katılımcıysa: “...Etkili iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar planlanması...” şeklinde vurgulamıştır (K2).

4.4.3. Psikolojik Danışmanlar ile Veliler Arasındaki Yaşanan Sorunların Çözülmesi için Öneriler

Araştırmanın psikolojik danışmanlara sorulan on ikinci görüşme sorusu: “Veliler ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların veliler ile yaşadıkları sorunların çözümüne yönelik düşüncelerini; 1. Etkili iletişim ve bilgilendirme, 2. Görüşme ve seminer sayısının artırılması ile katılımın sağlanması şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 2 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 13. Katılımcıların “Veliler ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Etkili iletişim ve bilgilendirme	3	60
2	Görüşme ve seminer sayısının artırılması ile katılımın sağlanması	2	40
Toplam		5	100

Tablo 13’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Veliler ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik cevapları, %60 oranında etkili iletişim ve bilgilendirme, %40 Görüşme ve seminer sayısının artırılması ile katılımın sağlanması şeklinde analiz edilmiştir.

4.4.3.1. Etkili İletişim ve Bilgilendirme

Araştırma kapsamında katılımcılara veliler ile yaşadıkları sorunların çözümü ile ilgili öneriler sorulduğunda bir katılımcı: “...Velilerin okul rehberlik servisinin çocuklarının davranışlarının iyi yönde değişmesi, akademik anlamda, sosyal anlamda, bilişsel anlamda çocukların gelişimleri için en iyisini istediklerini bilmeleri gerektiğini, böylece yapılan

görüşmelerde konuşulan ve söylenen her şeyin art niyetli olmadığı ve ortak bir amaç için konuşulduğunu daha iyi anlayabileceklerini düşünüyorum...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bu konuyu başka katılımcıysa: “...Etkili iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar planlanması...” şeklinde vurgulamıştır (K2).

4.4.3.2. Görüşme ve Seminer Sayısının Arttırılması ile Katılımın Sağlanması

Araştırma kapsamında katılımcılara veliler ile yaşadıkları sorunların çözümü ile ilgili öneriler sorulduğunda bir katılımcı: “...Velilerle karşılıklı görüşme ve uygun dille anlatımla...” şeklinde yanıtlamıştır (K3).

Bu konuyu başka katılımcıysa: “...Bilgi sahibi olmalarını sağlayacak daha fazla çalışma ve görüşme katılımın sağlanmasıyla yapılabilir...” şeklinde vurgulamıştır (K5).

4.5. Okul Yöneticileri Açısından Beklenti ve Sorunlar

4.5.1. Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışmanlardan Beklentileri

Araştırmanın Okul Yöneticilerine sorulan birinci görüşme sorusu: “Okul psikolojik danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okul psikolojik danışmanlarından beklentilerine yönelik düşüncelerini; 1. Öğrenciler ile ilgili bilgi alışverişinin sağlanması, 2. Rehberlik programının hazırlanması ve uygulanması, 3. Sınıf rehber öğretmenleri ile etkili iletişim ve iş birliği, 4. Kişisel gelişim, sorunlara çözüm üretebilme ve okul başarısına katkı sağlanması şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 2 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 14. Katılımcıların “Okul psikolojik danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Öğrenciler ile ilgili bilgi alışverişinin sağlanması	4	50
2	Rehberlik programının hazırlanması ve uygulanması	1	12
3	Sınıf rehber öğretmenleri ile etkili iletişim ve iş	2	25

	birliği		
4	Kişisel gelişim, sorunlara çözüm üretebilme ve okul başarısına katkı sağlanması	1	13
Toplam		8	100

Tablo 14’te görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Okul psikolojik danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları, %50 oranında öğrenciler ile ilgili bilgi alışverişinin sağlanması, %12 Rehberlik programının hazırlanması ve uygulanması, %25 Sınıf rehber öğretmenleri ile etkili iletişim ve iş birliği, %13 oranında Kişisel gelişim, sorunlara çözüm üretebilme ve okul başarısına katkı sağlanması şeklinde analiz edilmiştir.

4.5.1.1. Öğrenciler ile İlgili Bilgi Alışverişinin Sağlanması

Araştırma kapsamında katılımcılara okul psikolojik danışmanlarından beklentileri sorulduğunda bir katılımcı: “...Okul içinde, okul idaresi ile eş güdümlü çalışması ve öğrenciler hakkında yüksek bilgiler içeren arşiv oluşturmasını beklerim...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bu konuyu başka katılımcıysa: “...Öğrencilerimizle güçlü iletişimler kurarak ortaya çıkabilecek sorunlara ya da çıkan sorunlara yönelik çözümler üretmek, okul veli öğrenci üçgeninde öğrencilerimize güçlü psikolojik destekler sağlamak...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

4.5.1.2. Rehberlik Programının Hazırlanması ve Uygulanması

Araştırma kapsamında katılımcılara okul psikolojik danışmanlarından beklentileri sorulduğunda bir katılımcı: “...rehberlik programlarının ve yürütme planlarının hazırlanması ve uygulanması...” şeklinde yanıtlamıştır (K2).

4.5.1.3. Sınıf Rehber Öğretmenleri ile Etkili İletişim ve İş Birliği

Araştırma kapsamında katılımcılara okul psikolojik danışmanlarından beklentileri sorulduğunda bir katılımcı: “...Pro-aktif rehberlik, önleme ve yönlendirme, krize müdahale, okulda risklerin tespiti, dezavantajlı öğrencilerin zamanında belirlenmesi, oryantasyon sürecinde ve sonrasında sınıf rehber öğretmenleri ile etkili iletişim ve aktif iş birliği...” şeklinde cevap vermiştir (K3).

4.5.1.4. Kişisel Gelişim, Sorunlara Çözüm Üretebilme ve Okul Başarısına Katkı Sağlanması

Araştırma kapsamında katılımcılara okul psikolojik danışmanlarından beklentileri sorulduğunda bir katılımcı: “...Okul idarecilerinin alacağı kararlarda etkin katılımının olmasını ve bu konular için donanımlı olmalarını ve sürekli kendilerini geliştirmelerini beklerim. Bu gelişimleri gözlenebilir olmalı ve çevresine olumlu kazanımlar sağlamalı...” şeklinde cevap vermiştir (K4).

4.5.2. Okul Yöneticileri ile Psikolojik Danışmanlar Arasındaki İş Birliğinin Artması

Araştırmanın Okul Yöneticilerine sorulan ikinci görüşme sorusu: “Okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliği nasıl arttırılabilir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okul psikolojik danışmanları ile iş birliğinin arttırılmasına yönelik düşüncelerini; 1. Etkili iletişim ile düzenli görüşmelerin olması, 2. Görev tanımının netleştirilmesi, 3. Akademik başarıya aktif katkı sağlanması şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 15. Katılımcıların “Okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliği nasıl arttırılabilir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Etkili iletişim ile düzenli görüşmelerin olması	3	50
2	Görev tanımının netleştirilmesi	2	33
3	Akademik başarıya aktif katkı sağlanması	1	17
Toplam		6	100

Tablo 15’te görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliği nasıl arttırılabilir?” sorusuna yönelik cevapları, %50 oranında etkili iletişim ile düzenli görüşmelerin olması, %33 görev tanımının netleştirilmesi, %17 oranında akademik başarıya aktif katkı sağlanması şeklinde analiz edilmiştir.

4.5.2.1. Etkili İletişim ile Düzenli Görüşmelerin Olması

Araştırma kapsamında katılımcılara, okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliğinin nasıl arttırılabileceği sorulduğunda bir katılımcı: “...Okul yöneticileri de öğrenciler gibi okul psikolojik danışmanlarıyla periyodik görüşmeler yapmalı. Alınan kararlarda psikolojik danışmanlar etkin katılım sağlamalı. Periyodik görüşmelerin yanı sıra sene başında yapılacak planlama ile yapılacak çalışmalar belirlenmeli...” şeklinde cevap vermiştir (K4).

Bu konuyu destekler nitelikte başka katılımcıysa: “...Sıkı ve güçlü bir işbirliği olması gerekmektedir. Bunun içinde; toplantılar, görüşmeler ve etkinlikler yapılabilir. İyi bir iletişim, her iki taraf arasında güven ve anlayış oluşturur. Yöneticiler ve danışmanlar düzenli olarak iletişim halinde olmalı, fikir ve bilgi paylaşımında bulunmalıdır. Düzenli toplantılar veya etkileşimler düzenleme işbirliğini artırabilir...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

4.5.2.2. Görev Tanımının Netleştirilmesi

Araştırma kapsamında katılımcılara, okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliğinin nasıl arttırılabileceği sorulduğunda bir katılımcı: “...görev tanımı yapılarak hiyerarşik ilişki yerine sosyal eşitlikçi ilişkiler geliştirilebilir...” şeklinde cevap vermiştir (K2).

4.5.2.3. Akademik Başarıya Aktif Katkı Sağlanması

Araştırma kapsamında katılımcılara, okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliğinin nasıl arttırılabileceği sorulduğunda bir katılımcı: “...Üst makamlarca rehberlik servisi vurgusu. Rehberlik servinin Akademik başarıda da aktif olarak çalışmasının sağlanması...” şeklinde cevap vermiştir (K3).

4.5.3. Okul Yöneticileri ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunlar

Araştırmanın Okul Yöneticilerine sorulan üçüncü görüşme sorusu: “Okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar nelerdir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okul psikolojik danışmanları ile yaşanan sorunlara yönelik düşüncelerini; 1. Görev tanımı, rol karmaşası ve sorumlulukların belirlenmesi, 2. Okul yönetiminin bilgi eksikliği, 3. Farklı bakış açıları şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 16. Katılımcıların “Okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Görev tanımı, rol karmaşası ve sorumlulukların belirlenmesi	3	50
2	Okul yönetiminin bilgi eksikliği	2	33
3	Farklı bakış açıları	1	17
Toplam		6	100

Tablo 16’te görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları, %50 oranında görev tanımı, rol karmaşası ve sorumlulukların belirlenmesi, %33 Okul yönetiminin bilgi eksikliği, %17 oranında farklı bakış açıları şeklinde analiz edilmiştir.

4.5.3.1. Görev Tanımı, Rol Karmaşası Ve Sorumlulukların Belirlenmesi

Araştırma kapsamında katılımcılara, okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: “...Okul vizyonu ve psikolojik danışmanlar arasında rol belirsizliği yaşanabilir. Her iki tarafın da kendi yetki ve sorumluluklarını net bir şekilde tanımlamaması durumunda kafa karışıklığı oluşur. Bu durum, iş birliği ve etkili kararlar konusunda zorluklara yol açabilir...” şeklinde cevap vermiştir (K5).

Bir başka katılımcı: “...Okul veya veliyle ilgili konularda uygun olmayan görev tanımı dışında rol ve görevler verilmesi...” şeklinde bu konuya değinmiştir (K2).

4.5.3.2. Okul Yönetiminin Bilgi Eksikliği

Araştırma kapsamında katılımcılara, okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: “...Rehberliğin sadece form doldurma olarak görülmesi. Gerçek anlamda rehberliğin işlevlerinin neler olduğunun bilinmemesi. Çalışma saatlerinin belirlenmesi çatışmaları...” şeklinde cevap vermiştir (K3).

Bir başka katılımcı: “...Şahsım adına bugüne kadar sorun yaşamadım. Okul idaresi veya psikolojik danışmanlardan kaynaklanan kopukluklar olduğunu biliyorum. Psikolojik

danışmanlar tanımı görevi etkilerinden idarenin bilgi eksikliği olması sorun olabilmektedir...” şeklinde bu konuya değinmiştir (K4).

4.5.3.3. Farklı Bakış Açıları

Araştırma kapsamında katılımcılara, okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar sorulduğunda bir katılımcı: “...Psikolojik danışmanlar ve okul yönetimleri genellikle farklı yönlemlere ve sorumluluklara sahiptir. Bu nedenle, belirli ifadeler farklı perspektifler ve bulgular ortaya çıkar...” şeklinde cevap vermiştir (K1).

4.5.4. Okul Yöneticileri ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik

Araştırmanın okul yöneticilerine sorulan dördüncü görüşme sorusu: “Okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okul psikolojik danışmanları ile yaşanan sorunların çözümüne yönelik düşüncelerini; 1.Güçlü iletişim ile özverili çalışma, 2. Okul yönetimine RPD hizmetleri ile ilgili eğitim verilmesi, 3. Rol ve sorumlulukların belirlenerek öğrencilerin yararına iş birliği yapmak şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 17. Katılımcıların “Okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Güçlü iletişim ile özverili çalışma	2	25
2	Okul yönetimine RPD hizmetleri ile ilgili eğitim verilmesi	3	38
3	Rol ve sorumlulukların belirlenerek öğrencilerin yararına iş birliği yapmak	3	37
Toplam		8	100

Tablo 17’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik cevapları, %25 oranında görev tanımı, rol karmaşası ve

sorumlulukların belirlenmesi, %38 Okul yönetiminin bilgi eksikliği, %37 oranında farklı bakış açıları şeklinde analiz edilmiştir.

4.5.4.1. Güçlü İletişim ile Özverili Çalışma

Araştırma kapsamında katılımcılara, okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik öneriler sorulduğunda bir katılımcı: “...Öncelikle iletişim kanallarını açık tutulması son derece önemlidir. Okul ortamı ve psikolojik danışmanlar arasında düzenli bir iletişim kanalı oluşturmak önemlidir. İletişim kanallarının açık, net ve şeffaf olması, öğrencilerine cevap vermeye yardımcı olur...” şeklinde cevap vermiştir (K1).

4.5.4.2. Okul Yönetimine RPD Hizmetleri ile İlgili Eğitim Verilmesi

Araştırma kapsamında katılımcılara, okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik öneriler sorulduğunda bir katılımcı: “...Rehber öğretmenlerin eğitim sistemi içerisindeki yeri ve önemi nasıl bir eğitim aldıkları yöneticilere seminer olarak verilmeli...” şeklinde cevap vermiştir (K3).

Bu konuyu destekler nitelikte başka bir katılımcı: “...okul yöneticilerine PDR ve rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmet içi eğitim verilebilir...” şeklinde görüşünü bildirmiştir (K2).

4.5.4.3. Rol ve Sorumlulukların Belirlenerek Öğrencilerin Yararına İş Birliği Yapmak

Araştırma kapsamında katılımcılara, okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik öneriler sorulduğunda bir katılımcı: “...Genel olarak herkesin yaptığı çalışmaların öğrenci faydasına olması gerektiği unutulmamalı. Bütün eğitimcilerin paydaş ve zincirin halkası olduğu da unutulmamalıdır. İdarecilerin hizmet içi eğitimler ile okul psikolojik danışmanı ya da rehberlik servislerinin etkin kullanımı sonunda okula öğrenciye ne gibi faydaları olabileceği anlatılmalıdır...” şeklinde cevap vermiştir (K4).

Konuyla ilgili başka bir katılımcı: “...her iki taraf içinde Rol ve Sorumlulukların netleştirilmesini önerebilirim. Okul yöneticileri ve psikolojik danışmanlar arasında rol ve görevlerinin kafa karışıklığını azaltacak, giderecek şekilde açık bir durumda belirtilmesi

sınırlarının netleştirilmesi sorunları gidermede azaltmada faydalı olacaktır...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

4.6. Öğretmenler Açısından Beklenti ve Sorunlar

4.6.1. Öğretmenlerin Psikolojik Danışmanlardan Beklentileri

Araştırmanın öğretmenlere sorulan birinci görüşme sorusu: “Okul psikolojik danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların okuldaki diğer öğretmenlerin psikolojik danışmanlarından beklentilerine yönelik düşüncelerini; 1. Öğrenciler ile ilgili bilgi alışverişinin sağlanması ve iş birliğinin artması, 2. Etkili dinleyici ve anlatıcı olması, 3. Akademik başarıya desteği ile okul başarısına katkı sağlaması şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 18. Katılımcıların “Okul psikolojik danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Öğrenciler ile ilgili bilgi alışverişinin sağlanması ve iş birliğinin artması	6	75
2	Etkili dinleyici ve anlatıcı olması	1	12
3	Akademik başarıya desteği ile okul başarısına katkı sağlaması	1	13
Toplam		8	100

Tablo 18’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Okul psikolojik danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları, %75 oranında öğrenciler ile ilgili bilgi alışverişinin sağlanması, %12 Etkili dinleyici ve anlatıcı olması, %13 oranında akademik başarıya desteği ile okul başarısına katkı sağlaması şeklinde analiz edilmiştir.

4.6.1.1. Öğrenciler ile İlgili Bilgi Alışverişinin Sağlanması ve İş Birliğinin Artması

Araştırma kapsamında katılımcılara okul psikolojik danışmanlarından beklentileri sorulduğunda bir katılımcı: “...Öğrenci öğretmen iletişimde, problem çözmede bize yol göstermeleri...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bu konuyu başka katılımcıysa: “...Öğrencilerle ilgili özellikle psikolojik ve davranış bozuklukları ile ilgili fikir alışverişinde bulunmak, fikir almak...” şeklinde yanıtlamıştır (K2).

4.6.1.2. Etkili Dinleyici ve Anlatıcı Olması

Araştırma kapsamında katılımcılara okul psikolojik danışmanlarından beklentileri sorulduğunda bir katılımcı: “...Rehberlik yönü kuvvetli, etkili bir dinleyici ve anlatıcı olmasını beklerim...” şeklinde yanıtlamıştır (K4).

4.6.1.3. Akademik Başarıya Desteği ile Okul Başarısına Katkı Sağlaması

Araştırma kapsamında katılımcılara okul psikolojik danışmanlarından beklentileri sorulduğunda bir katılımcı: “...Birlikte hareket edilerek öğrencilerin desteklenmesi, psikolojik anlamda çocuğu etkileyen durumların en aza indirilmesi, akademik eksikliklerinin giderilmesi ve okul ortamının en iyi hale getirilebilmesi...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

4.6.2. Öğretmenler ile Psikolojik Danışmanlar Arasındaki İş Birliğinin Arttırılması

Araştırmanın öğretmenlere sorulan ikinci görüşme sorusu: “Öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliği nasıl arttırılabilir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların, öğretmenler ile psikolojik danışmanların arasındaki iş birliğinin arttırılmasına yönelik düşüncelerini; 1. İletişim ve karşılıklı paylaşım, 2. Projelerin, etkinliklerin ve uygulamaların yapılması, 3. Sorunların çözümünde iş birliği şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 19. Katılımcıların “Öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliği nasıl arttırılabilir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	İletişim ve karşılıklı paylaşım	3	44

2	Projelerin, etkinliklerin ve uygulamaların yapılması	2	28
3	Sorunların çözümünde iş birliği	2	28
	Toplam	7	100

Tablo 19’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan “Öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliği nasıl arttırılabilir?” sorusuna yönelik cevapları, %44 oranında iletişim ve karşılıklı paylaşım, %28 Projelerin, etkinliklerin ve uygulamaların yapılması, %28 oranında sorunların çözümünde iş birliği şeklinde analiz edilmiştir.

4.6.2.1. İletişim ve Karşılıklı Paylaşım

Araştırma kapsamında katılımcılara, öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliğinin arttırılmasına yönelik bir katılımcı: “...Arkadaşça ilişkiler ve iletişimin kopmaması fayda sağlayacaktır...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bu konuyu başka katılımcıysa: “...Sınıflarda yaşanan sorunların çözümünde sık sık fikir alışverişi yapılmasıyla...” şeklinde cevap vermiştir (K5).

4.6.2.2. Projelerin, Etkinliklerin Ve Uygulamaların Yapılması

Araştırma kapsamında katılımcılara, öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliğinin arttırılmasına yönelik sorulan soruyu bir katılımcı: “...Belirli projeler üretip proje kapsamında çalışmalar yapılabilir...” şeklinde yanıtlamıştır (K4).

4.6.2.3. Sorunların Çözümünde İş Birliği

Araştırma kapsamında katılımcılara, öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliğinin arttırılmasına yönelik sorulan soruyu bir katılımcı: “...Karşılıklı paylaşım ile birlikte geri dönütlerle...” şeklinde yanıtlamıştır (K2).

4.6.3. Öğretmenler ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunlar

Araştırmanın öğretmenlere sorulan üçüncü görüşme sorusu: “Öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar nelerdir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların, öğretmenler ile psikolojik danışmanların arasında yaşanan sorunlara yönelik düşüncelerini; 1. İletişim eksikliği, 2. Geri dönüt eksikliği, 3.

Form ve evrak işleri şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 20. Katılımcıların “Öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	İletişim eksikliği	3	50
2	Geri dönüt eksikliği	2	33
3	Form ve evrak işleri	1	17
Toplam		6	100

Tablo 20’da görüldüğü üzere araştırmaya katılan “Öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları, %50 oranında iletişim eksikliği, %33 Geri dönüt eksikliği, %17 oranında form ve evrak işleri şeklinde analiz edilmiştir.

4.6.3.1. İletişim Eksikliği

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlara yönelik soruyu bir katılımcı: “...Kesinlikle iletişimsizlik bence. Genellikle teneffüs aralarında psikolojik danışmanlar öğrencilerle kendi odalarında görüşme yaptığı için öğretmenler odasına çok uğrayamıyorlar bu da psikolojik danışman ve öğretmen ilişkisini sadece problem olduğu zaman görüşülmesi gereken bir boyuta getiriyor...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bu konuya başka katılımcıysa: “...Psikolojik danışmanların özel görüşmeler sebebiyle çok yoğun olmasından dolayı öğretmenler onlara ulaşamıyor...” şeklinde cevap vermiştir (K3).

4.6.3.2. Geri Dönüt Eksikliği

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlara yönelik soruyu bir katılımcı: “...Yapılan işler ve faaliyetler

sonrası psikolojik danışmanlar ile olay örgüsü incelenerek geri dönütlerle mevcut duruma katkılar sağlanması gerekiyor ...” şeklinde yanıtlamıştır (K2).

4.6.3.3. Form ve Evrak İşleri

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlara yönelik soruyu bir katılımcı: “...Öğretmenlerin rehberlik servisinden talep edilen form, evrak vs. işlerinde uygulama açısından zaman darlığı yaşamaları, böylece birtakım gecikmelerin oluşması olabilir...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

4.6.4. Öğretmenler ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik

Araştırmanın öğretmenlere sorulan dördüncü görüşme sorusu: “Öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların, öğretmenler ile psikolojik danışmanların arasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik düşüncelerini; 1. Psikolojik danışmanların öğretmenler odasında daha sık zaman geçirmesi ve öğretmenlerle iletişimin arttırılması, 2. Okullarda daha çok psikolojik danışmanın görev yapması, 3. Etkili planlama ve ortak tutum ile süreç takibi şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 21. Katılımcıların “Öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Psikolojik danışmanların öğretmenler odasında daha sık zaman geçirmesi ve öğretmenlerle iletişimin arttırılması	3	60
2	Okullarda daha çok psikolojik danışmanın görev yapması	1	20
3	Etkili planlama ve ortak tutum ile süreç takibi	1	20
Toplam		5	100

Tablo 21’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan “Öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik cevapları, %60 oranında psikolojik danışmanların öğretmenler odasında daha sık zaman geçirmesi ve öğretmenlerle iletişimin artırılması, %20 Okullarda daha çok psikolojik danışmanın görev yapması, %20 oranında etkili planlama ve ortak tutum ile süreç takibi şeklinde analiz edilmiştir.

4.6.4.1. Psikolojik Danışmanların Öğretmenler Odasında Daha Sık Zaman Geçirmesi ve Öğretmenlerle İletişimin Arttırılması

Araştırma kapsamında katılımcılara, öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik sorulan soruyu bir katılımcı: “...Öğretmenler odasında daha çok zaman geçiren, diğer öğretmenlerle arkadaşça ilişkiler içinde olan kendilerini odalarına kapatarak ortamdaki soyutlamayan psikolojik danışman arkadaşlarım çalıştıkları okullarda öğretmenler arası işbirliğinin daha iyi olması sonucu görevlerini daha rahat ve başarılı şekilde yerine getireceklerdir...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bu konuya başka katılımcıysa: “...Öğretmenler ve psikolojik danışmanlar arasında iletişimin daha fazla artırılması, sorunların karşılıklı konuşarak giderilmesi etkili olabilir...” şeklinde cevap vermiştir (K5).

4.6.4.2. Okullarda Daha Çok Psikolojik Danışmanın Görev Yapması

Araştırma kapsamında katılımcılara, öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik sorulan soruyu bir katılımcı: “...Okullarda sağlıklı bir RPD hizmetinin icrası için daha çok psikolojik danışman görev yapmalı ...” şeklinde yanıtlamıştır (K3).

4.6.4.3. Etkili Planlama ve Ortak Tutum ile Süreç Takibi

Araştırma kapsamında katılımcılara, öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik sorulan soruyu bir katılımcı: “...Karşılıklı etkili planlamalar yapıp, süreç takibi ve ortak tutum yaratıp çözüm ve sonuç odaklı işleyişler oluşturulmalı...” şeklinde yanıtlamıştır (K4).

4.7. Veliler Açısından Beklenti ve Sorunlar

4.7.1. Velilerin Psikolojik Danışmanlardan Beklentileri

Araştırmanın velilere sorulan birinci görüşme sorusu: “Okul psikolojik danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların psikolojik danışmanlarından beklentilerine yönelik düşüncelerini; 1. İhtiyaç duyulduğu zamanlarda psikolojik yardım sağlanması, 2. Doğru yönlendirme, 3. Bilgilendirme yapılması şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 22. Katılımcıların “Okul psikolojik danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	İhtiyaç duyulduğu zamanlarda psikolojik yardım sağlanması	3	50
2	Doğru yönlendirme	1	17
3	Bilgilendirme yapılması	2	33
Toplam		6	100

Tablo 22’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların “Okul psikolojik danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları, %50 oranında ihtiyaç duyulduğu zamanlarda psikolojik yardım sağlanması, %17 Doğru yönlendirme, %33 oranında bilgilendirme yapılması şeklinde analiz edilmiştir.

4.7.1.1. İhtiyaç Duyulduğu Zamanlarda Psikolojik Yardım Sağlanması

Araştırma kapsamında katılımcılara okul psikolojik danışmanlarından beklentileri sorulduğunda bir katılımcı: “...Çocuğun ve velinin ihtiyaç duyduğu zamanlarda psikolojik yardım sağlamak...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bu konuyu başka katılımcıysa: “...Çocuğuma, ihtiyaç duyduğunda psikolojik, sosyolojik destek sağlamak ve bizi bu anlamda bilgilendirmek...” şeklinde ifade etmiştir (K4).

4.7.1.2. Doğru Yönlendirme

Araştırma kapsamında katılımcılara okul psikolojik danışmanlarından beklentileri sorulduğunda bir katılımcı: “...Her çocuk farklıdır bunları da keşfeden ve yönlendiren öğretmenlerdir. Bizim beklentilerimiz çocukları ileriki hayatlarında doğru yerlere yönlendirmesidir...” şeklinde yanıtlamıştır (K2).

4.7.1.3. Bilgilendirme Yapılması

Araştırma kapsamında katılımcılara okul psikolojik danışmanlarından beklentileri sorulduğunda bir katılımcı: “...Akran zorbalığı, bilinçli medya okur-yazarlığı, sınav sistemi ile ilgili çalışmalar hakkında çocuklarımıza bilgilendirme yapmaları...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

4.7.2. Veliler ile Psikolojik Danışmanlar Arasındaki İş Birliğinin Arttırılması

Araştırmanın velilere sorulan ikinci görüşme sorusu: “Veliler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliği nasıl arttırılabilir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların, veliler ile psikolojik danışmanların arasındaki iş birliğinin arttırılmasına yönelik düşüncelerini; 1. Görüşmelerin düzenlenmesi, 2. Çocukların psikolojik ve akademik olarak takibi, 3. Doğru yönlendirme şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 23. Katılımcıların “Veliler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliğini nasıl arttırılabilir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Görüşmelerin düzenlenmesi	5	72
2	Çocukların psikolojik ve akademik olarak takibi	1	14
3	Doğru yönlendirme	1	14
Toplam		7	100

Tablo 23’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan “Veliler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliğini nasıl arttırılabilir?” sorusuna yönelik cevapları, %72 oranında

görüşmelerin düzenlenmesi, %14 çocukların psikolojik ve akademik olarak takibi, %14 oranında doğru yönlendirme şeklinde analiz edilmiştir.

4.7.2.1. Görüşmelerin Düzenlenmesi

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, veliler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliğinin arttırılmasına yönelik soruyu bir katılımcı: “...Örneğin aylık veli görüşmesi yapılması gibi farklı zaman aralıklarıyla görüşmeler yapılmasını çok isterim...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

Bu konuya başka katılımcıysa: “...Zaman zaman yapılacak online ya da yüz yüze görüşmelerle desteklenebilir...” şeklinde cevap vermiştir (K4).

4.7.2.2. Çocukların Psikolojik ve Akademik Olarak Takibi

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, veliler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliğinin arttırılmasına yönelik soruyu bir katılımcı: “...Çocuğun duygusal ve kişilik bozukluklarında ya da beceri ve yetenek konularında telefonla ya da birebir görüşmeler yapılarak arttırılabilir...” şeklinde yanıtlamıştır (K2).

4.7.2.3. Doğru Yönlendirme

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, veliler ile psikolojik danışmanlar arasındaki iş birliğinin arttırılmasına yönelik soruyu bir katılımcı: “...Öncelikle herkes kendi çocuğunu iyi gözlemlemelidir. Psikolojik danışman da çocuğu problem ve kaygılarında doğru şekilde yönlendirmek adına sürekli iletişim halinde olmalıdır...” şeklinde yanıtlamıştır (K3).

4.7.3. Veliler ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunlar

Araştırmanın velilere sorulan üçüncü görüşme sorusu: “Veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar nelerdir?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların, veliler ile psikolojik danışmanların arasında yaşanan sorunlara yönelik düşüncelerini; 1. İletişim eksikliği, 2. Ailenin bilinçli olmaması, 3. Velilerin çocukları konusundaki algıları şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 24. Katılımcıların “Veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	İletişim eksikliği	3	38
2	Ailenin bilinçli olmaması	2	24
3	Velilerin çocukları konusundaki algıları	3	38
Toplam		8	100

Tablo 24’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan “Veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik cevapları, %38 oranında iletişim eksikliği, %24 Ailenin bilinçli olmaması, %38 oranında velilerin çocukları konusundaki algıları şeklinde analiz edilmiştir.

4.7.3.1. İletişim Eksikliği

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlara yönelik soruyu bir katılımcı: “...İletişim eksikliğinden kaynaklanmakta. Bazen işten kaynaklı görüşmemek durumunda kalmak bazen de ebeveynlerin sadece birinin katılımıyla istenilen etkinin tam olarak vuku bulmaması...” şeklinde yanıtlamıştır (K3).

4.7.3.2. Ailenin Bilinçli Olmaması

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlara yönelik soruyu bir katılımcı: “...Sorun ulaşmamak değil maalesef ulaşmaktan çekinmek çünkü çocuk büyütürken yapılan hataları kimseye anlatmak istemiyor insan...” şeklinde yanıtlamıştır (K1).

Bir başka katılımcı ise: “...İletişim sorunları ailenin eğitim seviyesinin düşük olması ve öğretmeni anlayamaması ya da çocuğunu önemsememesi ailenin önceliklerinin belki başka şeyler olması gibi birçok sorunlar sayılabilir...” şeklinde cevap vermiştir (K2).

4.7.3.3. Velilerin Çocukları Konusundaki Algıları

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunlara yönelik soruyu bir katılımcı: “...Velilerin kendi çocuklarını kusursuz görmesi...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

4.7.4. Veliler ile Psikolojik Danışmanlar Arasında Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik

Araştırmanın velilere sorulan dördüncü görüşme sorusu: “Veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusudur. Elde edilen verilerin analizinde katılımcıların, veliler ile psikolojik danışmanların arasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik düşüncelerini; 1. Görüşme sayısının ve niteliğinin değişmesi, 2. Veli-Okul iş birliğinin arttırılması, 3. Ailelere bilinçlendirici eğitimler ve seminerler verilmesi şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların cevaplarına göre 3 başlık altında tablo aşağıda oluşturulmuştur.

Tablo 25. Katılımcıların “Veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik verdikleri cevapların analizi

Sıra	Kod	F	%
1	Görüşme sayısının ve niteliğinin değişmesi	2	40
2	Veli-Okul iş birliğinin arttırılması	1	20
3	Ailelere bilinçlendirici eğitimler ve seminerler verilmesi	2	40
Toplam		5	100

Tablo 25’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan “Veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?” sorusuna yönelik cevapları, %40 oranında görüşme sayısının ve niteliğinin değişmesi, %20 Veli-Okul iş birliğinin arttırılması, %40 oranında ailelere bilinçlendirici eğitimler ve seminerler verilmesi şeklinde analiz edilmiştir.

4.7.4.1. Görüşme Sayısının ve Niteliğinin Değişmesi

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik soruyu bir katılımcı: “...Veli-okul işbirliğinin arttırılmasını sağlamak, bu da velilerin okula davet edilmesi manasına gelmekte, tabi ki veliler de okula gereken zamanı ve desteği gösterecek şekilde...” şeklinde yanıtlamıştır (K4).

4.7.4.2. Veli-Okul İş Birliğinin Arttırılması

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik soruya bir katılımcı: “...İki taraf arasında anlayış olup süreçleri ailenin ve öğretmenin takip etmesi, toplantılara katılımların olması, öğretmenin tüm iyi niyetini aileye hissettirmesi ailenin de buna değer verip güvenmesiyle mümkündür. Eğitimin bir süreç olduğunu ve bu sürecin tek taraflı olmadığını aileye anlatmalıdır...” şeklinde cevap vermiştir (K2).

4.7.4.3. Ailelere Bilinçlendirici Eğitimler ve Seminerler Verilmesi

Araştırma kapsamında katılımcılara sorulan, veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik soruyu bir katılımcı: “...Ailelere mutlaka eğitimler, seminerler verilmeli. Aileyi eğitmeden çocuktan bir beklentimiz olamaz...” şeklinde yanıtlamıştır (K5).

V. BÖLÜM

5.TARTIŞMA

Literatür incelendiğinde okul psikolojik danışmanlarının beklentileri, okul psikolojik danışmanlarından beklentiler ve okul psikolojik danışmalarının okul yöneticileri ya da öğretmenler ile yaşadıkları sorunlara yönelik araştırmalar bulunurken; okul psikolojik danışmanlarının okul yöneticisi, öğretmen ve veliler ile karşılıklı beklenti ve sorunlarını inceleyen bir çalışma olmadığı görülmüştür. Bu nedenle alan yazında araştırma konusu önem arz etmektedir.

Araştırma sonucunda psikolojik danışmanlar okul yöneticileri, öğretmenler ve velilerden farklı beklentiler içinde olsalar da psikolojik danışmanların iletişim ve işbirliğini önemsedikleri ve olumsuz bakış açısı ile önyargıların değişmesi gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Okul yöneticilerinin psikolojik danışmanlardan beklentilerini; öğrenciler ile ilgili bilgi alışverişinin sağlanması, rehberlik programının hazırlanması ve uygulanması, sınıf rehber öğretmenleri ile etkili iletişim ve işbirliği içinde olunması, psikolojik danışmanların kişisel sürekli gelişim içinde olmaları, psikolojik danışmanların sorunlara çözüm üretmesi ve okul başarısına katkı sağlaması olarak ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler psikolojik danışmanlardan beklentilerini; işbirliği içinde hareket edilmesi, öğrenciler ile ilgili fikir alışverişi yapılması ve psikolojik danışmanlar tarafından öğrencilere yol gösterilmesi, psikolojik danışmanların etkili dinleyici ve anlatıcı olması, akademik başarıya ve okul ortamına katkı sağlanması olarak ifade etmişlerdir. Veliler psikolojik danışmanlardan beklentilerini; öğrencilere ihtiyaç duyulan zamanlarda psikolojik yardım sağlanması, öğrenciler için doğru yönlendirme yapılması ve veliler ile öğrenciler için-bilgilendirmeler yapılması olarak ifade etmişlerdir.

Katılımcıların karşılıklı sorunları ifade ettikleri veriler incelendiğinde; genel olarak psikolojik danışmanlar ile okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler arasındaki sorunlarda iletişim eksikliği, görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi, rehber öğretmenlere karşı oluşan önyargı ve olumsuz tutum katılımcılar tarafından ifade edilen sorunlarda öne çıkan sorunlardır. Okul yöneticilerinin psikolojik danışmanlar ile yaşadıkları sorunları; görev tanımında netlik olmaması ve rol karmaşası, okul yönetiminin rehberlik hizmetleri ile ilgili bilgi eksikliği ve farklı bakış açıları olarak ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler psikolojik danışmanlar ile yaşadıkları sorunları; iletişim eksikliği, geri dönüt yetersizliği ve fazla olan form ve evrak işleri olarak ifade etmişlerdir. Veliler psikolojik danışmanlar ile

yaşadıkları sorunları; iletişim eksikliği, ailenin bilinçli olmaması ve velilerin çocukları konusunda yanlış algılara sahip olmaları olarak ifade etmişlerdir.

Literatürde araştırma konusuna benzer yapılan çalışmalar incelendiğinde, Kepçeoğlu (1999)'nın 1984 ve 1986 yıllarında okullarda rehberlik hizmetlerini değerlendirmek ve bulunan sorunları belirlemek amacıyla yaptığı çalışmalarda, okul yöneticilerinin, psikolojik danışmanların ve öğretmenlerin rehberlik hizmetlerini farklı algıladıklarını, aralarındaki işbirliğinin yeterli düzeyde olmadığını ifade ettikleri, görev ve sorumluluklar konusunda netlik olmadığı ve bilgi eksikleri olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Bu araştırma sonucu yaptığımız araştırma sonucu ile örtüşmekte, benzer ifadelere yer vermektedir. Pişkin (1989) çalışmasında, yönetici ve öğretmenlerin rehberlik hizmetlerini yeterli düzeyde desteklememeleri ve iş birliği içinde olmamaları sebebiyle psikolojik danışmanların rehberlik çalışmalarını gerektiği gibi yapamadığını ifade etmiştir. Bu çalışma da aynı şekilde yapılan araştırma ile uyumludur. Bakırcıoğlu (1994) araştırmasında okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve öğrencilerin rehberlik servisinden beklentilerinin farklı olduğunu ifade etmiştir. Bu çalışmada bazı noktalarda benzerlikler olsa da beklenti farklılıkları söz konusudur. Başaran (2008)'in çalışmasında yöneticiler ve sınıf rehber öğretmenleri ilköğretim kurumlarında rehberlik hizmetlerinin iş birliği içerisinde yürütülmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Aktepe (2008) de çalışmasında okul yöneticilerinin bazı görev ve sorumluluklarını yerine getirse de psikolojik danışmanlardan idari işlere yardım etmesi ve gizlilik ilkesini ihlal ederek öğrencilerle ilgili bilgileri paylaşması gibi isteklerde bulunduklarını belirtmiştir. Araştırma sonuçlarında da okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında benzer sorunların yaşandığı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Aydın ve arkadaşları (2011)'nın ilköğretim okullarında okul yöneticileri ve psikolojik danışmanlar arasında yaşanan çatışmaları inceledikleri çalışmada ise psikolojik danışmanlar okul yöneticilerinin görev kapsamlarını tam olarak bilmediklerinden dolayı kendilerine görevleri dışında olan işler yaptırmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Özabacı ve arkadaşları (2008), Stockton ve Güneri (2011) ile Aydın ve arkadaşları (2011)'nın yaptığı çalışmalarda da aynı şekilde yöneticilerin psikolojik danışmanlara idari işleri yapmaları konusunda baskı uyguladığı görülmektedir. Okul yöneticilerinin de psikolojik danışmanlardan yönetsel görevleri yapmalarını beklediklerini ifade ettikleri yapılan çalışmada görülmektedir. Çatışma nedenlerinden biri olarak ifade edilen bu sorun bu araştırma sonuçlarında da psikolojik danışmanların görev ve sorumluluklarının net olması gerektiği ve okul yöneticilerinin rehberlik hizmetleri

konusunda bilgilendirilmesi gerektiği şeklinde ifade edilmiştir. Sürücü ve Yavuz (2013) ise araştırmalarında okullarda rehberlik hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için okul yöneticileri ve psikolojik danışmanlar arasında işbirliği ve ortak bir tutum olması gerektiğini belirtmişlerdir. Psikolojik danışmanlar ile okul yöneticileri arasında okul yöneticilerinin görevi olan rehberlik hizmetleri için fiziki ortamın sağlanması konusunda ve iletişim konusunda bazı sorunlar yaşandığını ifade etmişlerdir. Karataş ve Polat (2013) da benzer şekilde yaptıkları çalışmada okul sınıf mevcutlarının fazlalığı, fiziki şartların yetersiz olması, zaman yetersizliği ve okul yöneticileri ile işbirliğinin yeterli düzeyde olmaması nedenleriyle rehberlik hizmetlerinin yeterince verimli olamadığını ifade etmişlerdir. Benzer sorunlar bu araştırmada katılımcıların da ifade ettiği sorunlar ile örtüşmektedir. Gündüz ve arkadaşları (2014) araştırmalarında öğrenci sayısına uygun olarak okullarda görev yapan psikolojik danışmanların artırılması gerektiğini belirterek bu durumun yöneticilerin ve psikolojik danışmanların performansını etkilediği gibi rehberlik hizmetlerinin niteliği için de önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan araştırma sonuçları arasında da okullarda görev yapan psikolojik danışmanların sayısının artırılması gerektiği ifade edilmektedir.

Literatürde son yıllarda araştırma konusuna benzer yapılan çalışmalar incelendiğinde, Parmaksız ve Gök (2018) çalışmalarında psikolojik danışmanların çalışmalarını yürütürken karşılaştıkları güçlükleri araştırmış, en fazla işbirliği konusunda sonrasında ise denetim eksikliği konusunda sorunlar yaşandığını belirtmişlerdir. Yapılan araştırmada da işbirliği konusunda ortak sonuçlara varıldığı görülmektedir. Bengisoy ve Özdemir (2019) yaptıkları araştırmada PDR lisans eğitiminde üniversitelerin standardizasyonun olmayışını, görev tanımının net olmayışını, rehber öğretmenlerden ve PDR servislerinden gerçekçi olmayan beklentiler olmasını ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'nin sistem ve işleyişinden kaynaklanan sorunlar olduğunu ortaya koymuşlardır. Yapılan araştırmanın okul yöneticilerinin beklentileri kısmındaki görüşleri ile uyusmaktadır. Yorgun ve arkadaşları (2019), okul psikolojik danışmanlarının evrak işleri, bireysel görüşmeler, görev dışı verilen işler, zorunlu projeler ve krize müdahale çalışmalarının zamanlarının önemli bir kısmını kapsadığını bu nedenle rehberlik hizmetlerinin veriminin düştüğünü ifade etmişlerdir. Araştırmanın psikolojik danışmanların yaşadığı sorunlar kısmı ile benzerlikler göstermektedir. Bıçak ve Demirbolat (2019), okul psikolojik danışmanlarının okul yöneticileri ve öğretmenlerden beklentilerini araştırdıkları çalışmada psikolojik danışmanlar okul yöneticilerinin psikolojik

danışmanlardan sorumlulukları dışında farklı iş taleplerinde bulunduklarını ifade etmiş, yöneticilerin kendilerine rehberlik hizmetlerinde destek olmalarını ve kendilerine yönelik yanlış algılarını değiştirmelerini beklediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerden ise iş birliği ve yine aynı şekilde mesleğe yönelik yanlış algılarının değişmesini beklemektedirler. Bu araştırmanın sonuçlarında ortaya çıkan psikolojik danışmanların beklentileri ile örtüşmektedir. Can ve Nikolayidis (2020)'in yaptıkları araştırmada okul rehberlik hizmetlerinin daha etkili ve verimli yürütülebilmesi için yasal düzenlemeler yapılması ve velilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin bilgilendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Yapılan araştırma sonuçları katılımcılardan alınan veriler ile uyumlu görünmekte ve benzerlikler bulunmaktadır.

Karataş ve Kaya (2015), okul yöneticilerinin, psikolojik danışma ve rehberlik programının uygulanmasında ilk sorumlu organ olduğunu belirtmiştir. Bu sorumluluğun paylaşılması için, okul yöneticilerinin psikolojik danışmanlar ile iş birliği içinde olması gerekir. Yöneticilerin okul psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerine ilişkin algıları ve psikolojik danışmanlarla koordinesi olumlu olduğunda, olumlu tutumlara sahip olduklarında psikolojik danışma hizmetleri etkili olmaktadır (Karataş ve Kaya, 2015). Bu ifadeler yapılan araştırmanın okul psikolojik danışmanlarının beklentileri ifadeleri ve araştırma genel sonucuyla örtüşmektedir. Literatürde yurtdışında bu konuda yapılan çalışmalar incelendiğinde; Shoffner ve Williamson (2000)'in yaptığı çalışmaya göre, okul psikolojik danışmanları, okul müdürleri ile kendi mesleklerinde birbirlerinin sorumlulukları ve bakış açılarına saygı duyarak işbirliği içinde ve işbirlikçi yollarla öğrencilerin endişelerini ve okul sorunlarını ele almaya hazır olmalıdır. Okulların görev ve sorumlulukları ile okulun bilinirliği için ebeveynlerle çalışma sorumluluğu öğretmenler ve topluluk gruplarının öğrencilere daha etkili hizmet verebilmesi için psikolojik danışmanlar ve okul müdürleri genellikle onları birincil olarak kabul etmeye yönlendirir. Bu çalışma araştırma doğrultusunda psikolojik danışmanların ve okul yöneticilerinin ortak beklenti kapsamında elde edilen sonuçları ile örtüşmektedir. Rehberlik programının sunumunun ölçülen etkinliği ve psikolojik danışmanların performansı yoluyla hesap verebilirliğin gösterilmesi, öğrencilerin, ebeveynlerin, öğretmenlerin, idarecilerin ve genel halkın kaliteli kapsamlı rehberlik programlarından yararlanmaya devam etmesini sağlamaya yardımcı olur (Gysbers & Henderson, 1988). Tüm bu veriler ışığında araştırma kapsamında değerlendirilen konular ve elde edilen sonuçlar kapsamında; psikolojik danışmanların görev etkinliğinin ve rehberlik hizmetlerinin veriminin artması, okul idaresi, diğer

öğretmenler ve öğrencilerin dolaylı yoldan velilerin eğitim sürecinin sağlıklı ve problemlerle başa çıkmada daha etkili bir programın sağlanması adına önemlidir ve araştırma sonucuyla benzerlikler göstermektedir. Araştırma konusu hakkında yurtiçi ve yurtdışı literatür taraması yapıldığında, okul idaresi ile psikolojik danışmanlar arasında en çok görev dışı sorumluluklar verilmesi ve psikolojik danışman rollerinin netleşmemesi sorun olarak dikkat çekici bir şekilde benzerlik taşımaktadır (Bardhoshi & Duncan, 2009; House & Hayes, 2002).

VI. BÖLÜM

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonucu, araştırmanın önerileri, eğitim-öğretim uygulayıcılarına öneriler ve gelecekte yapılacak araştırmalar için araştırmacılara yönelik öneriler yer almaktadır.

6.1. Sonuç

Okullarda rehberlik hizmetlerinin sağlıklı ve verimli bir şekilde yürütülmesi, akademik başarıya katkı sağlanabilmesi ve psikolojik danışmanların motivasyonlarının artması için okuldaki bütün unsurların yani okul yöneticisi, öğretmenler, psikolojik danışmanlar ve velilerin işbirliği ve uyum içinde olması gerekir. Bu işbirliği ve ortak anlayışın sağlanması için karşılıklı beklenti ve sorunlar araştırılmış, değerlendirilmiş ve bazı çözüm önerileri getirilmiştir.

Katılımcılardan psikolojik danışman grubuna öncelikle araştırmacı tarafından okul yöneticilerinden, öğretmenlerden ve velilerden beklentileri sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Psikolojik danışmanlar okul yöneticilerinden beklentilerini; psikolojik danışmanlık ve rehberliğe yönelik olumsuz bakış açısının değişmesi, etik davranış, bireysel mesleki eğitimler konusunda desteklenmesi ve psikolojik danışmanların branş dışı etkinlik veya işlerle meşgul edilmemesi olarak ifade etmişlerdir. Psikolojik danışmanlar öğretmenlerden beklentilerini; rehberlik servisine yapılan yanlış öğrenci yönlendirmelerinin sonlanması, formlar ve etkinliklere gereken özenin gösterilmesi, rehberlik hizmetlerine saygı duyulması ve olumsuz bakış açılarının değişmesi, güçlü işbirliği ve iletişime yatkınlık olduğu görülmektedir. Psikolojik danışmanların velilerden beklentilerini; velilerin görüşme, seminer ve etkinliklere zamanında ve birlikte katılımı, psikolojik danışmanlar tarafından verilen önerilere gerekli önemin verilmesi ve işbirliğine ve iletişime açık olmaları olarak ifade ettikleri görülmektedir. Genel olarak baktığımızda psikolojik danışmanların okul yöneticileri, öğretmenler ve velilerden farklı beklentiler içinde olsalar da iletişim ve işbirliğini önemsedikleri ve olumsuz bakış açısı ile önyargıların değişmesi gerektiğini düşündükleri görülmektedir.

Katılımcılardan psikolojik danışman grubuna araştırmacı tarafından okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler ile rehberlik servisinin arasındaki işbirliğinin nasıl arttırılabileceği sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Psikolojik danışmanlar okul yöneticileri ile

işbirliğinin arttırılması için; okul yöneticilerinin rehberlik hizmetleri hakkında bilgilenmesi ve öğretmenleri de bilgilendirmesinin gerektiğini, okul yöneticileri ile sağlıklı bir iletişim bağı kurulması gerektiğini ve okul yöneticilerinin destekleyici, sahiplenici, değer veren bir tutum içinde olması gerektiğini ifade etmiştir. Psikolojik danışmanlar öğretmenler ile işbirliğinin arttırılması için; öğretmenlerin rehberlik hizmetleri ile ilgili bilgi sahibi olması gerektiğini ve karşılıklı bilgi alışverişinin önemli olduğunu, öğretmenler ile sağlıklı bir iletişim ortamının oluşması gerektiğini ve sosyal-kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayrılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Psikolojik danışmanlar veliler ile işbirliğinin arttırılması için; velilerin yapılan seminer ve görüşmelere tam katılım sağlaması gerektiğini, okul-veli iletişiminin güçlendirilmesi gerektiğini ve velilerin rehberlik servisini sadece problem durumunda başvurulacak bir yer olarak görmemesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Genel olarak baktığımızda psikolojik danışmanlar ile okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler arasındaki işbirliğinin arttırılması için katılımcıların bilgilendirme çalışmalarının gerekliliğinden ve güçlü bir iletişimin öneminden bahsettikleri görülmektedir.

Katılımcılardan psikolojik danışman grubuna araştırmacı tarafından okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler ile yaşadıkları sorunların neler olduğu sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Psikolojik danışmanlar okul yöneticileri ile yaşadıkları sorunları; rehberlik servisinde görevi olmayan sorumluluklar beklemeleri, okul yöneticilerinin rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri ile ilgili görev ve sorumluluklarını yerine getirmemeleri, gizlilik ilkesine önem vermemeleri ve bireysel görüşmelere müdahale etmeleri ve rehber öğretmene karşı oluşan önyargı ve olumsuz tutum olarak ifade etmişlerdir. Psikolojik danışmanlar öğretmenler ile yaşadıkları sorunları; rehber öğretmene karşı oluşan önyargı ve olumsuz tutum, öğretmenlerin rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri ile ilgili görev ve sorumluluklarını yerine getirmemeleri, rehberlik servisine yapılan yanlış öğrenci yönlendirmeleri, gizlilik ilkesine önem verilmemesi ve iletişim eksikliği olarak ifade etmişlerdir. Psikolojik danışmanlar veliler ile yaşadıkları sorunları; yapılan seminer ve görüşmelere katılmamaları, problemlerin hemen çözülmesini beklemeleri ve çözüme yeterince destek olmamaları, psikolojik danışmanlar tarafından sunulan önerilere önem vermemeleri ve iletişim eksikliği olarak ifade etmişlerdir. Genel olarak baktığımızda psikolojik danışmanlar ile okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler arasındaki sorunlarda iletişim eksikliği, görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi,

rehber öğretmenlere karşı oluşan önyargı ve olumsuz tutum katılımcılar tarafından ifade edilen sorunlarda öne çıkan sorunlardır.

Katılımcılardan psikolojik danışman grubuna araştırmacı tarafından okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler ile yaşadıkları sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabileceği sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Psikolojik danışmanlar okul yöneticileri ile yaşadıkları sorunların çözümü için; saygının olması gerektiğini, görev ve sorumluluk bilincinin artırılması gerektiğini, okul yöneticilerine eğitim verilerek rehberlik hizmetleri ile ilgili bilgilendirme yapılması gerektiğini ve etkili iletişimin gerekliliğini ifade etmişlerdir. Psikolojik danışmanlar öğretmenler ile yaşadıkları sorunların çözümü için; rehber öğretmenlerin çalışma şartları ve rehberlik hizmetleri ile ilgili eğitimler verilerek bilgilendirme yapılması gerektiğini, etkili iletişimin önemini ve işbirliğinin artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Psikolojik danışmanlar veliler ile yaşadıkları sorunların çözümü için; etkili iletişimin önemini, görüşme ve seminer sayısının artırılması ve velilerin katılım sağlamasının gerekliliğini, rehberlik hizmetleri ile ilgili bilgilendirme çalışmalarının gerekliliğini ifade etmişlerdir. Genel olarak baktığımızda psikolojik danışmanların okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler ile yaşadıkları sorunların çözümü ile ilgili etkili iletişimin öneminden, rehberlik hizmetleri ile ilgili bilgilendirme çalışmalarının gerekliliğinden ve işbirliğinin artırılması gerektiğinden bahsettikleri görülmektedir.

Katılımcılardan okul yöneticileri grubuna araştırmacı tarafından okul psikolojik danışmanlarından beklentilerinin neler olduğu sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Katılımcı olan okul yöneticileri psikolojik danışmanlardan beklentilerini; öğrenciler ile ilgili bilgi alışverişinin sağlanması, rehberlik programının hazırlanması ve uygulanması, sınıf rehber öğretmenleri ile etkili iletişim ve işbirliği içinde olunması, psikolojik danışmanların kişisel sürekli gelişim içinde olmaları, psikolojik danışmanların sorunlara çözüm üretmesi ve okul başarısına katkı sağlaması olarak ifade ettikleri görülmektedir. Karşılıklı beklentilere bakıldığında farklı beklentiler içinde bulunduğu fakat iletişim ve işbirliğine iki tarafın da önem verdiği görülmektedir.

Katılımcılardan okul yöneticileri grubuna araştırmacı tarafından okul yöneticileri ile okul psikolojik danışmanlarının arasındaki işbirliğinin nasıl arttırılabileceği sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Okul yöneticilerinin psikolojik danışmanlar ile işbirliğinin arttırılması için; aradaki iletişim sorunlarının giderilmesinin gerektiğini, psikolojik

danışmanların net görev tanımının olması gerektiğini, akademik başarıya aktif katkı sağlanmasının önemini, okul yöneticileri ile psikolojik danışmanların düzenli görüşmeler yapmasının gerektiğini ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan okul yöneticileri grubuna araştırmacı tarafından okul yöneticileri ile okul psikolojik danışmanları arasında yaşanan sorunların neler olduğu sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Okul yöneticilerinin psikolojik danışmanlar ile yaşadıkları sorunları; görev tanımında netlik olmaması ve rol karmaşası, okul yönetiminin rehberlik hizmetleri ile ilgili bilgi eksikliği ve farklı bakış açıları olarak ifade ettikleri görülmektedir. Psikolojik danışmanların okul yöneticileri ile ilgili ifade ettikleri sorunlarla karşılaştırdığımızda sonuçların örtüştüğü görülmektedir.

Katılımcılardan okul yöneticileri grubuna araştırmacı tarafından okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabileceği sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Okul yöneticileri psikolojik danışmanlar ile yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin şu önerilerde bulunmuşlardır; özveriyle çalışma, okul yöneticilerine rehberlik hizmetleri ile ilgili eğitim verilerek bilgilendirme yapılması, İşbirliği ve öğrenci yararına ortak paydada buluşmak, güçlü iletişim, her iki taraf için rol ve sorumlulukların netleştirilmesi olarak ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan öğretmen grubuna araştırmacı tarafından okul psikolojik danışmanlarından beklentilerinin neler olduğu sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenler psikolojik danışmanlardan beklentilerini; işbirliği içinde hareket edilmesi, öğrenciler ile ilgili fikir alışverişi yapılması ve psikolojik danışmanlar tarafından yol gösterilmesi, psikolojik danışmanların etkili dinleyici ve anlatıcı olması, akademik başarıya ve okul ortamına katkı sağlanması olarak ifade etmişlerdir. Psikolojik danışmanlar ile öğretmenlerin beklentileri karşılaştırıldığında işbirliğinin artırılması ve iletişimin güçlendirilmesi noktasında ortak görüşte oldukları görülmektedir.

Katılımcılardan öğretmen grubuna araştırmacı tarafından öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında işbirliğinin nasıl artırılabilirliği sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenler, psikolojik danışmanlar ile işbirliğinin artırılması için; iletişimin güçlenmesi ve karşılıklı paylaşımın artırılması gerektiğini, projeler, etkinlikler ve uygulamalar yapılması gerektiğini, sorunların çözümünde işbirliği ve fikir alışverişinin önemini ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan öğretmen grubuna araştırmacı tarafından öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların neler olduğu sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenler psikolojik danışmanlar ile yaşadıkları sorunları; iletişim eksikliği, geri dönüt yetersizliği ve fazla olan form ve evrak işleri olarak ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan öğretmen grubuna araştırmacı tarafından öğretmenler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilecekleri sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenler, psikolojik danışmanlar ile yaşadıkları sorunların çözümü için; psikolojik danışmanların öğretmenler odasında daha çok zaman geçirmesi ve öğretmenlerle arkadaşça ilişkiler kurarak iletişimlerinin artırılması gerektiğini, okullarda daha çok psikolojik danışman görevlendirilmesinin gerektiğini ve etkili planlama ve ortak tutum ile süreç takibinin önemini ifade ettikleri görülmektedir.

Katılımcılardan veli grubuna araştırmacı tarafından okul psikolojik danışmanlarından beklentilerinin neler olduğu sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Veliler psikolojik danışmanlardan beklentilerini; ihtiyaç duyulan zamanlarda psikolojik yardım sağlanması, öğrenciler için doğru yönlendirme yapılması ve veliler ve öğrenciler için bilgilendirmeler yapılması olarak ifade etmişlerdir. İş birliği ve güçlü iletişim ile bilgilendirme çalışmalarına önem verilmesi noktasında beklentilerin karşılıklı olarak örtüştüğü söylenebilir.

Katılımcılardan veli grubuna araştırmacı tarafından veliler ile psikolojik danışmanlar arasında iş birliğinin nasıl artırılabilceği sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Veliler, psikolojik danışmanlar ile işbirliğinin artırılması için; görüşmeler yapılmasının, çocuğun gözlemlenmesinin ve öğrencinin doğru yönlendirilmesinin gerekliliğini ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan veli grubuna araştırmacı tarafından veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların neler olduğu sorulmuş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Veliler psikolojik danışmanlar ile yaşadıkları sorunları; iletişim eksikliği, ailenin bilinçli olmaması ve velilerin çocukları konusunda yanlış algılara sahip olmaları olarak ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan veli grubuna araştırmacı tarafından veliler ile psikolojik danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilecekleri sorulmuş

ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Veliler, psikolojik danışmanlar ile yaşadıkları sorunların çözümü için; görüşme sıklığının artması gerektiğini ve daha nitelikli görüşmelere ihtiyaç duyulduğunu, veli-okul iş birliğinin arttırılması gerektiğini ve ailelere eğitimler ve seminerler verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

6.2. Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgulara ve ulaşılan sonuçlara göre hem eğitim uygulayıcılarına hem de bundan sonra bu konu hakkında araştırma yapacak olan araştırmacılara yönelik birtakım önerilerde bulunulmuştur.

6.2.1. Eğitim-Öğretim Uygulayıcılarına Öneriler

1. Okul yöneticilerine okuldaki diğer öğretmenlere ve velilere rehber öğretmenlerin görevleri, çalışma şartları ve rehberlik hizmetleri konularında eğitimler verilebilir.
2. Psikolojik danışmanlar ile okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler arasındaki iletişimin güçlenmesi, birlikte daha çok ve verimli vakit geçirebilmeleri için çeşitli sosyal etkinlikler yapılabilir.
3. Psikolojik danışmanların veliler ile görüşme sıklığı arttırılarak düzenli görüşmeler planlanabilir ve görüşmelere velilerin katılımları sağlanabilir.
4. Velilere talep ettikleri konularda seminer ve eğitimler düzenlenebilir.
5. Okul yöneticileri ile psikolojik danışmanlar arasında daha çok görev ve sorumluluklar konusunda sorunlar olduğu gözlemlendiğinden okul yöneticileri ile belirli zamanlarda görüşmeler planlanabilir ve görev ve sorumluluklar konusunda karşılıklı anlaşma sağlanabilir.
6. Okullarda bulunan ihtiyaçlara daha etkili cevap verebilmek açısından norm sayıları güncellenerek daha fazla psikolojik danışman ataması yapılabilir.

6.2.2. Gelecekte Yapılacak Araştırmalar İçin Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Bu araştırma Amasya ili Merzifon ilçesindeki okullarda görev yapan okul yöneticileri, psikolojik danışmanlar, öğretmenler ve bu okullarda çocukları bulunan veliler ile sınırlıdır. Benzer bir çalışma farklı ilçelerde, il merkezlerinde veya büyük şehirlerde başka sosyoekonomik yapılara sahip kişilerle de yapılabilir.

2. Bu araştırma Amasya ili Merzifon ilçesindeki devlet okullarında görev yapan okul yöneticileri, psikolojik danışmanlar, öğretmenler ve bu okullarda çocukları bulunan veliler ile sınırlıdır. Benzer bir araştırma özel okullar için de yapılabilir.

3. Bu araştırma nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırma konusunu daha kapsamlı bir şekilde ortaya koymak için hem nitel araştırma hem de nicel araştırma yöntemiyle (karma yöntemle) birlikte farklı araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akman, Y. (2002). Okullardaki Konsültasyon Çalışmaları Ve Ruh Sağlığı Konsültasyon Modeli. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(18), 7-13.
- Akten, S. (2007). *Rehber Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Trakya Üniversitesi.
- Aktepe, İ. (2008). *Rehber Öğretmenlerin Yönetici Ve Öğretmenlerden Mesleki Beklentileri*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Altun, T., & Camadan, F. (2013). Rehber Öğretmenlerin Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman) Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 3(21), 883-918.
- Aslan, A. M., & Güven, M. (2017). Okul Psikolojik Danışmanlığında Konsültasyon Süreci Ve Modelleri. *Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 118-131.
- Avcı, M. (2010). Psikolojik Danışmanların Eş Zamanlı Görevlendirme Uygulamasına İlişkin Görüşleri [Yüksek Lisans Tezi]. *Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Aydın, İ., Arastaman, G., & Akar, F. (2011). Türkiye 'De İlköğretim Okulu Yöneticileri ile Rehber Öğretmenler Arasındaki Çatışma Kaynakları. *Eğitim Ve Bilim*, 36(160).
- Bakırcıoğlu, R. (1994). *Rehberlik Ve Psikolojik Danışma*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Bakioğlu, A., & Gayıkkasalı, S. (2005). *Psikolojik Danışmanların Bulundukları Kariyer Evrelerine Göre Okul Yönetimini Algılayışlarının Niteliksel Olarak İncelenmesi*. Marmara Üniversitesi Atatürk
- Bardhoshi, G., & Duncan, K. (2009). Rural School Principals Perception Of The School Counselor's Role. *The Rural Educator*, 30(3), 16-24. *Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (21), 89-110.
- Başaran, M. (2008). *İlköğretim Okullarındaki Yönetici Ve Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Faaliyetlerinden Beklentileri*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Bengisoy, A., & Özdemir, M. (2019). Psikolojik Danışman/Rehber Öğretmenlerin Bakış Açısıyla Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Alanının Sorunları. *Kıbrıs Türk Psikiyatri Ve Psikoloji Dergisi*, 1(3), 189-93. <http://doi.org/10.35365/Ctjpp.19.1.24>
- Bilgin, M. (2000). Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Eğitiminde Çağdaşlaşma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(6), 1-16.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Can, E. (2010). *İlköğretim Okullarında Görevli Psikolojik Danışmanların Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi*. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, 911-917.
- Can, G. (2002). Bir kurum ve bir system olarak aile. A. S. Türküm (Yay. Haz.). Anne baba eğitimi içinde (s. 1-22). *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları*. Eskişehir:
- Camadan, F., & Sezgin, F. (2012). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Okul Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 4(38), 199-211.
- Can, E., & Nikolayidis, U. (2021). Okul Rehberlik Hizmetleri: Bir Durum Çalışması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(31), 647-665.
- Çil, İ., Tokat, M. A., Türkan, Y. S., & Doğan, N. (2014). Temel Eğitim Kurumlarında E-Rehberlik Ve Danışmanlık Karar Destek Sistemi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(29), 34-56.
- Derneği, T. P. (2011). *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Alanında Çalışanlar İçin Etik Kurallar* (8 B.). Ankara.
- Dönmez, K., & Sarı, T. (2021). Okul Psikolojik Danışmanlarında Öz Şefkat İle Tükenmişlik Arasındaki İlişkide Umudun Aracı Rolünün İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(59), 60-84. <http://doi.org/10.21764/Maeuefd.900347>
- Erdemir, N., Sumbas, E., Umur, Z., Tunca, A., & Genç, H. (2019). Ortaokul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Servisinden Beklentileri (Malatya İli). *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 2432-2443.
- Galetta, A., & Cross, W. E. (2013). *Mastering The Semi Structured Interview And Beyond From Research Design To Analysis And Publication*. 27.06.2023 Tarihinde New York University Press: <http://Libgen.Rs/Book/Index.Php?Md5=A3B9A938B01D94A5EF41644E049F253> F Adresinden Alındı
- Gliner, J., Morgan, G., & Leech, N. (2015). *Research Methods In Applied Settings An Integrated Approach To Design And Analysis*. (S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gündüz, B. (2012). Self-Efficacy And Burnout İn Professional School Counselors. *Educational Sciences: Theory And Practice*, 12(3), 1761-1767.

- Gündüz, B., İnandı, Y., & Tunç, B. (2014). Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Görüşleri: Betimsel Bir Çalışma. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 4(2).
- Gürkan, U. (2020). Rehberlik Öğretmenlerinin Bakış Açısıyla Okul Rehberlik Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlar . *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi* , 14 (1) , 577-605.
<http://doi.org/10.17522/balikesirnef.704061>
- Gysbers, N. C., & Henderson, P. (1988). Developing And Managing Your School Guidance Program. *American Association For Counseling And Development* .
- Hamamcı, Z., Murat, M., & Çoban, A. (2004). *Gaziantep'teki Okullarda Çalışan Psikolojik Danışmanların Mesleki Sorunlarının İncelenmesi*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- House, R. M., & Hayes, R. L. (2002). *School Counselors: Becoming Key Players in School Reform*. *Professional School Counseling*, 5, 249-256.
- Karatas, K., & Kaya, I. (2015). An Investigation Of The Perceptions Of School Administrators Towards The Roles And Duties Of School Counselors. *Eurasian Journal Of Educational Research*, 61, 181-198.
<http://Dx.Doi.Org/10.14689/Ejer.2015.61.10>
- Karataş, İ. E., & Polat, M. (2013). Okul Yöneticilerinin Rehberlik Hizmetlerine Bakış Açıları Üzerine Okul Rehber Öğretmenlerinin Görüşleri. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 105-123.
<https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/Anemon/Issue/1835/22366> Adresinden Alındı
- Keith, M. D., & Garrett, M. T. (1998). Bridging the Gap Between School Counselors and Teachers: A Proactive Approach. *Professional School Counseling*, 1(5).
- Kepçeoğlu, M. (1999). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Koçak Bıçak, D., & Ottekin Demirbolat, A. (2019). Okul Psikolojik Danışmanların Okul Yöneticileri Ve Öğretmenlerden Beklentileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(2), 236-357.
- Korkut, F (1997). Rehberliğin İlkeleri ve Demokrasi Anlayışı. *Ekonomik Yaklaşım*, 8(27).
- Korkut-Owen, F. (2007). Psikolojik Danışma Alanında Meslekleşme Ve Psikolojik Danışman Eğitimi: ABD, Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'deki Durum. D. Owen, F. Korkutowen, & R. Özyürek (Eds), *Gelişen Psikolojik Danışma Ve Rehberlik: Meslekleşme Sürecindeki İlerlemeler*. Ankara: Nobel.
- Kuş, E. (2003). *Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Kuzgun, Y. (2014). *Meslek Rehberliği Ve Danışmanlığına Giriş* (6 B.). Ankara: Nobel.
- MEB. (2020, 8 14). Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği. *Resmi Gazete* (31213). https://Orgm.Meb.Gov.Tr/Meb_İys_Dosyalar/2020_08/14231603_Rehberlik_Ve_Psikolojik_Danyyma_Hizmetleri_Yonetmeliyi_2.Pdf Adresinden Alındı.
- Meşeci, F., Özcan, N., Bozdemir, P., & V.D. (2007). Öğretmen Ve Müdürlerin Okul Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Servisine Yönelik Algıları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*(7), 157-171.
- Özabacı, N., Sakarya, N., & Doğan, M. (2008). Okul Yöneticilerinin Okuldaki Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(19), 8-22.
- Özgüven, E., Can, G., Yeşilyaprak, B., Yıldırım, İ., Türküm, S., Ceyhan, E., & Ceyhan, A. (2002). *AçıkÖğretim Fakültesi OkulÖncesi Öğretmenliği Lisans Programı Rehberlik*. Eskişehir. Anadolu Üniversitesi.
- Özgüven, İ. (1999). *Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma Ve Rehberlik*. Ankara: PDREM Yayıncılık.
- Özoğlu, S.Ç. (2007). *Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma* (3 B.). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Özyürek, R., Owen, F. K., & Owen, D. W. (2007). *Gelişen Psikolojik Danışma Ve Rehberlik: Meslekleşme Sürecindeki İlerlemeler*. Ankara: Nobel.
- Özyürek, R. & Yiğit, S. (2022). Okul Psikolojik Danışmanlarının Yürüttükleri Çalışmaların Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi . *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi* , 5 (2) , 56-86 . <http://doi.org/10.58433/opdd.1120225>
- Parmaksız, İ., & Gök, A. (2018). Okul Psikolojik Danışmanlarının Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetlerinin Yürütülmesinde Karşılaştıkları Güçlükler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(47), 247-265. <http://doi.org/10.21764/Maeuefd.35959>.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma Ve Değerlendirme Yöntemleri*. (B. M., & D. S.B., Çev.) Ankara: Pegema Akademi.
- Powers, P., & Boes, S. R. (2013). Steps Toward Understanding: Teacher Perceptions of the School Counselor Role. *Georgia School Counselors Association Journal*, 1-8.
- Pişkin, M. (1989). *Yönetici, Öğretmen Ve Danışmanların İdeal Ve Gerçek Danışmanlık Görev Algıları*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.

- Shoffner, M. F., & Williamson, R. D. (2000). Engaging Preservice School Counselors And Principals In Dialogue And Collaboration. *Counselor Education And Supervision*, 128-131. <https://Onlinelibrary.Wiley.Com/Doi/Pdf/10.1002/J.1556-6978.2000.Tb01244>
- Sönmez, M., Çelik, D., Aküzüm, F., Dünder, M., & Özçelik, T. (2023). Okullarda Rehberlik Hizmetlerinin Yürütülmesinde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Yapılan Araştırmaların Sonuçlarının İncelenmesi: İçerik Analizi. *International Journal Of Social Humanities Sciences Research*, 10(92), 463-476. <https://doi.org/10.26450/jshsr.3486>
- Stickel, S. A. (1990). *A Study Of Role Congruence Between School Counselors And School Principals*. <https://eric.ed.gov/?id=ED321944> Sayfasından Erişilmiştir.
- Stockton, R., & Güneri, O. Y. (2011). *Counseling in Turkey: An evolving field*. *Journal of Counseling&Development*, 89(1), 98-104.
- Sürücü, A., & Yavuz, M. (2013). Rehberlik Hizmetlerinin Yürütülmesinde Okul Müdürü-Rehber Öğretmen Etkileşiminin Değerlendirilmesi. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 6(4), 1029-1047.
- Tan, H. (1990). Okullarımızda Psikolojik Hizmetlerin Neresindeyiz? *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 1(1), 27-31.
- Tan, H. (2000). *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik: Teori Ve Uygulama. Öğretmen Kitapları Dizisi*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Tan, H. (2012). Ülkemizde Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Çalışmalarında Gelişmeler Ve Sorunları. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 11(0), 33-48
- Tan, H., & Baloğlu, M. (2006). *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tuzgöl-Dost, M., & Keklik, İ. (2012). Alanda Çalışanların Gözünden Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Alanının Sorunları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(23), 389-407.
- Tuzgöl Dost, M. (2020). Okul Psikolojik Danışmanlarına Göre İlkokullardaki Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Durumu ve Sorunları . *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* , 19 (76) , 1673-1690 . <http://doi.org/10.17755/Esosder.715029>
- Türküm, A. S. (2002). Rehberlikte Örgüt Ve Personel. (G. Can, Dü.) *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik* , 255-280. <http://doi.org/10.14527/9789756802656.09>
- Yeşilyaprak, B. (2000). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Yeşilyaprak, B. (2006). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri Gelişimsel Yaklaşım*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yeşilyaprak, B. (2016). *21. Yüzyılda Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6 B.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. T. (2010). Okullarda Rehberlik Servisi Hizmeti, E. Deniz (Ed.) *Psikolojik Danışma ve Rehberlik* (ss. 47-82). Ankara: Maya Akademi.
- Yorğun, A., Mert, S., & Köksal, G. (2019). Okul Yöneticileri Ve Okul Psikolojik Danışmanları Perspektifinden Okul Psikolojik Danışmanlık Ve Rehberlik Hizmetlerinin İncelenmesi. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 2(2), 166-198.
- Yüksel-Şahin, F. (2008). Ortaöğretimdeki Öğrenci Görüşlerine Göre Psikolojik Danışma Ve Rehberlik (PDR) Hizmetlerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-26.

EKLER

Ek 1. Veri Toplama Aracı

**Okul Psikolojik Danışmanlarının Okul Yöneticisi, Öğretmen Ve Velilerle Karşılıklı
Beklenti Ve Sorunları**

Görüşme Formu

Değerli katılımcı, bu çalışma; Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlığı Tezli Yüksek Lisans Programı kapsamında Dr.Öğr.Üyesi Erdoğan Bozkurt danışmanlığında yürütülmektedir. Araştırma, Okul Psikolojik Danışmanlarının Okul Yöneticisi, Öğretmen Ve Velilerle Karşılıklı Beklenti Ve Sorunlarını incelenmektedir. Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacı doğrultusunda, nitel bir araştırma yapılarak sizden veriler toplanacaktır. İsmınızı yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır. Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacaktır. İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır. Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir. Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı adresinden iletebilirsiniz. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelmektedir. Çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederiz.

Özge KURNAZ

Amasya Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü
Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek
Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

Bu bölümde kişisel bilgileriniz yer almaktadır. Lütfen hiçbir kutucuğu boş bırakmayacak şekilde soruların önündeki ayraça (X) işareti koyarak cevaplandırınız.

1. Cinsiyet: Erkek () Kadın ()
2. Mesleki Kıdem: 0-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl () 20 ve üzeri yıl ()
3. Eğitim Seviyesi: Ön lisans () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()
4. Yaş:
5. Okutulan Kademe: : Anaokulu () Ortaokul () Lise () RAM ()
BİLSEM ()

Mülakat Soruları

Psikolojik Danışman Soruları:

1. a) Okul Yöneticilerinden beklentileriniz nelerdir?
b) Okuldaki diğer öğretmenlerden beklentileriniz nelerdir?
c) Velilerden beklentileriniz nelerdir?
2. a) Okul Yöneticileri ile Rehberlik Servisi arasında işbirliği nasıl arttırılabilir?
b) Okuldaki diğer öğretmenler ile Rehberlik Servisi arasında işbirliği nasıl arttırılabilir?
c) Veliler ile Rehberlik Servisi arasında işbirliği nasıl arttırılabilir?
3. a) Okul Yöneticileri ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?
b) Okuldaki diğer öğretmenler ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?
c) Veliler ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?
4. a) Okul Yöneticileri ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?
b) Okuldaki diğer öğretmenler ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?
c) Veliler ile yaşadığınız sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?

Okul Yöneticisi Soruları:

1. Okul Psikolojik Danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?
2. Okul Yöneticileri ile Psikolojik Danışmanlar arasındaki işbirliği nasıl arttırılabilir?
3. Psikolojik Danışmanlar ile Okul Yöneticileri arasında yaşanan sorunlar nelerdir?
4. Okul Yöneticileri ile Psikolojik Danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?

Öğretmen Soruları:

1. Okul Psikolojik Danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?
2. Öğretmenler ile Psikolojik Danışmanlar arasındaki işbirliği nasıl arttırılabilir?
3. Psikolojik Danışmanlar ile Öğretmenler arasında yaşanan sorunlar nelerdir?
4. Öğretmenler ile Psikolojik Danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?

Veli Soruları:

1. Okul Psikolojik Danışmanlarından beklentileriniz nelerdir?
2. Veliler ile Psikolojik Danışmanlar arasındaki işbirliği nasıl arttırılabilir?
3. Psikolojik Danışmanlar ile Veliler arasında yaşanan sorunlar nelerdir?
4. Veliler ile Psikolojik Danışmanlar arasında yaşanan sorunların çözümü ile ilgili nasıl önerilerde bulunabilirsiniz?